

แนวทางการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DIRECTION OF TRADEMARK RIGHT PROTECTION IN THE ASEAN ECONOMIC
COMMUNITY

Miss Suwalee Kositsuntornkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าใน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดย

นางสาวสุวดี โฆษิตสุนทรกุล

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ทัชชมัย ทองอุไร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. ธเนศ สุจารีกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ทัชชมัย ทองอุไร)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ตูล เมฆยงค์)

สุวลี โขจิตสุนทรกุล : แนวทางการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (DIRECTION OF TRADEMARK RIGHT PROTECTION IN THE ASEAN ECONOMIC COMMUNITY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ทัชชมัย ทองอุไร, 146 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายและระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่บังคับใช้ในภูมิภาคอาเซียน เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากความไม่เป็นเอกภาพในการให้ความคุ้มครอง เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการนำกฎหมายและระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศที่มีความเหมาะสมมาปรับใช้กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลการศึกษาพบว่าปัจจุบันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีหลักการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่แตกต่างกันตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ นำมาสู่ปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิก ดังนี้

- 1) ปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ
- 2) ปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ
- 3) ปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ และ
- 4) ปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อเสนอแนะให้นำพิธีสารกรุงมาดริด และระบบเครื่องหมายการค้าของประชาคมยุโรปมาปรับใช้เป็นระบบให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบกับการจัดตั้งระบบสำนักทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางที่เป็นหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5586040134 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: TRADEMARK RIGHT PROTECTION

SUWALEE KOSITSUNTORNKUL: DIRECTION OF TRADEMARK RIGHT PROTECTION
IN THE ASEAN ECONOMIC COMMUNITY. ADVISOR: ASSOC. PROF.TASHMAI
THONGURAI, 146 pp.

This thesis aims to study and analyze the laws and systems of providing trademark right protection in ASEAN region in order to show the problems resulting from the disunion of providing protection, anyhow to find the direction of solution by means of applying the suitable international laws and systems of providing trademark right protection applying to the ASEAN Economic Community.

From the research results, found that in present, the ASEAN Economic Community has the different principles of trademark right protection in accordance with the internal laws of each member state leading to the problems as follows:

- 1) The problem on infringement of trademark by any person who is not the actual owner applying to get the protection in foreign countries;
- 2) The problem on trademark regarding “the same or similar” to the third person’s trademark in foreign countries;
- 3) The problem on claim of damages resulting from infringement of trademark in foreign countries; and
- 4) The problem on difference of rules and procedures of applying to get protection of each country, in case of requiring the trademark right protected throughout the ASEAN Economic Community.

This thesis provides the suggestion to bring the Madrid Protocol and European Community Trademark System applying with the trademark right protection in the ASEAN Economic Community together with setting up the Central Trademark Registration Office that can solve the problems on trademark right protection in ASEAN Economic Community.

Field of Study: Laws

Student's Signature

Academic Year: 2015

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ผู้เขียนต้องขอบพระคุณความกรุณาจากคุณบุญชัย และคุณสัมฤทธิ์ โฆษิตสุนทรกุล พ่อและแม่ที่รัก ผู้สนับสนุนหลักของชีวิตและการศึกษาตลอดมา และรองศาสตราจารย์ทัชชัย ทองอุไร อาจารย์ที่ปรึกษาคนสวยและเก่ง ที่กรุณาได้รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และสละเวลาดูแลวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างละเอียดใส่ใจทุกขั้นตอน นอกจากนี้ ต้องขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ธเนศ สุจารีกุล ท่านอาจารย์ตุล เมฆยงค์ และท่านอาจารย์อรมน ทรัพย์ทวีธรรม ที่กรุณาได้รับเป็นคณะกรรมการและให้คำชี้แนะในการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์และการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ด้วยความเมตตาตลอดมา

ผู้เขียนยังต้องขอขอบคุณกัลยาณมิตรมากมายที่ให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการศึกษาและการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อันได้แก่ พี่น้องชาวธรรมนิติทุกท่าน อาทิ พี่โต พี่ชาย ผู้น่ารักที่ช่วยน้องทุกอย่างที่ร้องขอ พี่อ้อด หัวหน้าผู้สนับสนุนการเรียนและเข้าใจทุกครั้งทีขอลาไปเรียนหรือสอบ พี่ตัวเล็ก พี่อู๊ด ที่แว้นไปส่งน้องบ้าง แว้นไปรับส่งเอกสารแทนบ้าง พี่บี ที่ช่วยเหลือน้องในการแปลบทความ พี่เหมียว ผู้เป็นแบบอย่างในที่ดีในการเรียน คอยสนับสนุนให้กำลังใจและให้ขนมอร่อยๆเสมอมา คุณอาประยุทธ์ ที่ช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนและการสอบอย่างเต็มใจ ทุกครั้งที่เข้าไปปรึกษา น้องเอ๋ พี่ออต เจ็บบัว ที่ช่วยเหลือในการรับและส่งเอกสารจากหลักสูตร รวมถึงพี่น้องท่านอื่นๆในสำนักกฎหมายทุกท่านที่ให้ความเมตตาและช่วยเหลือผู้เขียนตลอดมา เพื่อนพี่น้องชาวนิติศาสตร์ และชาวสาขากฎหมายระหว่างประเทศทุกท่าน ที่คอยดูแลและช่วยเหลือกันเสมอมา พี่ภาพ ที่ให้ความช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน พี่แชมป์ ผู้ช่วยเหลือตั้งแต่การลงทะเบียนเรียนจนกระทั่งการทำเรื่องจบการศึกษา พี่หญิง พี่แจ๊ค น้องบอส คนเก่งผู้เป็นที่พึ่งของทุกคน เจ้ตาลคู่ทุกคู่ยากของเรา บี ที่ช่วยเหลือทุกอย่าง พี่มวย พี่โรส และพี่ๆในห้องหลักสูตร ชั้น 5 ทุกท่านที่ใจดีกับนิสิตทุกคนเสมอมา และผู้สนับสนุนในการศึกษาทุกท่านที่อาจไม่ได้เอ่ยนามในนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือตลอดมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์แก่ส่วนรวมบ้าง ผู้เขียนขอยกความดีนี้ให้แก่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอนทุกท่าน แต่หากมีความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุลาลี โฆษิตสุนทรกุล / ผู้เขียนวิทยานิพนธ์

10 เมษายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	7
บทที่ 1 บทนำ	8
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	8
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	12
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	12
1.5 วิธีการวิจัย	13
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	13
บทที่ 2 หลักการและปัญหาของการใช้ระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนต่อการพัฒนาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	13
2.1 หลักการและกฎหมายภายในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับระบบ การขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า	13
2.1.1 หลักการพื้นฐานของประเทศไทย.....	13
2.1.2 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	20
2.1.3 หลักการพื้นฐานของสหภาพพม่า	22
2.1.4 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม.....	24
2.1.5 หลักการพื้นฐานของประเทศมาเลเซีย.....	29
2.1.6 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐสิงคโปร์	32
2.1.7 หลักการพื้นฐานของประเทศบรูไน.....	35

2.1.8 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์.....	38
2.1.9 หลักการพื้นฐานของประเทศอินโดนีเซีย	42
2.1.10 หลักการพื้นฐานของประเทศกัมพูชา	45
2.2 ปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีชื่อเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความ คุ้มครองในต่างประเทศ.....	51
2.3 ปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” ก้นกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นใน ต่างประเทศ.....	54
2.4 ปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ..	56
2.5 ปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละ ประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	61
บทที่ 3 กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า.....	65
3.1 กฎหมายและความตกลงในระดับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการคุ้มครองสิทธิใน เครื่องหมายการค้า	65
3.1.1 พัฒนาการและแนวคิดการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่าง ประเทศ.....	65
3.1.2 กฎหมายและความตกลงที่มีบทบาทสำคัญต่อคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่าง ประเทศ.....	66
3.1.2.1 อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2510 (Paris Convention for the Protection Industrial Property 1967)	66
3.1.2.2 ข้อตกลงกรุงมาดริดว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายสากล (Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark)	67
3.1.2.3 พิธีสารเกี่ยวกับข้อตกลงกรุงมาดริดว่าด้วยเรื่องการจดทะเบียนเครื่องหมาย การค้าสากล (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark).....	69

3.1.2.4 ระบบ European Community Trademark (CTM).....	71
3.1.3 บทบัญญัติแห่งกฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการละเมิดสิทธิใน เครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองใน ต่างประเทศ	75
3.1.3.1 บทบัญญัติตามอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทาง อุตสาหกรรม.....	75
3.1.3.2 บทบัญญัติตามข้อตกลงกรุงมาดริดฯ	77
3.1.3.3 บทบัญญัติตามพิธีสารกรุงมาดริดฯ.....	78
3.1.3.4 บทบัญญัติตาม Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks	78
3.1.4 บทบัญญัติแห่งกฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ	79
3.1.4.1 บทบัญญัติแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทาง อุตสาหกรรม.....	79
3.1.4.2 บทบัญญัติตามข้อตกลงกรุงมาดริดฯ	80
3.1.4.3 บทบัญญัติตามพิธีสารกรุงมาดริดฯ.....	80
3.1.4.4 บทบัญญัติตาม Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks	81
3.1.5 บทบัญญัติและความตกลงแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องค่าเสียหายจาก การถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ.....	81
3.1.5.1 บทบัญญัติแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทาง อุตสาหกรรม.....	82
3.1.5.2 บทบัญญัติตามข้อตกลงกรุงมาดริดฯ	82
3.1.5.3 บทบัญญัติตามพิธีสารกรุงมาดริดฯ.....	83

3.1.5.4 บทบัญญัติตาม Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks	83
3.1.6 บทบัญญัติแห่งกฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศ	84
3.1.6.1 วิธีการและขั้นตอนในการขอรับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งข้อตกลงมาดริดฯ.....	84
3.1.6.2 วิธีการและขั้นตอนในการรับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งพิธีสารกรุงมาดริดฯ.....	86
3.1.6.3 วิธีการและขั้นตอนในการรับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่ง Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks....	87
3.2 กฎเกณฑ์/หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	93
3.2.1 พัฒนาการและแนวคิดการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศ.....	93
3.2.2 กฎหมายและความตกลงที่มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศภายในภูมิภาคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	94
3.2.2.1 หลักเกณฑ์ตามกฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Charter of the Association of Southeast Asian)	94
3.2.2.2 หลักเกณฑ์ตามพิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blue Print).....	95
3.2.2.3 หลักเกณฑ์ตามแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2011-2015 (The ASEAN Intellectual Property Right Action Plan 2011-2015).....	96
บทที่ 4 แนวทางในการนำกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศ มาแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	98

4.1 <u>ขั้นตอนที่หนึ่ง</u> : ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2510	100
4.1.1 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า.....	101
4.1.1.1 ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า.....	101
4.1.1.2 ข้อสังเกต.....	102
4.1.2 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ.....	102
4.1.2.1 ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ	103
4.1.2.2 ข้อสังเกต.....	103
4.1.3 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ.....	104
4.1.3.1 ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ	104
4.1.3.2 ข้อสังเกต.....	104
4.1.4 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	105

4.1.4.1	ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีที่ต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	105
4.1.4.2	ข้อสังเกต.....	105
4.2	<u>ขั้นตอนที่สอง</u> : ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในนามของประชาคมอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริด (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark).....	106
4.2.1	ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า	108
4.2.1.1	ประโยชน์ของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า.....	108
4.2.1.2	ข้อสังเกต.....	109
4.2.2	ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ	109
4.2.2.1	ประโยชน์ของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ	110
4.2.2.2	ข้อสังเกต.....	110
4.2.3	ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีในพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีที่ต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	111

4.2.3.1	ประโยชน์ของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีในพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาคือความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	111
4.2.3.2	ข้อสังเกต.....	112
4.3	ขั้นตอนที่สาม : นำระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรปมาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	113
4.3.1	ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาคือการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า.....	115
4.3.1.1	ประโยชน์ของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาคือการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า.....	115
4.3.1.2	ข้อสังเกต.....	117
4.3.2	ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาคือเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ	119
4.3.2.1	ประโยชน์ของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาคือเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ	119
4.3.2.2	ข้อสังเกต.....	121

4.3.3 ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ	122
4.3.3.1 ประโยชน์ของการนำระบบ Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ.....	122
4.3.3.2 ข้อสังเกต.....	123
4.3.4 ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	123
4.3.4.1 ประโยชน์ของการนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	125
4.3.4.2 ข้อสังเกต.....	128
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	133
5.1 บทสรุป	133
5.2 ข้อเสนอแนะ	140
รายการอ้างอิง	142
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	146

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย	18
ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว.....	22
ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสหภาพพม่า.....	24
ตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	28
ตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศมาเลเซีย	31
ตารางที่ 6 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐสิงคโปร์.....	35
ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศบรูไน	38
ตารางที่ 8 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์	41
ตารางที่ 9 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศอินโดนีเซีย.....	44
ตารางที่ 10 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศกัมพูชา	47
ตารางที่ 11 หลักการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศในกลุ่ม AEC	48
ตารางที่ 12 สรุปปัญหาการใช้ระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศต่างๆใน อาเซียน	63
ตารางที่ 13 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามข้อตกลงกรุงมาดริด.....	69
ตารางที่ 14 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามพิธีสารกรุงมาดริด	71
ตารางที่ 15 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามระบบ CTM.....	75
ตารางที่ 16 หลักการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของกฎหมายระหว่างประเทศ	89
ตารางที่ 17 ประโยชน์และข้อสังเกตในการนำกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศมาปรับใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน	130

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ได้มีการก่อตั้งประชาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South-East Asia Nations) หรือ ASEAN ขึ้น โดยการลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ (The ASEAN Declaration : Bangkok Declaration 1967) ซึ่งมีรัฐสมาชิกที่ร่วมก่อตั้งทั้งหมด 5 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) ต่อมาได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 5 ประเทศ (พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา และบรูไน) จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งหมด 10 ประเทศ โดยประเทศสมาชิกทั้งหมดได้ยอมรับให้กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) เป็นกฎหมายสูงสุด

ตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งประชาคมเป็นต้นมา ความสัมพันธ์ จุดมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาของ ASEAN เป็นไปอย่างค่อนข้างไร้แบบแผนที่แน่นอน แม้จะได้มีการประชุมผู้นำของประเทศสมาชิกและจัดทำข้อตกลงต่างๆของประชาคมบ้างแล้วก็ตาม เป็นผลให้การรวมตัวกันของ ASEAN ก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมน้อยมาก อีกทั้งยังขาดอำนาจในการต่อรอง และขาดความสามารถในการแข่งขันในเวทีการค้าโลกที่มีการพัฒนาและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วอีกด้วย จึงเป็นเหตุให้ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ.2546 ณ ประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการลงนามในปฏิญญาร่วมว่าด้วยความร่วมมือแห่งอาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II) หรือ Bali Concord II ซึ่งได้จัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรวมตัวอย่างเข้มแข็งและเป็นรูปธรรม ตามคำขวัญของอาเซียน คือ “One Vision, One Identity, One Community” โดยมีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) หรือ AEC เป็นเสาหลักเสาหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ ASEAN มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนที่เสรี โดยจะมีการจัดตั้งภายในปี พ.ศ. 2558 ในการนี้อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนขึ้น (AEC Blueprint) โดยจัดทำเป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมาย โดยอาเซียนได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สำคัญดังนี้

- 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
- 2) การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
- 3) การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ
- 4) การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

ในปัจจุบันระบบกฎหมายการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังไม่เอื้อประโยชน์ต่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคตามที่ได้วางแผนไว้ เนื่องจากยังคงใช้ระบบที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเฉพาะภายในประเทศของตนเอง โดยที่ในแต่ละประเทศต่างก็มีหลักเกณฑ์ในการให้สิทธิและให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกัน และแยกพิจารณาสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างหากจากกัน เป็นเหตุให้เกิดปัญหาในเรื่องการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นเหตุให้การลงทุนโดยเฉพาะการลงทุนภายในภูมิภาคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องชะงักงัน อันเนื่องมาจากเจ้าของกิจการผู้เป็นเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่จะเข้าไปลงทุนและทำการค้าในต่างประเทศต้องแก้ไขปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าให้เรียบร้อยเสียก่อน จึงจะสามารถเข้าไปลงทุนภายใต้สิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนเองได้ หรือแม้กระทั่งการค้าขายสินค้าตามปกติไปยังต่างประเทศก็ยังคงมีปัญหาจากการที่เครื่องหมายการค้าของตนเองมีความเหมือนหรือคล้ายทั้งโดยความบังเอิญและโดยการถูกละเมิดกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองในประเทศที่ต้องการส่งสินค้าเข้าไป

ผู้ประกอบการของประเทศไทยหลายบริษัทต่างได้รับความเสียหายจากปัญหาการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วยกันเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) กรณีของบริษัท เอ-พลัส ซัพพลาย จำกัด

บริษัท เอ-พลัส ซัพพลาย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าประเภทเครื่องสำอาง ภายใต้เครื่องหมายการค้าชื่อ เอ บอนเน่ (A Bonne) มีสัดส่วนการผลิต 80% เป็นการผลิตเพื่อส่งออกต่างประเทศ อาทิ กัมพูชา ลาว พม่า ตะวันออกกลาง ส่วนที่เหลืออีก 20% เป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ โดยที่ผ่านมา บริษัทพบปัญหาการละเมิดเครื่องหมายการค้าในประเทศอินโดนีเซีย โดยมีผู้ประกอบการในประเทศอินโดนีเซียไปจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตัดหน้า ส่งผลให้ "เอ บอนเน่" ไม่สามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้อนในประเทศอินโดนีเซียได้ บริษัทจึงได้หารือกับกรมทรัพย์สินทางปัญญาของกระทรวงพาณิชย์ เพื่อแก้ไขปัญหาจนสามารถจดทะเบียนการค้าในประเทศอินโดนีเซียได้ กรณีที่ 2 พบการปลอมสินค้าในฟิลิปปินส์ โดยผู้ประกอบการในฟิลิปปินส์พยายามจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตัดหน้า บริษัทจึงดำเนินการตามกฎหมาย ทำให้สินค้านั้นถูกยึดและห้ามจำหน่าย จาก 2 กรณีนี้ได้รับความเสียหายคิดเป็นมูลค่า ไม่ต่ำกว่า 20-30 ล้านบาท แต่หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้การช่วยเหลือ บริษัทมีความเชื่อว่าอาจจะสร้างความเสียหายไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท

2) กรณีของบริษัท ที.ซี.ฟาร์มาชูติคอล อุตสาหกรรม จำกัด

บริษัท ที.ซี.ฟาร์มาชูติคอล อุตสาหกรรม จำกัด ผู้ผลิต เครื่องดื่มเรดบูล (Red Bull) ได้เปิดเผยข้อมูลความเสียหายของบริษัทจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ว่าในการส่ง

สินค้าออกจำหน่ายกว่า 150 ประเทศทั่วโลกนั้น บริษัทได้พบปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างต่อเนื่อง เช่น การละเมิดเครื่องหมายการค้าที่ประเทศพม่าซึ่งเป็นรูปแบบการผลิตสินค้าปลอมแล้วจำหน่ายในราคาที่ถูกลงกว่า โดยประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของบริษัทนี้มากที่สุด คือ ประเทศเวียดนาม คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 80% รองลงมาคือประเทศพม่าที่ละเมิดลิขสิทธิ์สัดส่วนประมาณ 10% และอันดับ 3 คือประเทศมาเลเซีย ส่วนในประเทศลาวและกัมพูชาก็มีปัญหาการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเช่นเดียวกัน แต่ยังไม่รุนแรงนัก จากกรณีข้างต้นบริษัทต้องเพิ่มงบประมาณอย่างน้อย 20% จากงบประมาณที่เคยใช้กว่า 10 ล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดดังกล่าว¹

3) กรณีของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

ในกรณีของเครื่องหมายการค้ารูปช้างของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ที่ถูกบริษัทในประเทศเวียดนามนำไปจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองในประเทศเวียดนามเป็นเหตุให้บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) ไม่สามารถนำสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าของตนเข้าไปจำหน่ายในประเทศเวียดนามได้ อีกทั้ง ปัญหาเรื่องสิทธิในเครื่องหมายการค้ายังอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในผู้ผลิตและผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้นๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายในทางการค้าเป็นมูลค่าสูงทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถทำการค้าได้อย่างเป็นธรรมและเสรี

หากมีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมต่อการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในภูมิภาคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก็จะส่งผลเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย ซึ่งแนวทางที่เหมาะสมนั้นต้องเป็นการทำให้ระบบในการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งหมดในภูมิภาคมีความชัดเจนสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และต้องมีความเชื่อมโยงในเรื่องข้อมูลของแต่ละประเทศเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในต่างประเทศ อีกทั้ง ในเรื่องของความสะดวกรวดเร็วก็มีความสำคัญต่อการค้าการลงทุนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ในระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศที่จะสามารถนำมาปรับใช้ หรือเป็นแบบอย่างของการจัดระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็มีอยู่หลายระบบกฎหมาย ได้แก่

1) อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2510 (Paris Convention for the Protection Industrial Property 1967) เป็นอนุสัญญาที่มุ่งคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา อันรวมถึงเครื่องหมายการค้าด้วย โดยมีหลักการพื้นฐานในเรื่องหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ หลักสิทธิที่มีมาก่อน หลักการใช้เครื่องหมายการค้าจดทะเบียนและการเพิกถอนเครื่องหมาย

¹"คอลัมน์รอบรู้อาเซียน เดือน Sme เปิด Aec อย่ำลิมคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา," ประชาชาติธุรกิจ (2013).

การจดทะเบียนอันเนื่องมาจากการไม่ใช่ ค่าธรรมเนียม เงื่อนไขการจดทะเบียน เครื่องหมายการค้า ที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป (well-known mark) เครื่องหมายการค้าที่ต้องห้ามมิให้จดทะเบียน เป็นต้น

2) ข้อตกลงกรุงมาดริดว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark) เป็นข้อตกลงที่ก่อตั้งระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ โดยเปิดให้เฉพาะรัฐเท่านั้นที่สามารถเป็นภาคีได้ ซึ่งบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้นั้นต้องเป็นบุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล ที่มีสัญชาติประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกแห่งข้อตกลงนี้เท่านั้นจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวนี้ และเครื่องหมายการค้าที่จะยื่นคำร้องขอจดทะเบียนภายใต้ข้อตกลงกรุงมาดริดนี้ ต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนและคุ้มครองแล้วในประเทศต้นกำเนิด (Country of origin) เท่านั้น

3) พิธีสารกรุงมาดริด (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks) เป็นระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นภายหลังการก่อตั้งระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามข้อตกลงกรุงมาดริด ซึ่งได้มีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อตกลงกรุงมาดริดบางประการเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามากยิ่งขึ้น โดยหลักเกณฑ์ตามพิธีสารกรุงมาดริดนั้น ให้สิทธิทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า แต่บุคคลที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านี้ต้องเป็นผู้ประกอบกิจการอย่างแท้จริง หรือ มีภูมิลำเนา หรือ มีสัญชาติ ของประเทศที่เป็นภาคีตามพิธีสารกรุงมาดริด และเครื่องหมายการค้าที่จะสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนตามระบบพิธีสารกรุงมาดริดนั้น ต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนแล้วในประเทศของผู้ยื่นคำร้องนั้น โดยยังไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากประเทศของตนก่อนแต่อย่างใด และ

4) ระบบ European Community Trademark ของประชาคมยุโรป หรือ CTM ซึ่งเป็นระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสหภาพยุโรปที่มีขั้นตอนการจดทะเบียนเพียงครั้งเดียว แต่สามารถได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกทั้ง 27 ประเทศ โดยประกอบด้วย คำขอเดียว ใช้ภาษาเดียวตลอดขั้นตอน มีศูนย์กลางทางทะเบียนเพียงแห่งเดียว และยื่นจดทะเบียนเพียงครั้งเดียว

แต่ละระบบกฎหมายดังกล่าวล้วนแต่มีข้อดีและข้อด้อยที่แตกต่างกันไป ที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อพัฒนาระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าให้มีความเหมาะสม เป็นธรรม และเอื้อประโยชน์ต่อการทำ

การค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าที่ถูกต้อง ซึ่งจะมีผลให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความเข้มแข็ง และบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งได้อย่างสมบูรณ์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายและระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่บังคับใช้ในภูมิภาคอาเซียน เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากความขัดกันของกฎหมาย และความไม่เป็นเอกภาพในการให้ความคุ้มครอง และนำไปสู่การสูญเสียโอกาสทางการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการนำกฎหมายและระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่มีอยู่ในระดับระหว่างประเทศที่มีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของภูมิภาค มาปรับใช้กับการรวมกลุ่มของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อนำไปสู่แนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การนำพิธีสารกรุงมาดริด (Madrid Protocol) และ ระบบเครื่องหมายการค้าของประชาคมยุโรป (Community Trademarks) มาปรับใช้เป็นระบบให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบกับการจัดตั้งระบบสำนักทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางที่เป็นหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะช่วยแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีขอบเขตในการศึกษาและวิเคราะห์

1) กฎหมายและระบบการให้การคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศ อันได้แก่ อนุสัญญากรุงปารีส ข้อตกลงแห่งกรุงมาดริด พิธีสารกรุงมาดริด และระบบ Community Trademark ซึ่งจะศึกษาถึงหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครอง ระบบการบังคับใช้สิทธิของผู้เป็นเจ้าของ และข้อดี-ข้อด้อยในการนำมาปรับใช้กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2) กฎหมายและระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในภูมิภาคอาเซียน ปัจจุบันทั้งในระดับระหว่างประเทศและในระดับกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ และกรณีพิพาทที่

เกิดขึ้นจากการละเมิดเครื่องหมายการค้าของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและมีอยู่จริงในปัจจุบัน และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3) ศึกษาประโยชน์ที่อาเซียนจะได้รับโดยยึดหลักตามจุดประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามกฎบัตรอาเซียน และพิมพ์เขียวเพื่อการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จากการนำกฎหมายและหลักเกณฑ์ในระดับระหว่างประเทศตามข้อ 1) มาใช้ และวิเคราะห์เพื่อปรับใช้ในแนวทางที่เหมาะสมมากที่สุด

1.5 วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำโดยวิธีการ

1) การวิจัยเชิงเอกสาร โดยการศึกษาตัวบทกฎหมาย และกฎหมายของระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งในระดับระหว่างประเทศ และในระดับกฎหมายภายในของประเทศในภูมิภาคอาเซียน และวัตถุประสงค์ ความมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจตามความตกลงของอาเซียน ในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2) การวิจัยภาคสนาม โดยการขอข้อมูลจากสำนักงานกฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องหมายการค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการละเมิดเครื่องหมายการค้า เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการละเมิดเครื่องหมายการค้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของประเทศในภูมิภาคอาเซียน และผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนต่างๆ

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

จากการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ทำให้ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1) ได้ศึกษาและเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งในระดับระหว่างประเทศและในระดับกฎหมายภายในของภูมิภาคอาเซียน

2) ได้ศึกษาและเข้าใจถึงความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทางการจัดตั้งระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3) ได้วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการละเมิดเครื่องหมายการค้าต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและการค้า

4) ได้ศึกษาและเข้าใจแนวทางการนำกฎหมายระหว่างประเทศมาปรับใช้เพื่อพัฒนาระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

บทที่ 2

หลักการและปัญหาของการใช้ระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศ ต่างๆในภูมิภาคอาเซียนต่อการพัฒนาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัจจุบันระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังคงอยู่ภายใต้หลักดินแดน (territorial principle) โดยแต่ละประเทศต่างมีบทบัญญัติที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกัน ไม่มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงข้อมูลกัน และยังคงมีช่องว่างของเวลาในการขอรับความคุ้มครองสิทธิ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาจากการไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างเป็นธรรมขึ้นมากมาย อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ภาคธุรกิจเป็นจำนวนมาก และยังก่อให้เกิดบรรยากาศที่ไม่ดีต่อการลงทุนและประกอบกิจการอีกด้วย โดยปัญหาดังกล่าวอาจเกิดได้จากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นการมีเจตนาละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น โดยการนำเอาเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นไปขอรับความคุ้มครองที่อีกประเทศหนึ่ง และโดยไม่เจตนาแต่เครื่องหมายการค้าในหลายประเทศมีความเหมือนหรือคล้ายกัน จนก่อให้เกิดความสับสนในความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าขึ้น อีกทั้งยังมีอุปสรรคที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากไม่สะดวกต่อการขอรับความคุ้มครองในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอีกด้วย โดยหลักการปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการและกฎหมายภายในประเทศของประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า

ปัจจุบันระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของภูมิภาคอาเซียนยังคงอยู่ภายใต้หลักดินแดนซึ่งถูกกำหนดโดยกฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศแยกต่างหากจากกัน ดังนี้

2.1.1 หลักการพื้นฐานของประเทศไทย

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยมีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.1.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า และระบบสิทธิดีกว่าโดยการใช้ (ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด)

เครื่องหมายการค้าจะได้รับการคุ้มครองภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ซึ่งได้กำหนดประเภทของเครื่องหมายการค้าไว้ 4 ประเภท ได้แก่

(1) เครื่องหมายการค้า (Trade Mark) คือ เครื่องหมายที่ใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าเพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายนั้นแตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

(2) เครื่องหมายบริการ (Service Mark) คือ เครื่องหมายที่ใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับบริการ เพื่อแสดงว่าบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นแตกต่างกับบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการของบุคคลอื่น

(3) เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark) คือ เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรองใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการรับรองคุณภาพของสินค้าหรือบริการนั้น

(4) เครื่องหมายร่วม (Collective Mark) คือ เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่ใช้โดยบริษัทหรือวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม กลุ่มบุคคล หรือองค์กรอื่นใดของรัฐหรือเอกชน

ประเทศไทยใช้ทั้งระบบจดทะเบียนในการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า (โดยสิทธิในเครื่องหมายการค้าจะได้รับการคุ้มครองอย่างสมบูรณ์เมื่อได้นำไปจดทะเบียนต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทยแล้ว ซึ่งการพิจารณาให้ความคุ้มครองจะพิจารณาภายใต้ระบบยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to file system)¹) และโดยระบบการได้รับสิทธิโดยการใช้มาก่อนโดยสุจริต ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

2.1.1.2 เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้าที่อาจจดทะเบียนได้นั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์² ดังนี้

(1) เป็นเครื่องหมาย (ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ กลุ่มของสี รูปร่าง หรือรูปทรงของวัตถุ) ที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ คือ ลักษณะที่ทำให้ประชาชนทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าานั้นแตกต่างจากสินค้าอื่น

(2) เป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 8 อันได้แก่

¹ มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534

² มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534

(2.1) ตราแผ่นดิน พระราชลัญจกร ลัญจกรในราชการ ตราจักรี ตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตราประจำตำแหน่ง ตราประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือตราประจำจังหวัด

(2.2) ธงชาติของประเทศไทย ธงพระอิสริยยศ หรือธงราชการ

(2.3) พระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระปรมาภิไธยย่อ พระนามาภิไธยย่อ หรือนามพระราชวงศ์

(2.4) พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท

(2.5) ชื่อ คำ ข้อความ หรือเครื่องหมายใด อันแสดงถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือพระราชวงศ์

(2.6) ธงชาติหรือเครื่องหมายประจำชาติของรัฐต่างประเทศ ธงหรือเครื่องหมายขององค์การระหว่างประเทศ ตราประจำประมุขของรัฐต่างประเทศ เครื่องหมายราชการและเครื่องหมายควบคุมและรับรองคุณภาพสินค้าของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือชื่อและชื่อย่อของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศนั้น

(2.7) เครื่องหมายราชการ เครื่องหมายกาชาด นามกาชาด หรือกาเจนีวา

(2.8) เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายอื่นใดอันได้รับเป็นรางวัลในการแสดงหรือประกวดสินค้าที่รัฐบาลไทย ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐของประเทศไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศได้จัดให้มีขึ้น เว้นแต่ผู้ขอจดทะเบียนจะได้รับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายเช่นว่านั้น เป็นรางวัลสำหรับสินค้านั้น และใช้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องหมายการค้านั้น แต่ทั้งนี้ต้องระบุปฏิทินที่ได้รับรางวัลด้วย

(2.9) เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือรัฐประศาสนโยบาย

(2.10) เครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือคล้ายกับเครื่องหมายดังกล่าวจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนไว้แล้วหรือไม่ก็ตาม

(2.11) เครื่องหมายที่คล้ายกับ (2.1) ถึง (2.7)

(2.12) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(2.13) เครื่องหมายอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(3) ไม่เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่บุคคลอื่นได้จดทะเบียนไว้แล้ว (เฉพาะที่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น)

หลักเกณฑ์เรื่องเป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว³ มีข้อยกเว้นในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงมีข้อโต้แย้งว่าตนเองเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นเช่นเดียวกัน ซึ่งต่างได้ใช้มาแล้วด้วยกันโดยสุจริตหรือมีพฤติการณ์พิเศษหรือโต้แย้งว่าตนเองเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงโดยมีบุคคลอื่นนำเครื่องหมายการค้าของตนไปยื่นจดทะเบียนก่อนโดยสุจริต ก็อาจยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันนั้น หรือยื่นคำคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ในระหว่างขั้นตอนการประกาศโฆษณา หรือมีการร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนต่อศาลได้ หากผู้คัดค้านหรือผู้ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ดีกว่าผู้ที่ยื่นขอจดทะเบียนก่อน⁴

2.1.1.3 การได้รับความคุ้มครอง

การได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยนั้น อาจได้มาโดย 2 วิธี ได้แก่

(1) โดยการใช่ คือ การนำเครื่องหมายการค้าไปใช้กับสินค้าหรือได้มีการโฆษณาให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน แต่เจ้าของเครื่องหมายการค้าประเภทนี้ จะมีสิทธิเพียงแค่สามารถใช้เครื่องหมายการค้า นำไปจดทะเบียน และมีสิทธิห้ามผู้อื่นใช้เครื่องหมายการค้านั้นเฉพาะกรณีลงขายเท่านั้น⁵

(2) โดยการจดทะเบียน อันมีขั้นตอนดังนี้

(2.1) การตรวจค้น

ก่อนยื่นคำร้องขอจดทะเบียน ผู้ร้องขอจดทะเบียนควรตรวจค้นเครื่องหมายของตนที่ประสงค์จะยื่นขอจดทะเบียนว่าเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายของผู้อื่นหรือไม่ โดยสามารถขอตรวจค้นด้วยตนเองที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือตรวจสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตก็ได้

(2.2) การยื่นคำร้องขอจดทะเบียน

ผู้ร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียน โดยใช้แบบ ก.01 และแนบหลักฐานประกอบคำร้องขอจดทะเบียน พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมสินค้าหรือบริการ โดย

³ มาตรา 6 (3) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

⁴ มาตรา 35 และมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

⁵ มาตรา 46 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

สามารถยื่นด้วยตนเองต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือทางอินเทอร์เน็ตก็ได้

(2.3) การตรวจสอบ

ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่จะตรวจรับคำขอจดทะเบียน หลักฐานประกอบและค่าธรรมเนียมว่าถูกต้อง ครบถ้วน หรือไม่ เพื่อดูออกเลขคำขอจดทะเบียน

หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและนายทะเบียนจะดำเนินการตรวจสอบโดยละเอียดว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนนั้น เป็นเครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนหรือไม่

เมื่อได้ตรวจสอบแล้ว นายทะเบียนจะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบ สำหรับผลการพิจารณาของนายทะเบียนนั้น อาจแบ่งออกได้เป็น 4 กรณี ได้แก่ รับจดทะเบียน ปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือให้ตกลงกัน

(2.4) การประกาศโฆษณา

หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าเครื่องหมายการค้านั้นสามารถรับจดทะเบียน ก็จะส่งประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียน เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียน โดยต้องคัดค้านภายใน 90 วันนับแต่วันประกาศโฆษณา

(2.5) การรับจดทะเบียน

เมื่อประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนแล้ว หากไม่มีบุคคลใดยื่นคำคัดค้าน หรือมีการยื่นคำคัดค้าน แต่ได้มีคำวินิจฉัย หรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้เป็นเครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนได้แล้ว นายทะเบียนจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมรับจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง มิฉะนั้น จะถือว่าผู้ขอจดทะเบียนละทิ้งคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

2.1.1.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

ในระหว่างที่ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น ผู้มีสิทธิดีกว่าสามารถยื่นคำคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อนายทะเบียนได้ หรืออาจใช้สิทธิร้องขอเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยแสดงให้เห็นว่าเครื่องหมายการค้านั้นเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของตนจนอาจทำให้ประชาชนสับสนหรือเข้าใจผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้านั้นได้

2.1.1.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียน: ประมาณ 24 เดือน

2.1.1.6 การขอลือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ที่ต่างประเทศแล้ว และประสงค์จะใช้วันที่ยื่นจดทะเบียนในต่างประเทศนั้นเป็นวันที่ถือว่าได้ยื่นจด

ทะเบียนภายในประเทศด้วย ก็จะต้องดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ไต่ยื่นคำขอจดทะเบียนที่ต่างประเทศเป็นครั้งแรก เช่นนี้ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะขอให้ถือว่าวันที่ไต่ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ต่างประเทศเป็นครั้งแรกเป็นวันที่ไต่ยื่นคำขอในประเทศไทยก็ได้ แต่ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำร้องต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่มีสถานประกอบกิจการที่เป็นสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย หรือประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก หรือมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้สิทธิในทำนองเดียวกันแก่บุคคลสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย มีภูมิลำเนา หรือประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมอย่างจริงจังในประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ด้วย อีกทั้ง หากคำขอจดทะเบียนที่ยื่นเป็นครั้งแรกที่ต่างประเทศถูกปฏิเสธหรือถอนคืนหรือละทิ้งคำขอ ผู้ยื่นคำขอจะใช้สิทธิวันที่จดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทศ มาใช้เป็นวันที่ถือว่าไต่ยื่นจดทะเบียนในการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยไม่ได้⁶

ตารางที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย⁷

(อัตรา ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2559)

รายการ	บาท
- ค่าขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมสินค้าหรือบริการ	500
- แม่พิมพ์รูปเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมาย รับรองหรือเครื่องหมายร่วมที่มีด้านกว้างหรือด้านยาวเกิน 5 เซนติเมตร ให้คิดเฉพาะ ส่วนที่เกินเซนติเมตรละ 100 บาทเศษของเซนติเมตรให้คิดเป็นหนึ่งเซนติเมตร	-
- ค่าคัดค้านการขอจดทะเบียน	1,000
- ค่าขอโอนสิทธิในคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม	1,000
- การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือ เครื่องหมายร่วม สินค้าหรือบริการ	300
- ใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน	100

⁶ มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

⁷ กระทรวงพาณิชย์, "กฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2540."

รายการ	บาท
- ค่าขอจดทะเบียนการโอนหรือรับมรดกสิทธิในเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วม	1,000
- ค่าขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม สินค้าหรือบริการ	200
- ค่าขอต่ออายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม สินค้าหรือบริการ	1,000
- ค่าร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม สินค้าหรือบริการ	500
- ค่าขอจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ	500
- การจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ	1,000
- ค่าขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ	200
- ค่าขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ	200
- ค่าขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าขอจดทะเบียน ค่าขอจดทะเบียนการโอนหรือรับมรดกสิทธิในเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วม หรือค่าขอจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ	100
- ค่าขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรอง	
(ก) ก่อนการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง	100
(ข) หลังการจดทะเบียน เครื่องหมายรับรอง	200
- อุทธรณ์	
(ก) อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 27 หรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียน ตามมาตรา 37	2,000
(ข) อุทธรณ์ตามมาตราอื่น	1,000
- การขอตรวจดูทะเบียน เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม หรือสารบบเครื่องหมายดังกล่าว (คิดเป็นชั่วโมง เศษของชั่วโมงให้คิดเป็นหนึ่งชั่วโมง)	100

รายการ	บาท
- การขอสำเนาทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการเครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วม เป็นชุดพร้อมคำรับรอง	200
- การขอคัดสำเนาเอกสารหน้าละ	10
- การขอให้รับรองสำเนาเอกสารเรื่องเดียวกัน	
(ก) เอกสารไม่เกิน 10 หน้า ฉบับละ	10
(ข) เอกสารเกิน 10 หน้า ฉบับละ	100
- การขอคำรับรองจากนายทะเบียนเกี่ยวกับรายการจดทะเบียน	100
- ค่าขออื่น ๆ	100

2.1.2 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.2.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิก่อน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรมแล้ว เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2541 ซึ่งสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองในประเทศภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งออกเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม 2538 โดยใช้ระบบการจดทะเบียนเพื่อให้ความคุ้มครอง ซึ่งเครื่องหมายการค้าจะได้รับการคุ้มครองในประเทศเมื่อได้จดทะเบียนตามกฎหมายภายในประเทศแล้วเท่านั้น การให้สิทธินั้นอยู่ภายใต้ระบบยื่นก่อนมีสิทธิก่อน⁸ โดยปัจจุบันยังไม่สามารถยื่นขอจดทะเบียนทางระบบอินเทอร์เน็ตได้ ต้องเดินทางไปยื่นเอกสารต่อกรมทรัพย์สินอุตสาหกรรมโดยตรงเท่านั้น

2.1.2.2 เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

เครื่องหมาย ที่สามารถจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้นั้น ได้แก่ อักษร หรือองค์ประกอบที่รวมกันเป็นรูปร่าง โดยจะใช้สีเดียวหรือหลายสีก็ได้ โดยต้องไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) เครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะเล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ
- (2) เครื่องหมายการค้าที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนและนโยบายแห่งรัฐ

⁸ Article 10 of Decree of the Prime Minister on Trademark Registration No. 06/PM

(3) เครื่องหมายที่เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่อาจทำให้ประชาชนสับสนหรือหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้าได้

(4) เครื่องหมายที่เป็นชื่อ ธง หรือสัญลักษณ์ขององค์กรระหว่างประเทศ

(5) เครื่องหมายที่เป็นชื่อ ธง หรือสัญลักษณ์ของรัฐหรือประเทศ

(6) เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าที่ใช้กับสินค้าหรือบริการที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย

เครื่องหมายการค้าจะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องหมายการค้า และ เครื่องหมายบริการ โดยมีเงื่อนไขในการอนุญาตให้ได้รับการจดทะเบียนรับความคุ้มครอง คือต้องมีการใช้เครื่องหมายการค้านั้นมาก่อนไม่ว่าจะได้ในประเทศ หรือจะได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในไว้ในต่างประเทศแล้วก็ตาม ก็ถือได้ว่าได้มีการใช้เครื่องหมายการค้านั้นมาก่อนตามเงื่อนไขแล้ว⁹

2.1.2.3 การได้รับความคุ้มครอง

การยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองมีขั้นตอน ดังนี้

(1) เตรียมเอกสารและกรอกข้อความตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ คำขอจดทะเบียน รูปเครื่องหมาย เอกสารแสดงความเป็นเจ้าของเครื่องหมายและหนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (ถ้าผู้ขอเป็นนิติบุคคล) เอกสารการจดทะเบียนเครื่องหมายในประเทศ (ถ้ามี) แล้วยื่นเอกสารดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม

(2) ขั้นตอนการตรวจสอบ ในขั้นแรกเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร และจากนั้นจะวินิจฉัยความถูกต้องของเครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียน โดยจะใช้เวลาประมาณ 6 เดือน แล้วจึงแจ้งผลการตรวจสอบแก่ผู้ยื่นคำร้อง โดยผลการตรวจสอบ ได้แก่ รับจดทะเบียน หรือ ปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน

(3) เมื่อเจ้าหน้าที่วินิจฉัยว่าเป็นเครื่องหมายที่จดทะเบียนได้แล้ว ก็จะดำเนินการจดทะเบียนให้และบันทึกลงในสารบบการจดทะเบียน และประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ประชาชนทราบ

2.1.2.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

เมื่อได้รับอนุญาตจดทะเบียนแล้ว สิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้ได้รับการจดทะเบียนนั้นก็อาจถูกเพิกถอนสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้ หากว่ามีผู้มีส่วนได้เสียร้องขอต่อกรมทรัพย์สินอุตสาหกรรม (Industrial Property Department) เพื่อขอให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายในเวลาใดๆ นับแต่วันจดทะเบียน หากปรากฏว่าเครื่องหมายการค้าดังกล่าวเหมือนหรือคล้ายกับ

⁹ Article 2 of Decree of the Prime Minister on Trademark Registration No. 06/PM

เครื่องหมายการค้าจดทะเบียนของตนเองที่ได้จดทะเบียนภายในประเทศไว้แล้ว แต่ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้เสียที่ร้องคัดค้านหรือขอเพิกถอนเครื่องหมายการค้านั้นไม่อาจยกเรื่องการจดทะเบียน หรือ การใช้มาก่อนในต่างประเทศมาเป็นข้ออ้างเพื่อขอให้เพิกถอนเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนในประเทศลาวได้¹⁰

2.1.2.5 ระยะเวลาในการจดทะเบียน: ประมาณ 12 เดือน

2.1.2.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ที่ต่างประเทศแล้ว และประสงค์จะใช้วันที่ยื่นจดทะเบียนในต่างประเทศนั้นเป็นวันที่ถือได้ว่าได้ยื่นจดทะเบียนภายในประเทศด้วย ก็จะต้องดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนที่ต่างประเทศเป็นครั้งแรก โดยต้องยื่นคำร้องขอถือสิทธิพร้อมกับคำร้องขอจดทะเบียน พร้อมทั้งเอกสารการขอจดทะเบียนในต่างประเทศประกอบด้วย

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว¹¹

(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียม ราชการ(USD)	ค่าบริการวิชาชีพ (USD)
1. ยื่นคำขอ	135	70
2. การยื่นคำขอต่ออายุ	135	70
3. การยื่นคำขอโอนสิทธิหรือ สัญญาอนุญาตใช้สิทธิ	48	60
4. การยื่นคำขอแก้ไข	12	60
5. การตรวจค้น	12	60

2.1.3 หลักการพื้นฐานของสหภาพพม่า

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสหภาพพม่ามีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

¹⁰ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, กฎหมายเครื่องหมายการค้า-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

¹¹ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_Lao.pdf

2.1.3.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบผู้ซื้อก่อนมีสิทธิดีกว่า

ประเทศพม่าไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองในเรื่องเครื่องหมายการค้าโดยตรง แต่สิทธิในเครื่องหมายการค้าจะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายอาญา ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่หมายถึงเครื่องหมายที่แสดงให้ทราบว่าสินค้านั้นผลิตหรือจำหน่ายโดยผู้ใด¹² โดยใช้ระบบผู้ซื้อก่อนมีสิทธิดีกว่า

2.1.3.2 เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้

ถึงแม้ว่าสหภาพพม่าจะไม่มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยเฉพาะก็ตาม แต่ก็มีกรณีบัญญัติหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนไว้ในพระราชบัญญัติการจดทะเบียน โดยเครื่องหมายการค้าที่นำมายื่นขอจดทะเบียนนั้นต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ได้แก่ ต้องไม่เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้า ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่ใช่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และไม่เลียนแบบธนบัตรหรือสัญลักษณ์ของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์

2.1.3.3 การได้รับความคุ้มครอง

การคุ้มครองสิทธิของประเทศพม่าเป็นไปตามหลักกฎหมายจารีตประเพณีของประเทศ โดยพิจารณาจากการใช้เครื่องหมายการค้าอย่างแท้จริงในท้องตลาด หากเครื่องหมายการค้าที่ขอรับความคุ้มครองนั้นมีการใช้จริงในท้องตลาด โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อเป็นการแสดงให้ผู้บริโภค รับทราบว่าสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวผลิตมาจากบริษัทใดบริษัทหนึ่งโดยเฉพาะ หรือเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือบริการดังกล่าว นั้น เครื่องหมายการค้าก็จะเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของบุคคลนั้นที่จะสามารถใช้เครื่องหมายการค้าได้ในประเทศได้ และบุคคลอื่นไม่มีสิทธิที่จะลอกเลียนเครื่องหมายการค้าหรือใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของเครื่องหมายการค้าที่ได้ใช้ก่อนแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือสับสนในเรื่องผู้ผลิตหรือแหล่งกำเนิดสินค้า หรือทำการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้าได้¹³

แต่หากเจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องการจดทะเบียนเพื่อรับรองสิทธิก็สามารถทำได้ โดยผู้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองต้องยื่นหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของอย่างแท้จริงในเครื่องหมายการค้า (Declaration of Ownership) ซึ่งเมื่อได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ก็จะต้องมีการลงประกาศในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นซึ่งเรียกกันว่า “Cautionary Notice” เพื่อเป็นการแสดงสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วของเจ้าของเครื่องหมายการค้าผู้นั้น ให้ได้รับทราบเป็นการทั่วไป¹⁴

¹² Article 478 of Myanmar’s Penal Code

¹³ Article 480 of Myanmar’s Penal Code

¹⁴ Registration Act 1908

2.1.3.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

ประเทศสหภาพพม่าไม่มีบทบัญญัติเรื่องการเพิกถอนเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนไว้แล้วในประเทศ ไม่ว่าในกรณีใดๆก็ตาม อีกทั้ง ยังไม่เคยมีกรณีการเพิกถอนดังกล่าวเลยเช่นเดียวกัน ซึ่งหากมีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าเกิดขึ้นในประเทศ ผู้มีส่วนได้เสียต้องดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมายแพ่งและอาญา

2.1.3.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียน: ประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

2.1.3.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ไม่มีหลักเกณฑ์เรื่องการถือสิทธิย้อนหลัง

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสหภาพพม่า¹⁵

(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (USD)	ค่าบริการวิชาชีพ (USD)
1. ค่าขอจดทะเบียน	50	160
2. การตรวจค้นต่อ 1 จำพวก ¹⁶ หรือ 1 เครื่องหมาย	-	100
3. การประกาศโฆษณาใน หนังสือพิมพ์		
- ค่าธรรมเนียมการประกาศ	110 (ต่อคอลัมน์นิ้ว)	150
- ค่าเตรียมพิมพ์และอื่นๆ	150	
4. ค่าขอต่ออายุ	50	160

2.1.4 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.4.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า

¹⁵ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_Burma.pdf

¹⁶ จำพวก หมายถึง การจัดกลุ่มของสินค้าและบริการที่เป็นประเภทหรือชนิดเดียวกันไว้ด้วยกัน ซึ่งกฎหมายเครื่องหมายการค้าจะเรียกแต่ละกลุ่มว่าจำพวก

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2492 ข้อตกลงกรุงมาดริด เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2499 และ พิธีสารกรุงมาดริด เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2549 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของเวียดนามจึงมีความก้าวหน้า และพัฒนาในระดับแถวหน้าของภูมิภาค ซึ่งการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าจะอยู่ภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ประกาศคณะรัฐบาล (Government Decree) เลขที่ 63/CP ลงวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2539 และประกาศคณะรัฐบาล (Government Decree) เลขที่ 06/2001/ND—CP ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 โดยใช้ระบบจดทะเบียนในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ภายใต้หลักเกณฑ์ผู้ยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (first to file system)

เครื่องหมายการค้า คือ สัญลักษณ์ที่ใช้เพื่อจำแนกความแตกต่างขององค์กรหรือบุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของสินค้าหรือบริการนั้น¹⁷

2.1.4.2 เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้าที่จะสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) เป็นเครื่องหมายที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ไม่ว่าจะเป็น ตัวอักษร คำ ภาพวาด หรือรูปภาพอื่นใด รวมทั้งภาพสามมิติ และรูปแบบผสมก็ได้ โดยไม่ว่าจะเป็นสีเดียวหรือหลายสีก็ตาม และ

(2) เครื่องหมายนั้น จะต้องมีความแตกต่าง อันจะสามารถแยกแยะออกจากเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นได้

นอกจากคุณสมบัติพื้นฐานข้างต้นแล้ว เครื่องหมายที่ขอรับความคุ้มครองจะต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีคุณสมบัติต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีความเหมือนหรือคล้ายกับธงชาติหรือสัญลักษณ์ของชาติ
- (2) มีความเหมือนหรือคล้ายกับ ธง ตราสัญลักษณ์ ชื่อย่อ หรือชื่อเต็มของหน่วยงานของรัฐ
- (3) มีความเหมือนหรือคล้ายกับชื่อ นามแฝง ฉายา รูป ของผู้นำของรัฐ รัฐบุรุษ หรือผู้มีชื่อเสียงทั้งของเวียดนามและต่างประเทศ
- (4) มีความเหมือนหรือคล้ายกับตราประทับขององค์การระหว่างประเทศ
- (5) เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าและบริการ

¹⁷ Article 4 (16) of Intellectual Property Law (Law No. 50/2005/QH11)

อีกทั้งเครื่องหมายการค้านั้นจะต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้รับความคุ้มครอง หรือได้จดทะเบียนไว้แล้วในประเทศเวียดนาม รวมทั้งที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศเวียดนามเป็นภาคีอยู่ด้วย และต้องไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วและเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายด้วย¹⁸

2.1.4.3 การได้รับความคุ้มครอง

ผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต้องยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อสำนักงานทรัพย์สินอุตสาหกรรมแห่งชาติ (National Office for Industrial Property-NOIP) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Science & Technology) หรืออาจยื่นต่อสำนักงานสาขาที่เมืองโฮจิมินห์หรือดานัง โดยต้องเดินทางไปยื่นด้วยตนเองหรือส่งคำร้องทางไปรษณีย์เท่านั้น ยังไม่สามารถยื่นคำร้องทางอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งเมื่อยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประเทศเวียดนามแล้ว มีผลเป็นการยื่นคำร้องในระดับระหว่างประเทศตามพิธีสารกรุงมาดริดด้วย โดยมีขั้นตอนในการยื่นคำร้อง ดังนี้

(1) ผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต้องกรอกข้อมูลตามแบบคำร้องเป็นภาษาเวียดนามพร้อมแนบเอกสาร ได้แก่ ตัวอย่างเครื่องหมายการค้า ประเภทและรายละเอียดของสินค้าหรือบริการภายใต้เครื่องหมายการค้า นั้น สำเนาเอกสารการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ ความหมายและสีของเครื่องหมายการค้า (หากเป็นการจดทะเบียนในรูปแบบवाद้า จะได้รับการคุ้มครองทุกสี)

(2) เมื่อผู้ขอรับความคุ้มครองได้ยื่นคำร้องแล้ว NOIP จะต้องทำการตรวจสอบคำร้องภายใน 1 เดือน หากคำร้องถูกต้องและได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้ขอรับความคุ้มครองจะต้องประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษาของสำนักงานทรัพย์สินอุตสาหกรรมเป็นเวลา 2 เดือน โดยผู้ขอรับความคุ้มครองเป็นผู้ชำระค่าจ่าย เพื่อโฆษณาให้ประชาชนทราบและเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าคัดค้านการขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า นั้นได้ ซึ่งเมื่อประกาศโฆษณาแล้วก็จะมีการพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาของคำร้อง (Substantive Examination) โดย NOIP อีกครั้ง ภายในระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันประกาศโฆษณาว่าจะให้ความคุ้มครองตามที่ยื่นคำร้องเข้ามาหรือไม่ หลังจากตรวจสอบแล้วก็จะมีการแจ้งผลการพิจารณาพร้อมเหตุผลไปยังผู้ขอรับความคุ้มครอง

¹⁸ National office of intellectual property of Vietnam, overview of trademark [ออนไลน์], 22 พฤษภาคม 2557, แหล่งที่มาของข้อมูล [http://www.noip.gov.vn/web/noip/home/en?proxyUrl=/noip/cms_en.nsf/\(agentDisplayContent\)?OpenAgent&UNID=C25B6BC02DA791E0472576A10031CC5](http://www.noip.gov.vn/web/noip/home/en?proxyUrl=/noip/cms_en.nsf/(agentDisplayContent)?OpenAgent&UNID=C25B6BC02DA791E0472576A10031CC5)

(3) เมื่อได้รับการอนุมัติและผู้ขอรับความคุ้มครองได้ชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ผู้ขอรับความคุ้มครองก็จะได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายนั้น เจ้าของเครื่องหมายการค้าย่อมได้รับความคุ้มครองโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการจดทะเบียน โดยเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายที่ได้รับการยอมรับและให้ความคุ้มครองนั้น จะต้องเป็นเครื่องหมายที่ได้บันทึกลงในรายการเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายของ NOIP

หลักการดังกล่าวข้างต้นก็จะนำไปใช้กับการยื่นขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่อสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ผ่านระบบมาดริดด้วยเช่นเดียวกัน โดยหากเป็นการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่อสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามผ่านระบบมาดริดนั้น จะต้องดำเนินขั้นตอนในการพิจารณาเนื้อหาคำร้อง (Substantive Examination) เช่นเดียวกับการยื่นต่อ NOIP โดยตรง แต่จะต้องสรุปผลการพิจารณาการขอรับความคุ้มครองภายใน 12 เดือนหลังจากได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงานระหว่างประเทศ¹⁹

2.1.4.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

ในระหว่างการประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษานั้น กฎหมายเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าคัดค้านการขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้านั้นได้ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี การคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยวิธีนี้แต่อย่างใด มีเพียงการร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของตนจนอาจทำให้เกิดความสับสนในเจ้าของหรือผู้ผลิตสินค้าชิ้นเท่านั้น

2.1.4.5 ระยะเวลาในการจดทะเบียน: ประมาณ 24 เดือน

2.1.4.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ผู้ขอจดทะเบียนสามารถขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศเป็นวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศได้ โดยต้องส่งเอกสารที่รับรองโดยหน่วยงานที่ให้สิทธิ (Granting Authority) หรือโดยเจ้าหน้าที่โนตารี พับลิก เพื่อประกอบการขอถือสิทธินั้น

¹⁹ National office of intellectual property of Vietnam, Trademark Examination Procedure [ออนไลน์], 22 พฤษภาคม 2557, แหล่งที่มาของข้อมูล [http://www.noip.gov.vn/web/noip/home/en?proxyUrl=noip/cms_en.nsf/\(agntDisplayContent\)?OpenAgent&UNID=B3437AED611864A44725767B00216D2E](http://www.noip.gov.vn/web/noip/home/en?proxyUrl=noip/cms_en.nsf/(agntDisplayContent)?OpenAgent&UNID=B3437AED611864A44725767B00216D2E)

ตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม²⁰
(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (US\$)	ค่าบริการวิชาชีพ (US\$)
1. การยื่น การตรวจสอบ และการ ประกาศโฆษณาคำขอ		
- จำพวกแรก รายการสินค้าหรือ บริการที่ 1-6	42	110
- จำพวกที่สองขึ้นไปรายการสินค้า หรือบริการที่ 1-6 จำพวกละ	42	90
- รายการสินค้าหรือบริการที่ 7 ขึ้น ไปในแต่ละจำพวก รายการละ	8	2
2. การขอถือสิทธิย้อนหลัง	38	40
3. การรับจดทะเบียนและการ ประกาศการจดทะเบียน		
- จำพวกแรก	23	60
- จำพวกที่ 2 ขึ้นไป จำพวกละ	7	-
4. การต่ออายุ		
- จำพวกแรก	50	100
- จำพวกที่ 2 – 5	50	60
- จำพวกที่ 6 ขึ้นไป จำพวกละ	50	50
5. การตรวจค้นต่อหนึ่ง เครื่องหมายและจำพวก	14	86

²⁰ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_VietNam.pdf

2.1.5 หลักการพื้นฐานของประเทศมาเลเซีย

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศมาเลเซียมีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.5.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยใช้ก่อนมีสิทธิดีกว่า

ประเทศมาเลเซียได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรมแล้ว การพิจารณาให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในประเทศจะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า โดยใช้ระบบการจดทะเบียนเพื่อให้ความคุ้มครอง ซึ่งสิทธิในเครื่องหมายการค้าจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อได้จดทะเบียนภายในประเทศแล้ว แต่การพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธินั้นอยู่ภายใต้หลักการผู้มาก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to Use Principle) โดยผู้ใช้เครื่องหมายการค้าก่อนย่อมมีสิทธิดีกว่าในการขอเพิกถอนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น

2.1.5.2 เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้า คือ เครื่องหมาย อันได้แก่ ดวงตรา ยี่ห้อ หัวข้อ ฉลาก ตัว ชื่อ ลายเส้น คำ ตัวหนังสือ ตัวเลข หรือหลายสิ่งเหล่านั้นประกอบกันที่ได้อาศัยหรือมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้แยกแยะสินค้าหรือบริการของผู้ค้ารายหนึ่งออกจากผู้ค้ารายอื่น ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกผลิตภัณฑ์จากผู้ค้าที่หลากหลายได้ตรงตามความต้องการ²¹

นอกจากคุณสมบัติข้างต้นแล้วเครื่องหมายการค้าที่จะสามารถขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองได้นั้น ต้องไม่มีคุณสมบัติต้องห้าม ดังนี้

- (1) ทำให้ประชาชนสับสนหลงผิด หรือขัดต่อกฎหมาย
- (2) ประกอบไปด้วยเรื่องที่น่าอับอาย น่ารังเกียจ หรือเรื่องอื่นที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
- (3) ประกอบด้วยเรื่องที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ
- (4) เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย โดยได้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายนั้นเพื่อใช้กับสินค้าในชนิดหรือประเภทอย่างเดียวกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น
- (5) เหมือนเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายและได้รับการจดทะเบียนแล้วในประเทศมาเลเซีย แม้จะจดทะเบียนแล้วกับสินค้าหรือบริการที่ไม่ใช่ชนิดเดียวกัน แต่สามารถส่งผลกระทบต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายนั้นได้

²¹ section 3 (1) of Laws of Malaysia Act 175 Trade Marks Act 1976 (Incorporating all amendments up to 1 January 2006)

(6) ประกอบไปด้วยสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศมาเลเซีย แต่สินค้าที่ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่ได้ผลิตในขอบเขตของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งอาจทำให้ประชาชนสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดสินค้าที่แท้จริง

(7) เครื่องหมายการค้าสำหรับไวน์ที่ประกอบด้วยสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไวน์ หรือเครื่องหมายการค้าสำหรับสุราที่ประกอบไปด้วยสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของสุรา แต่ไม่ได้ผลิตในขอบเขตของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น

(8) ให้นำเรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายใน Article 6bis แห่ง Paris Convention และ Article 16 แห่ง TRIPS Agreement มาใช้ด้วย²²

2.1.5.3 การได้รับความคุ้มครอง

กฎหมายกำหนดให้ใช้ระบบจดทะเบียนการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า คือ เครื่องหมายการค้าจะได้รับการคุ้มครองเมื่อได้จดทะเบียนในประเทศแล้ว โดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) ผู้ขอรับความคุ้มครองต้องยื่นเอกสารแบบคำร้องและเอกสารแนบต่อนายทะเบียนด้วยตนเอง หรือทำการแต่งตั้งตัวแทนในประเทศกรณีที่ไม่มีที่อยู่หรือสถานประกอบกิจการภายในประเทศ โดยยังไม่สามารถยื่นทางระบบอินเทอร์เน็ตได้ โดยเอกสารที่ต้องใช้ ได้แก่ คำร้องขอจดทะเบียน รูปเครื่องหมายการค้า คำแถลงยืนยันความเป็นเจ้าของ คำแปลและคำอ่านกรณีเครื่องหมายการค้าเป็นภาษาอื่นนอกจากภาษาอังกฤษ ข้อมูลของผู้จดทะเบียน และรายการสินค้าหรือบริการที่ประสงค์จะใช้กับเครื่องหมายการค้า

(2) เจ้าหน้าที่จะดำเนินการพิจารณาความถูกต้องของรูปแบบคำร้อง หากรูปแบบไม่ถูกต้อง ผู้ยื่นคำร้องต้องดำเนินการแก้ไขภายใน 12 เดือน แต่หากรูปแบบถูกต้องก็จะได้รับการพิจารณาเนื้อหา คำร้อง โดยจะพิจารณาความถูกต้องและคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองนั้น ซึ่งหากถูกปฏิเสธ ผู้ยื่นคำร้องสามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้

(3) เมื่อคำร้องได้รับการอนุมัติจะต้องประกาศโฆษณาเครื่องหมายการค้าเป็นเวลา 2 เดือน เพื่อให้โอกาสบุคคลภายนอกโต้แย้งสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งหากไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในระยะเวลาดังกล่าว เครื่องหมายการค้าก็จะได้รับการจดทะเบียนรับรองสิทธิตามกฎหมาย

ทั้งนี้ จากการที่ประเทศมาเลเซียได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสฯ จึงได้ให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายของบุคคลอื่นที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในประเทศมาเลเซีย สำหรับสินค้าหรือบริการเดียวกันหรือที่ต่างจำพวกกันด้วย

²² Section 14 of Laws of Malaysia Act 175 Trade Marks Act 1976 (Incorporating all amendments up to 1 January 2006)

2.1.5.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

ในระหว่างการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า บุคคลภายนอกผู้มีสิทธิดีกว่า หรือต้องเสื่อมเสียสิทธิจากการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นสามารถที่ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้

ผู้ใช้เครื่องหมายการค้าก่อนย่อมมีสิทธิดีกว่าในการยื่นคำร้องขอเพิกถอนเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว แต่การคัดค้านคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นจะต้องดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลา 2 เดือน นับแต่วันที่ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียน แต่ทั้งนี้หลักการนี้ก็ยังคุ้มครองเฉพาะเครื่องหมายการค้าที่ได้ใช้มาก่อนแล้วในประเทศมาเลเซียเท่านั้น ไม่สามารถยกข้อกล่าวอ้างในการใช้เครื่องหมายการค้า นั้นในต่างประเทศมาเป็นข้อต่อสู้ในการคัดค้านเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนั้นได้²³

2.1.5.5 ระยะเวลาในการจดทะเบียน: ประมาณ 36 – 48 เดือน

2.1.5.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนมีสิทธิที่จะขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ มาใช้เป็นวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องขอถือสิทธิพร้อมกับคำร้องขอจดทะเบียน พร้อมแนบเอกสารรับรองการจดทะเบียนในต่างประเทศภายในระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันที่ได้อื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศมาเลเซีย²⁴

(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (RM)	ค่าบริการวิชาชีพ (US\$)
1. ยื่นคำขอ	250	197
2. ตรวจสอบและส่งสำเนาการ ประกาศโฆษณา	-	99
3. ตรวจสอบและส่งหนังสือสำคัญ แสดงการจดทะเบียน	-	115

²³ Section 6 of Laws of Malaysia Act 175 Trade Marks Act 1976 (Incorporating all amendments up to 1 January 2006)

²⁴ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_Malaysia.pdf

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (RM)	ค่าบริการวิชาชีพ (US\$)
4. ต่ออายุ 1 เครื่องหมาย หรือ 1 จำพวก	420	132
5. ตรวจสอบและส่งหนังสือสำคัญ การ ต่ออายุ	-	33
6. ตรวจสอบ 1 เครื่องหมาย หรือ 1 จำพวก	100 ต่อชั่วโมง	164 (ขึ้นอยู่กับความยากง่ายและ เวลาที่ใช้ในการตรวจสอบ)
7. รายงานการตรวจค้นพร้อม ความเห็นเกี่ยวกับความมีลักษณะ บ่งเฉพาะ ตลอดจนโอกาสในการ ละเมิดและรูปเครื่องหมายที่ เหมือนหรือคล้ายที่ตรวจค้นพบ	-	230 (ขั้นต่ำ)

2.1.6 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐสิงคโปร์

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.6.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า

ประเทศสิงคโปร์ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2543 และพิธีสารกรุงมาดริด เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2543 แล้ว การให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสิงคโปร์อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า โดยใช้ระบบจดทะเบียนเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายทางการค้า ซึ่งต้องดำเนินการจดทะเบียนต่อสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาแห่งสิงคโปร์ (Intellectual Property Office of Singapore - IPOS) ซึ่งเป็นระบบการยื่นจดทะเบียนก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to File System)

การที่ประเทศสิงคโปร์ได้เข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสฯ และพิธีสารกรุงมาดริดแล้ว ทำให้ประเทศสิงคโปร์เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความก้าวหน้าและพัฒนาเรื่องระบบการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นอย่างมากในภูมิภาคอาเซียนเช่นเดียวกับ

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม นอกจากนี้ยังสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองทางระบบอินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย

2.1.6.2 เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้า คือ เครื่องหมายที่บุคคลใช้ในทางธุรกิจหรือการค้า เพื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างสินค้าหรือบริการของตนเองกับผู้ค้ารายอื่น ซึ่งอาจเป็น ตัวหนังสือ คำ ชื่อ ลายมือชื่อ ตัวเลข เครื่องหมาย หัวข้อ ฉลาก ตัว รูปร่าง สี รูปร่างของบรรจุภัณฑ์ หรือสิ่งเหล่านั้นผสมกัน โดยเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครอง แบ่งเป็น เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายการค้าร่วม เครื่องหมายของรัฐ

นอกจากลักษณะข้างต้นแล้วเครื่องหมายการค้าจะต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ และไม่มีลักษณะต้องห้าม²⁵ ดังนี้

- (1) ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี หรือทำให้สาธารณชนหลงเชื่อในเรื่องคุณภาพ หรือ แห้งก้าเนิด
- (2) ขัดต่อกฎหมายที่กำหนดห้ามมิให้รับจดทะเบียนไว้โดยเฉพาะ หรือที่รัฐมนตรีกำหนด
- (3) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไวน์และสุรา แต่ไวน์หรือสุราที่จะใช้กับเครื่องหมายการค้านี้ไม่มีแหล่งกำเนิดมาจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นแต่อย่างใด
- (4) ประกอบด้วยตรา สัญลักษณ์ หรือธงของรัฐ หรือองค์การระหว่างประเทศตามหลักเกณฑ์ของอนุสัญญากรุงปารีสฯ
- (5) เครื่องหมายการค้าที่เหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วสำหรับสินค้าหรือบริการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกัน
- (6) เครื่องหมายการค้าที่คล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วสำหรับสินค้าหรือบริการที่คล้ายกันและอาจทำให้ประชาชนสับสนหลงผิดได้
- (7) เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในประเทศ หรืออาจก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดหรือเสียหายต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากเครื่องหมายการค้า

2.1.6.3 การได้รับความคุ้มครอง

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารกรุงมาดริดแล้ว การยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประเทศจึงสามารถทำได้โดยผ่านระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของพิธีสารกรุงมาดริด

²⁵ Section 7 (4) , 8 of Trade Marks Act 1998

การยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของสิงคโปร์นั้นต้องทำการตรวจสอบความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่งเมื่อผู้ขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำร้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าก็จะมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในหนังสือประกาศโฆษณาเป็นระยะเวลา 2 เดือน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้ ซึ่งประเทศสิงคโปร์มีหลักคุ้มครองในเรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายตามข้อกำหนดของอนุสัญญากรุงปารีสไว้ หากว่าไม่มีผู้คัดค้านหรือมีผู้คัดค้านแต่ได้มีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ยกคำคัดค้านนั้น นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะมีคำสั่งให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นให้แก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อไป²⁶

2.1.6.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

ในระหว่างที่ประกาศโฆษณาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กฎหมายได้เปิดโอกาสให้บุคคลผู้มีสิทธิดีกว่าหรือมีส่วนได้เสียทำการคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าค้านได้ หรือสามารถยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนในกรณีที่นายทะเบียนได้อนุญาตให้ผู้ร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าค้านสามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้อย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว หากผู้มีสิทธิดีกว่าหรือมีส่วนได้เสียสามารถพิสูจน์ได้ว่าเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนนั้นเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของตนที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว

2.1.6.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียน: ประมาณ 18 – 24 เดือน

2.1.6.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิในการขอถือสิทธิย้อนหลังโดยxonันวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศเป็นวันยื่นจดทะเบียนในประเทศ ในกรณีที่ตนได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าค้านไว้ก่อนแล้วในต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม (Paris Convention) หรือประเทศภาคีขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization) แต่ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำร้องต้องร้องขอจดทะเบียนพร้อมแสดงพยานหลักฐานประกอบในสิงคโปร์ภายในระยะเวลา 6 เดือนนับตั้งแต่ทำการยื่นคำร้องครั้งแรก

²⁶ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2542(สาธารณรัฐสิงคโปร์)

ตารางที่ 6 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐสิงคโปร์²⁷
(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (SGD)	ค่าบริการวิชาชีพ (SGD)
1. - การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อ 1 จำพวกแบบกระดาษ - การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อ 1 จำพวกแบบอิเล็กทรอนิกส์	340 310	500 500
2. การขอรับวันยื่นคำขอย้อนหลัง	-	120
3. การต่ออายุต่อ 1 เครื่องหมาย	270	400
4. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อเจ้าของ		
- เครื่องหมายแรก	21	300
- เครื่องหมายที่ 2 ขึ้นไป เครื่องหมายละ	-	50
5. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่อยู่ของเจ้าของ		
- เครื่องหมายแรก	21	300
- เครื่องหมายที่ 2 ขึ้นไป เครื่องหมายละ	-	50

2.1.7 หลักการพื้นฐานของประเทศบรูไน

ประเทศบรูไนได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรม ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2554 โดยระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้ามีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.7.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า

²⁷ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_Singapore.pdf

การคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า โดยใช้ระบบการจดทะเบียนเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิ หากเครื่องหมายการค้านั้นมีได้จดทะเบียนไว้ เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดได้²⁸

2.1.7.2 เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้า หมายถึง เครื่องหมายที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ซึ่งทำให้สามารถจำแนกสินค้าหรือบริการของกิจการหนึ่งออกจากกิจการของผู้อื่นได้ ซึ่งเครื่องหมายการค้านี้ให้หมายความรวมถึงเครื่องหมายร่วม และเครื่องหมายรับรองด้วย²⁹

เครื่องหมายการค้าที่จะสามารถนำไปยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองสิทธินั้น ต้องเป็นเครื่องหมายที่เข้าลักษณะนิยามของเครื่องหมายการค้าข้างต้นและไม่มีลักษณะต้องห้าม ได้แก่

(1) เครื่องหมายที่ไม่มีลักษณะเฉพาะ เครื่องหมายที่เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ หรือ เครื่องหมายที่เป็นชื่อทางการค้าของสินค้าหรือบริการนั้น

(2) เครื่องหมายการค้าที่ประกอบด้วยรูปร่าง ลักษณะตามธรรมชาติของสินค้านั้น หรือรูปร่างที่จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต หรือรูปร่างที่บ่งถึงคุณภาพของสินค้า

(3) เครื่องหมายการค้าที่ขัดกับนโยบายสาธารณะหรือศีลธรรมของประชาชน หรือเป็นการหลอกลวงประชาชน

(4) เครื่องหมายการค้าที่ขัดต่อกฎหมายภายในใดๆของรัฐ

(5) เครื่องหมายที่เหมือนหรือประกอบด้วยเครื่องหมายที่ได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ เช่น เครื่องหมายที่เกี่ยวข้องกับราชวงศ์ กองทัพ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นต้น

(6) เครื่องหมายการค้าที่ไม่สุจริต³⁰

นอกจากนั้นแล้ว เครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนต้องไม่เหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้ก่อนหน้ากับสินค้าหรือบริการชนิดเดียวกัน และไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าในสินค้าหรือบริการชนิดเดียวกันหรือใกล้เคียงกันที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองในประเทศไว้แล้วก่อนหน้าในประการที่อาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนได้ และยังคงไม่เหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงภายในประเทศที่ได้รับการคุ้มครองไว้แล้วในอันที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนไว้ก่อนแล้วได้ แม้ว่าจะเป็นเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนเพื่อใช้กับสินค้าหรือบริการที่ต่างชนิดกันก็ตาม ซึ่งเครื่องหมาย

²⁸ Section 5 of Laws of Brunei Revise Edition 2000 Chapter 98 Trade Marks (CAP 98)

²⁹ Section 4 of Laws of Brunei Revise Edition 2000 Chapter 98 Trade Marks (CAP 98))

³⁰ section 6 of Laws of Brunei Revise Edition 2000 Chapter 98 Trade Marks (CAP 98)

การค้าที่ได้รับความคุ้มครองก่อน (earlier trademark) นั้น ได้แก่เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองแล้วซึ่งได้ยื่นคำร้องเพื่อขอรับความคุ้มครองก่อนที่เครื่องหมายการค้าอีกอันจะยื่นคำร้อง หรือเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองในฐานะเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย (well known mark) ภายใต้อนุสัญญากรุงปารีสฯ ในวันที่เครื่องหมายการค้าอีกอันหนึ่งยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครอง³¹

2.1.7.3 การได้รับความคุ้มครอง

เมื่อผู้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองได้ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารแนบต่อสำนักทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว หากนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารครบถ้วนแล้ว ก็จะได้รับจดทะเบียนและประกาศลงในหนังสือราชกิจจานุเบกษา (Government Gazette) เพื่อให้ทราบเป็นการทั่วกัน ซึ่งในระยะเวลาี้ หากว่ามีผู้ต้องการคัดค้านการประกาศดังกล่าวก็ต้องยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า ภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันประกาศการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในหนังสือราชกิจจานุเบกษา ซึ่งนายทะเบียนก็มีสิทธิที่จะเรียกคู่กรณีมาสอบสวนได้เพื่อประกอบการวินิจฉัย ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอรับจดทะเบียนภายหลังนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองหากมีความเหมือน หรือ คล้าย กับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศก่อนหน้าแล้ว³²

2.1.7.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

ผู้ที่มีสิทธิดีกว่าต้องทำการคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในช่วงระยะเวลา 3 เดือนนับตั้งแต่วันประกาศโฆษณาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในราชกิจจานุเบกษา

2.1.7.5 ระยะเวลาในการจดทะเบียน: ประมาณ 18 – 24 เดือน

2.1.7.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ผู้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองอาจร้องขอให้ถือสิทธิย้อนหลังโดยนับเอาวันที่ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศซึ่งได้ยื่นไว้ก่อนแล้ว มาถือว่าเป็นวันที่ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองภายในประเทศได้ โดยต้องยื่นเอกสารหลักฐานประกอบคำร้องขอถือสิทธิภายในสองเดือนนับจากวันที่ได้ยื่นคำร้องนั้น

³¹ section 8 and 9 of Laws of Brunei Revise Edition 2000 Chapter 98 Trade Marks (CAP 98)

³²Trade Marks Act (Chapter 98) Trade Marks Rules

ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศบรูไน³³
(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียม ราชการ (USD)	ค่าบริการ วิชาชีพ (USD)
ค้นหาเครื่องหมายการค้า ต่อเครื่องหมาย ต่อจำพวก	-	192
ยื่นคำร้องต่อ 1 จำพวก ไม่รวมค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน	110	470
รายงานการประกาศโฆษณา เตรียมการ และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ตรวจสอบ และ ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียน	90	410
การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงชื่อ ที่อยู่ และรายการอื่นๆ	30	220
จดทะเบียนโอน ต่อ 1 เครื่องหมาย	47	440

2.1.8 หลักการพื้นฐานของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้เข้าร่วมเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2508 และพิธีสารกรุงมาดริด เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2555 มีหลักการพื้นฐานแห่งระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ดังต่อไปนี้

2.1.8.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า

สิทธิในเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้รับความคุ้มครองภายใต้ประมวลกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Code R.A. 8293) โดยใช้ระบบจดทะเบียนเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิ ซึ่งสิทธิในเครื่องหมายการค้าจะได้รับการคุ้มครองเมื่อได้จดทะเบียนต่อสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศฟิลิปปินส์แล้วเท่านั้น โดยใช้ระบบยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (first to file system) โดยการยื่นขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของ

³³ Pintas, <http://www.pintas-ip.com/p/trademark-brunei>

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์นั้นไม่มีเงื่อนไขในการที่จะต้องใช้เครื่องหมายการค้านั้นมาก่อนแต่อย่างใด การพิจารณาจะพิจารณาจากการยื่นขอจดทะเบียนเท่านั้น

2.1.8.2 เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้า นั้นรวมถึง เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายร่วมด้วย ซึ่งเครื่องหมายที่จะสามารถนำมาจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้นั้น ได้แก่ ภาพกราฟฟิก คำ รุปรอยประดิษฐ์ ฉลาก ตรา อักษรย่อ กลุ่มของสีที่แสดงในลักษณะพิเศษ ลายมือชื่อ รูปร่าง รูปทรงสามมิติ ภาพขณะบรรจหรือ สโลแกน โดยเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองได้นั้น จะต้องมิลักษณะบ่งเฉพาะและต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่ต้องห้ามรับจดทะเบียน

เครื่องหมายการค้าต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียน ได้แก่

- (1) เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นการลงขาย
- (2) เครื่องหมายที่ประกอบด้วยธงชาติของประเทศฟิลิปปินส์ หรือธงชาติต่างประเทศ
- (3) เครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายของบุคคลอื่นที่ได้รับจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว ซึ่งได้ใช้กับสินค้าหรือบริการชนิดเดียวกัน หรือสินค้าหรือบริการที่ใกล้เคียงหรือคล้ายกันจนอาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนได้
- (4) เครื่องหมายที่อาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิดในลักษณะ คุณภาพ หรือแหล่งกำเนิดของสินค้าหรือบริการนั้นแก่ประชาชน
- (5) เครื่องหมายที่เป็นคำสามัญ
- (6) เครื่องหมายที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่รู้จักกันเป็นการทั่วไปแก่สาธารณชน
- (7) เครื่องหมายที่บ่งถึงคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ

2.1.8.3 การได้รับความคุ้มครอง

การยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองสิทธินั้น ผู้ยื่นคำร้องสามารถยื่นต่อสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Office) ด้วยตนเอง หรือยื่นผ่านระบบอินเทอร์เน็ตก็ได้³⁴ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- (1) ผู้ขอรับความคุ้มครองหรือตัวแทนในกรณีและผู้ขอรับความคุ้มครองไม่มีที่อยู่หรือสถานประกอบการในประเทศ ต้องจัดเตรียมและกรอกแบบฟอร์มคำร้องขอรับความคุ้มครอง พร้อมแนบเอกสารประกอบต่อไปนี้

³⁴ Office Order No. 125 , 2004 และกล่าวด้วยการยื่นคำขอผ่านระบบออนไลน์

- ฉลากที่มีเครื่องหมายการค้า
- รูปเครื่องหมายการค้า
- รายการสินค้าหรือบริการที่ต้องการใช้กับเครื่องหมายการค้านั้น
- ชื่อ ที่อยู่ สัญชาติ และอาชีพ ของผู้ขอรับความคุ้มครอง

(2) เมื่อยื่นเอกสารเรียบร้อยแล้วเจ้าหน้าที่ก็จะทำการตรวจคำร้อง พร้อมทั้งตรวจคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้า ซึ่งโดยปกติแล้วจะใช้เวลาไม่เกิน 24 เดือน หากเครื่องหมายการค้ามีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ ก็จะได้ลงประกาศโฆษณาในหนังสือราชกิจจานุเบกษาของสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Office Official Gazette)

(3) หากไม่มีผู้ใดคัดค้าน หรือการคัดค้านถูกปฏิเสธ เครื่องหมายการค้านั้นก็จะได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิของผู้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองภายในประเทศต่อไป

เมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการได้รับการอนุญาตจดทะเบียนให้ความคุ้มครองแล้วย่อมมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้า หรือเครื่องหมายบริการกับการบริการที่ได้รับการจดทะเบียนนั้นภายในประเทศฟิลิปปินส์ และมีสิทธิห้ามบุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าหรือบริการที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้จดทะเบียน แต่กฎหมายมีหลักเกณฑ์บังคับว่าต้องแสดงสัญลักษณ์ให้เห็นว่าเป็นเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน เช่น คำว่า “Reg. Phil. Pat. Off.” “TM” แสดงประกอบด้วย

2.1.8.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

การคัดค้านหรือร้องขอเพิกถอนเครื่องหมายการค้าของฟิลิปปินส์นั้น ผู้คัดค้านต้องยื่นคำร้องขอคัดค้านต่อสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ประกาศการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในหนังสือพิมพ์ โดยสามารถกล่าวอ้างถึงการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในไต้หวันประเทศก่อน หรือได้ใช้เครื่องหมายการค้าในประเทศฟิลิปปินส์มาก่อนแล้ว หรือได้ใช้เครื่องหมายการค้าที่มีสถานะเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในต่างประเทศไว้ก่อนแล้วได้ แต่ต้องมีเอกสารหรือหลักฐานประกอบเพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเป็นเจ้าของสิทธิที่แท้จริง

2.1.8.5 ระยะเวลาในการจดทะเบียน: ประมาณ 19 – 24 เดือน

2.1.8.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ผู้จดทะเบียนคุ้มครองสิทธิสามารถขอถือสิทธิย้อนหลัง โดยขอให้นับเอาวันที่จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าครั้งแรกในต่างประเทศ มาถือเป็นวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศได้ โดยต้องแสดงเอกสารยืนยันสิทธิที่ได้รับการรับรองโดยหน่วยงานที่ให้สิทธินั้น (Granting Authority) หรือโดยเจ้าหน้าที่โนตารี พับลิก ภายใน 6 เดือนนับแต่ได้ยื่นขอจดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทศ และภายใน 3 เดือนนับแต่ได้ยื่นขอจดทะเบียนภายในประเทศ

ตารางที่ 8 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์³⁵
(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (PHP)		ค่าบริการวิชาชีพ (USD)
	ธุรกิจขนาดใหญ่	ธุรกิจขนาดเล็ก	
1. ค่ายื่นคำขอ			
- การยื่นคำขอปรกติการค้า (ต่อ 1 จำพวก)	2,160	1,080	410
- การยื่นผ่านระบบ Electronic Filing (ต่อ 1 จำพวก)	1,728	864	410
2. ยื่นคำขอต่ออายุการจดทะเบียน (ต่อ 1 จำพวก)	5,500	2,750	410
3. แก้ไขคำขอ	700	300	260
4. ประกาศโฆษณา	800 (ค่าธรรมเนียมขั้นต่ำ ต่อการประกาศ โฆษณาประมาณ ½ หน้า)		160
5. รับจดทะเบียน	1,000	500	160
6. ค่าตรวจค้นและรายงานผล (ต่อ 1 เครื่องหมาย)			
- เครื่องหมายคำ	2,250		310
- เครื่องหมายที่ซับซ้อน	4,600		

³⁵ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_Philippines.pdf

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (PHP)		ค่าบริการวิชาชีพ (USD)
	ธุรกิจขนาดใหญ่	ธุรกิจขนาดเล็ก	
7. ขอลือสิทธิในวันยื่นคำขอ ย้อนหลัง (ต่อ 1 จำพวก)	1,500	750	210

2.1.9 หลักการพื้นฐานของประเทศอินโดนีเซีย

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศอินโดนีเซียมีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.9.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า

ประเทศอินโดนีเซียได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2493 เครื่องหมายการค้าของประเทศอินโดนีเซียได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ซึ่งใช้ระบบจดทะเบียน เครื่องหมายการค้า จะได้รับการคุ้มครองเมื่อได้จดทะเบียนในประเทศแล้ว โดยใช้หลักยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to file system) ในการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า

2.1.9.2 เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้า คือ เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นเครื่องหมายสำหรับสินค้าหรือบริการ หรือมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ เพื่อแสดงว่าสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายการค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างจากสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น โดยเครื่องหมายการค้าจะแบ่งออกเป็น เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ และเครื่องหมายร่วม ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่จะสามารถขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองสิทธิได้นั้น ต้องมีลักษณะ เป็น ภาพวาด ชื่อ คำ ตัวอักษร ตัวเลข กลุ่มของสี หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเหล่านี้หรือหลายอย่างรวมกันอันมีลักษณะบ่งเฉพาะและต้องได้ใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการขายสินค้าหรือบริการนั้นด้วย ทั้งนี้ เครื่องหมายการค้าที่ขอรับความคุ้มครองต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (1) ขัดต่อศีลธรรมหรือจารีตประเพณีอันดีของสังคม
- (2) บ่งถึงคุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ
- (3) เป็นสิ่งสามัญที่ใช้ในทางการค้า (Generic Term)
- (4) เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้จดทะเบียนไว้สำหรับสินค้าหรือบริการที่คล้ายกัน อันอาจก่อให้เกิดความสับสนในแหล่งกำเนิดของสินค้าหรือบริการนั้นได้

(5) เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายของผู้อื่น ไม่ว่าสินค้าหรือบริการนั้นจะคล้ายกันหรือแตกต่างกันก็ตาม

(6) คล้ายกับชื่อของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย

(7) เหมือนกับชื่อของภาพถ่ายหรือรูปปั้นที่เป็นสาธารณะ (Photograph or a Public Figure) หรือเป็นชื่อนิติบุคคลของบุคคลอื่นเว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากนิติบุคคลนั้นแล้ว

(8) เลียนแบบหรือเหมือนกันกับชื่อหรือชื่อย่อ ธง เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือตราของรัฐหรือประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมแล้ว

(9) เลียนแบบหรือเหมือนกันกับสัญลักษณ์ของทางราชการ หรือตราประทับของประเทศหรือองค์กรของรัฐ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้มีอำนาจแล้ว

2.1.9.3 การได้รับความคุ้มครอง

(1) ผู้ร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพื่อรับความคุ้มครองต้องดำเนินการกรอกแบบฟอร์ม ระบุประเภทสินค้า และแนบเอกสารสำคัญเพื่อประกอบคำร้อง ดังนี้

- หนังสือมอบอำนาจ (กรณีผู้ร้องไม่มีถิ่นที่อยู่หรือสถานประกอบการในประเทศ) และคำแถลงแสดงความเป็นเจ้าของ (Declaration of Ownership)

- รูปเครื่องหมายการค้า

- รายการสินค้าหรือบริการที่ต้องการจะขอรับความคุ้มครองโดยละเอียด

- ชื่อ ที่อยู่ สัญชาติ และอาชีพของผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียน

(2) เมื่อผู้ร้องได้ยื่นเอกสารทั้งหมดแล้ว เจ้าหน้าที่ก็จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องและเอกสารประกอบทั้งหมด รวมทั้งคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำร้องด้วย โดยจะใช้เวลาประมาณ 9 เดือน

(3) หากเอกสารและเครื่องหมายการค้าผ่านการตรวจสอบแล้ว ก็จะต้องทำการประกาศโฆษณาคำร้องขอจดทะเบียนนั้นลงในหนังสือประกาศ (Trademark Gazette) เป็นระยะเวลา 3 เดือน เพื่อให้โอกาสแก่ผู้มีส่วนได้เสียในการคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น

(4) หากไม่มีการคัดค้านภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่ลงประกาศโฆษณา หรือมีการคัดค้านแต่มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดอนุญาตให้จดทะเบียนได้ เครื่องหมายการค้านั้นก็ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิต่อไป

2.1.9.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

เครื่องหมายการค้าที่อาจถูกเพิกถอนได้หากปรากฏว่าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายของผู้อื่นไม่ว่าจะได้อำนาจสำหรับสินค้าหรือบริการที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันก็ตาม หรือมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วภายในประเทศสำหรับสินค้าหรือบริการที่คล้ายกันในประการที่อาจก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของสินค้าได้ และหากปรากฏว่าเครื่องหมายนั้นได้รับการจดทะเบียนโดยไม่สุจริต (Bad-Faith of Trademark Registration) ผู้มีสิทธิดีกว่าอาจร้องคัดค้านการจดทะเบียนภายใน 3 เดือนนับจากวันที่ประกาศโฆษณาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในราชกิจจานุเบกษา หรือยื่นคำร้องขอเพิกถอนหลังจากเครื่องหมายการค้านั้นได้รับการจดทะเบียนแล้วก็ได้

2.1.9.5 ระยะเวลาในการจดทะเบียน: ประมาณ 14 – 15 เดือน

2.1.9.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ผู้ร้องขอจดทะเบียนสามารถขอให้ถือสิทธิย้อนหลังโดยถือเอาวันยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศซึ่งได้ยื่นไว้ก่อนแล้ว เป็นวันที่ถือได้ว่าได้ยื่นจดทะเบียนในประเทศด้วย โดยต้องดำเนินการแนบสำเนาเอกสารที่ได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนในต่างประเทศมาพร้อมกับคำร้องขอจดทะเบียนในประเทศ ภายใน 6 เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้ยื่นขอจดทะเบียนในต่างประเทศ

ตารางที่ 9 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศอินโดนีเซีย³⁶ (อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (IDR)	ค่าบริการวิชาชีพ (USD)
1. ยื่นคำขอ ต่อ 1 จำพวก - สินค้า/บริการ 3 รายการแรก - สินค้า/บริการตั้งแต่จำพวกที่ 4 ขึ้นไป จำพวก ละ	600,000 50,000	270 -
2. ขอถือสิทธิย้อนหลัง	-	55

³⁶ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_Indonesia.pdf

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (IDR)	ค่าบริการวิชาชีพ (USD)
3.รับจดทะเบียนและส่งเอกสารสำคัญแสดงการจดทะเบียน	-	165

2.1.10 หลักการพื้นฐานของประเทศกัมพูชา

ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศกัมพูชามีหลักการพื้นฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.10.1 ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียนโดยยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า

ประเทศกัมพูชาได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2541 และเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริด เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2558 เครื่องหมายการค้าของประเทศกัมพูชาได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเครื่องหมาย ชื่อทางการค้า และการกระทำการแข่งขันอันไม่เป็นธรรม (The law on Marks, Trade Names and Acts of Unfair competition) ซึ่งใช้ระบบจดทะเบียนเป็นระบบในการให้ความคุ้มครอง เครื่องหมายการค้าจะได้รับความคุ้มครองในประเทศกัมพูชาเมื่อได้จดทะเบียนในประเทศกัมพูชาแล้ว โดยใช้ระบบยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to File System)

2.1.10.2 เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้า หมายถึง เครื่องหมายที่สามารถใช้ในการจำแนกความแตกต่างของสินค้าหรือบริการของแต่ละกิจการได้ โดยแบ่งเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ และเครื่องหมายร่วม โดยเครื่องหมายที่จะสามารถขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองสิทธิได้นั้น ได้แก่ ตัวอักษร คำ รูป รอยประดิษฐ์ ฉลาก สัญลักษณ์ คำย่อ กลุ่มของสิ่งดังกล่าวหรือ กลุ่มของสี ชื่อ ลายมือชื่อ สัญลักษณ์ สามมิติ สโลแกน³⁷ ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่จะสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนได้นั้นจะต้องเป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม³⁸ดังต่อไปนี้

- (1) ขัดกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (2) คล้ายกับเครื่องหมายอื่นอันอาจทำให้สับสนหลงผิดเกี่ยวกับที่มาของสินค้าหรือบริการ

³⁷ Article 2 of The law on Marks, Trade Names and Acts of Unfair competition

³⁸ Article 4 of The law on Marks, Trade Names and Acts of Unfair competition

(3) เหมือน หรือลอกเลียนแบบ หรือมีส่วนประกอบของ ตรา ธง ซื่อย่อ หรือสัญลักษณ์ของ รัฐใดๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างรัฐที่ตั้งขึ้นโดยอนุสัญญา เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากรัฐหรือหน่วยงานต่างๆเหล่านั้นแล้ว

(4) เหมือนหรือคล้ายจนอาจก่อให้เกิดความสับสน หรือเป็นการแปล เครื่องหมายการค้า หรือชื่อทางการค้า ซึ่งมีชื่อเสียงแพร่หลายและจดทะเบียนแล้วในกัมพูชา ในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

(5) เหมือนกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้ยื่นขอจดทะเบียนไว้แล้วในประเทศ หรือ คล้ายกันจนอาจก่อให้เกิดความสับสนได้

2.1.10.3 การได้รับความคุ้มครอง

การยื่นคำร้องต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญานั้น สามารถยื่นได้ทั้งด้วยตนเอง และยื่นผ่านทาง อินเทอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) ผู้ขอรับความคุ้มครองหรือตัวแทนกรณีและผู้ขอรับความคุ้มครองไม่ได้มีถิ่นที่อยู่หรือสถาน ประกอบธุรกิจในประเทศ ต้องจัดเตรียมแบบคำร้องและเอกสารประดังต่อไปนี้

- รูปเครื่องหมายการค้า
- รายการสินค้าหรือบริการที่ต้องการจะขอรับความคุ้มครอง
- ชื่อ ที่อยู่ สัญชาติ และอาชีพของผู้ยื่นคำร้อง

(2) เมื่อยื่นคำร้องขอจดทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องใน ขั้นตอนของเอกสารว่าถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ แล้วจึงตรวจสอบว่าเครื่องหมายการค้ามี ลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนหรือไม่ ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 2 เดือน นับแต่วันยื่นขอรับการจด ทะเบียน

(3) เมื่อนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเห็นควรรับจดทะเบียนให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนแล้ว ก็ จะลงประกาศโฆษณาเครื่องหมายการค้าในหนังสือเพื่อให้โอกาสแก่ประชาชนทำการคัดค้านต่อไป

(4) เมื่อนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าตรวจสอบแล้วและเห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่น ขอรับการจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียน กรมทรัพย์สินทาง ปัญญา ก็จะออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนให้แก่ผู้ขอจดทะเบียน

2.1.10.4 การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

ในกรณีนี้เจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำคัดค้านการจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ ประกาศโฆษณา หากปรากฏว่าเครื่องหมายการค้าดังกล่าวเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้า ของตน หรืออาจใช้สิทธิร้องขอเพิกถอนเครื่องหมายการค้าหลังจากเครื่องหมายการค้านั้นได้รับการจด

ทะเบียนแล้ว ซึ่งเครื่องหมายการค้าอาจถูกเพิกถอนได้หากปรากฏว่ามีลักษณะเหมือน หรือ คล้าย กับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้รับจดทะเบียนไว้แล้วในประเทศ³⁹

2.1.10.5 ระยะเวลาในการจดทะเบียน: ประมาณ 3 – 4 เดือน

2.1.10.6 การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ผู้ร้องขอจดทะเบียนคุ้มครองเครื่องหมายการค้าสามารถขอถือสิทธิย้อนหลังนับเอาวันที่ยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ เป็นวันที่ถือว่ายื่นจะทะเบียนในประเทศได้ โดยต้องยื่นคำร้องภายใน 6 เดือนนับจากวันที่ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศนั้น

ตารางที่ 10 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศกัมพูชา⁴⁰

(อัตรา ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557)

รายการ	ค่าธรรมเนียมราชการ (USD)	ค่าบริการวิชาชีพ (USD)
1. ยื่นคำขอต่อ 1 เครื่องหมาย หรือ 1 จำพวก	155	150
2. ต่ออายุ	155	150
3. ยื่นคำขอโอนสิทธิ	50	90
4. ยื่นคำขอแก้ไข	50	70
5. การยื่นคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงการใช้หรือไม่ใช้เครื่องหมายการค้า (affidavit of use/non use)	70	100

³⁹ BNG legal, Trademark Law in Cambodia[ออนไลน์], กันยายน 2555. แหล่งที่มา <http://bnglegal.com/system/content/uploads/2013/04/Trademark-Law-in-Cambodia-.pdf>

⁴⁰ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/images/law/Trademark_cambodia.pdf

ตารางที่ 11 หลักการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศในกลุ่ม AEC

หลักการ ประเทศ	กฎหมายที่ใช้บังคับ	เครื่องหมายที่จดทะเบียนได้	ระบบการให้ความคุ้มครอง	ภาคีกฎหมาย ระหว่าง ประเทศ (เฉพาะที่ กล่าวถึงในนี้)	วิธีการได้แย่งสิทธิ ของผู้มีสิทธิคิดว่า	ระยะเวลา ในการ จดทะเบียน	การอ้างสิทธิความ คุ้มครองของ เครื่องหมาย การค้า ต่างประเทศ
1. ไทย	-พระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 -ประมวลกฎหมายอาญา	- ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือ ชื่อ กลุ่มของสี รูปร่าง หรือรูปทรงของวัตถุ - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น เครื่องหมายทางการพระราชวงศ์ ชัด ต่อความสงเรียบร้อยหรือ สิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ (อ้างอิงตามข้อ 2.1.1.2)	- ระบบจดทะเบียน / จด ทะเบียนก่อนมีสิทธิคิดว่า - ระบบสิทธิคิดว่าโดยการใช้ (ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย กำหนด)	อนุสัญญากรุง ปารีส	- ยื่นคำคัดค้านการ จดทะเบียนระหว่าง ขั้นตอนการประกาศ โฆษณา (90 วัน) - ร้องขอให้เพิกถอน การจดทะเบียน	24 เดือน	- หลักเครื่องหมาย การค้าที่มีชื่อเสียง แพร่หลาย - การขอแย่งสิทธิ ย้อนหลัง
2. ลาว	- Law on Intellectual Property Regulation on Trademark Registration	- อักษร หรือองค์ประกอบที่รวมกันเป็น รูปร่าง - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ชัดต่อ ศีลธรรมอันดีฯ สัญลักษณ์ของประเทศ (อ้างอิงตามข้อ 2.1.2.2)	ระบบจดทะเบียน แต่มีเงื่อนไข ว่าต้องมีการใช้มาก่อน	อนุสัญญากรุง ปารีส	ยื่นคำร้องให้เพิกถอน ต่อ กรมทรัพย์สิน อุตสาหกรรม	12 เดือน	- หลักเครื่องหมาย การค้าที่มีชื่อเสียง แพร่หลาย
3. พม่า	Penal Code	- ไม่มีการกำหนดประเภทเครื่องหมาย - ในกรณีต้องการจดทะเบียน ต้องไม่ ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ชัดต่อศีลธรรม อันดีฯ ใช้สิทธิไม่สุจริต สัญลักษณ์พระ ราชวงศ์ (อ้างอิงตามข้อ 2.1.3.2)	หลักกฎหมายจารีตประเพณี การใช้เครื่องหมายการค้าอย่าง แท้จริงในท้องตลาด	-ไม่มี-	ไม่มีขบวนการยุติธรรม การเพิกถอน ให้ใช้ หลักจารีตประเพณี และไม่เคยมีการ เพิกถอน	4 – 6 สัปดาห์	-ไม่มี-

หลักการ ประเทศ	กฎหมายที่ใช้บังคับ	เครื่องหมายที่จดทะเบียนได้	ระบบการให้ความคุ้มครอง	ภาคกฎหมายระหว่างประเทศ (เฉพาะที่กล่าวถึงในนี้)	วิธีการได้แจ้งสิทธิของผู้มีสิทธิตีความ	ระยะเวลาในการจดทะเบียน	การอ้างสิทธิความคุ้มครองของเครื่องหมายการค้าต่างประเทศ
4. เวียดนาม	- Law on Intellectual Property No. 50/2005/QH11 - Government Decree No. 63/CP - Government Decree No. 06/2001/ND—CP	- เครื่องหมายที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร คำ ภาพวาด รูปภาพ ภาพสามมิติ - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ธง ตรา ของราชการ หรือ ชื่อ นามแฝง ผู้นำรัฐ/รัฐบุรุษ/ผู้มีชื่อเสียง (อ้างอิงตามข้อ 2.1.4.2)	ระบบจดทะเบียน / จดทะเบียนก่อน มีสิทธิตีความ	- อนุสัญญากรุงปารีส - ข้อตกลงกรุงมาดริด - พิธีสารกรุงมาดริด	- มีกฎหมายกำหนดเรื่องการค้าค้านี้ไว้ แต่ปัจจุบันยังไม่นำมาใช้บังคับ - ร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียน	24 เดือน	- หลักเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย - การขอถือสิทธิ ย้อนหลัง
5. มาเลเซีย	Laws of Malaysia Act 175 Trade Marks Act 1976	- ดวงตรา ยี่ห้อ หัวข้อ ฉลาก คำ ข้อกล่าวเขียน คำ ตัวหนังสือ ตัวเลข - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น สิ่งน่าอัปยศ น่ารังเกียจ กระหวัความมั่นคง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประเทศ (อ้างอิงตามข้อ 2.1.5.2)	ระบบจดทะเบียน / ผู้ใช้ก่อนมีสิทธิตีความ (เฉพาะในประเทศ)	อนุสัญญากรุงปารีส	- คัดค้านภายใน 2 เดือนนับแต่วันประกาศโฆษณา - ร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียน	36-48 เดือน	- หลักเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย - การขอถือสิทธิ ย้อนหลัง
6. สิงคโปร์	Trade Marks Act 1998	- ตัวหนังสือ คำ ลายมือชื่อ ตัวเลข เครื่องหมาย หัวข้อ ฉลาก รูปร่าง สี รูปร่างของบรรจุภัณฑ์ - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ข้อต่อ ความสงบฯ ตราสัญลักษณ์ของรัฐ (อ้างอิงตามข้อ 2.1.6.2)	ระบบจดทะเบียน / จดทะเบียนก่อน มีสิทธิตีความ	- อนุสัญญากรุงปารีส - พิธีสารกรุงมาดริด	- คัดค้านภายใน 2 เดือนนับแต่วันประกาศโฆษณา - ร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียน	18-24 เดือน	- หลักเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย - การขอถือสิทธิ ย้อนหลัง - เจตนาทุจริต

หลักการ ประเทศ	กฎหมายที่ใช้บังคับ	เครื่องหมายที่จดทะเบียนได้	ระบบการ ให้ความ คุ้มครอง	ภาคีกฎหมาย ระหว่าง ประเทศ (เฉพาะที่ กล่าวถึงในนี้)	วิธีการได้แจ้ง สิทธิ ของผู้มีสิทธิ ดีกว่า	ระยะเวลา ในการ จด ทะเบียน	การอ้างสิทธิ ของความคุ้มครอง ของเครื่องหมาย การค้า ต่างประเทศ
7. บรูไน	- Trademarks Act (Cap 98) - Trademarks Rules (2000)	- เครื่องหมายที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น รูปร่างตามธรรมชาติของสินค้า ขีดต่อนโยบายสาธารณะ เครื่องหมายราชวงศ์ กองทัพ (อ้างอิงตามข้อ 2.1.7.2)	ระบบจด ทะเบียน / ทะเบียน	อนุสัญญากรุง ปารีส	- คัดค้านภายใน 3 เดือน นับแต่วัน ประกาศโฆษณา	18-24 เดือน	- หลักเครื่องหมาย การค้าที่มีชื่อเสียง แพร่หลาย
8. ฟิลิปปินส์	Intellectual Property Code	- ภาพกราฟฟิค คำ ร้อยประดิษฐ์ ฉลาก ตรา อักษรย่อ กลุ่ม ของสีที่แสดงในลักษณะพิเศษ ภาษามีชื่อ รูปร่าง รูปทรงสาม มิติ ภาษาชนะบรรจุหรือ สโลแกน - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ขัดต่อความสงบฯ ราชชาติ (อ้างอิงตาม ข้อ 2.1.8.2)	ระบบจด ทะเบียน / ยื่นก่อนมี สิทธิดีกว่า	- อนุสัญญา กรุงปารีส - พิธีสารกรุง มาดริด	- คัดค้านภายใน 30 วัน นับแต่วัน ประกาศโฆษณา - ร้องขอให้เพิก ถอนการจดทะเบียน	19-24 เดือน	- หลักเครื่องหมาย การค้าที่มีชื่อเสียง แพร่หลาย - การขอถือสิทธิ ย้อนหลัง
9. อินโดนีเซีย	Indonesian Trademark Act No. 15	- ภาพวาด ชื่อ คำ ตัวอักษร ตัวเลข กลุ่มของสี - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ปังถึงคุณภาพหรือลักษณะ เป็น คำสามัญ จง สัญลักษณ์ ราชการ ภาพ/ชื่อรูปปั้นสาธารณะ ชื่อ นิติบุคคล (อ้างอิงตามข้อ 2.1.9.2)	ระบบจด ทะเบียน / ยื่นก่อนมี สิทธิดีกว่า	อนุสัญญากรุง ปารีส	- คัดค้านภายใน 3 เดือน นับแต่วัน ประกาศโฆษณา - ร้องขอให้เพิก ถอนการจดทะเบียน	14-15 เดือน	- หลักเครื่องหมาย การค้าที่มีชื่อเสียง แพร่หลาย - การขอถือสิทธิ ย้อนหลัง
10. กัมพูชา	- Declaration No.368 - The law on Marks, Trade Names and Acts of Unfair Competition (TM Law)	- ตัวอักษร คำ รูป ร้อยประดิษฐ์ ฉลาก สัญลักษณ์ คำย่อ กลุ่ม ของสิ่งดังกล่าวหรือ กลุ่มของสี ชื่อ ภาษามีชื่อ สัญลักษณ์สาม มิติ สโลแกน - ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ขัดกับความสงบ ตรา จง ชื่อย่อ หรือสัญลักษณ์ของรัฐ/O (อ้างอิงตามข้อ 2.1.10.2)	ระบบจด ทะเบียน / ยื่นก่อนมี สิทธิดีกว่า	- อนุสัญญากรุง ปารีส - พิธีสารกรุง มาดริด	- คัดค้านภายใน 90 วันนับแต่วัน ประกาศโฆษณา - ร้องขอให้เพิก ถอนการจด ทะเบียน	3 - 4 เดือน	- หลักเครื่องหมาย การค้าที่มีชื่อเสียง แพร่หลาย - การขอถือสิทธิ ย้อนหลัง

2.2 ปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ

ด้วยเหตุที่แต่ละประเทศต่างมีอำนาจอธิปไตยภายในเขตแดนของตน และระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศมักจะพิจารณาตามกฎหมายภายในประเทศ อันอ้างอิงจากระบบทะเบียนภายในประเทศตนเท่านั้น ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำของหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการยื่นคำร้องและการพิจารณาให้ความคุ้มครองในแต่ละประเทศ จึงเป็นช่องว่างให้สามารถเกิดการทุจริตและละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้รับความคุ้มครองในประเทศหนึ่งโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ด้วยการนำไปขอรับความคุ้มครองที่อีกประเทศหนึ่งได้ ไม่ว่าจะเป็นการปลอมหรือเลียนแบบเครื่องหมายการค้าดังกล่าว โดยที่ผู้ละเมิดสามารถที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศที่สองนั้นอย่างถูกต้องอีกด้วย

แม้ว่าผู้ที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริง จะได้รับความคุ้มครองและใช้เครื่องหมายการค้านั้นอยู่ก่อนในต่างประเทศแล้วก็ตาม ก็อาจไม่สามารถยกขึ้นกล่าวอ้างเพื่อขอให้เพิกถอนเครื่องหมายการค้าที่ถูกผู้อื่นละเมิดสิทธิของตนโดยการนำไปขอรับความคุ้มครองในอีกประเทศหนึ่งได้

ในส่วนของประเทศไทยเองก็ประสบปัญหาการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศเป็นจำนวนมากเช่นกัน โดยเฉพาะการละเมิดในประเทศกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อันเนื่องมาจากสินค้าจากประเทศไทยมีความน่าเชื่อถือ และเป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐานของตัวสินค้าจากผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะในประเทศเท่านั้น แต่สินค้าจำนวนมากมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในต่างประเทศอีกด้วย ผู้ประกอบการในประเทศไทยจำนวนมากจึงต้องประสบกับปัญหาการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งที่เป็นเครื่องหมายสินค้าและเครื่องหมายบริการ

ตัวอย่างสิทธิในเครื่องหมายการค้าของไทยที่ถูกละเมิดในภูมิภาคอาเซียน เช่น ใน**ประเทศกัมพูชา** มีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการไทยในสินค้า ได้แก่ ทเวลฟ์พลัส โคลโลญจ์ ราชาซุรส ถ่านไฟฉายเนชั่นแนล บุหรี่กรุงทองและกรองทิพย์ กุญแจโซเล็กซ์ **ประเทศเวียดนาม** มีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการไทยในสินค้า ได้แก่ กระเบื้องเซรามิก COTTO & ELEPHANT DEVICE ก้อนน้ำ SANWA แผ่นใยขัดพิเศษเมอร์รี่โบรท์ กุญแจโซเล็กซ์ กางเกงชั้นในชายเจเพรสส์ (ซึ่งถูกผู้นำเข้าในเวียดนามที่เคยเป็นคู่ค้ากันนำไปจดทะเบียนในประเทศเวียดนามและผลิตจำหน่ายเอง ทำให้ต้องทิ้งตลาดในที่สุด) แบรินด์ ZALE เครื่องดื่มชูกำลัง ยี่ห้อกระทิงแดง ลูกโป่งสวรรค์ของบริษัทจักรวาลบอลลูน **ประเทศอินโดนีเซีย** มีการละเมิดสิทธิใน

เครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการไทยในสินค้า ได้แก่ หมวกนิรภัยอินเด็กซ์ ตราไทยแลนด์ แปรนด์⁴²

ปัญหาการถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของไทยในต่างประเทศส่วนใหญ่ล้วนเป็นเรื่องการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าแทบทั้งสิ้นดังตัวอย่างข้างต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในภูมิภาคอาเซียนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการและธุรกิจต่างๆอย่างมากมาย และเป็นปัญหาที่ควรได้รับการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง เพื่อรักษาสิทธิอันชอบธรรมและผลประโยชน์ทางธุรกิจของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงอย่างเป็นธรรมต่อไป

กรณีศึกษาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงในต่างประเทศ ได้แจ้งสิทธิการใช้เครื่องหมายการค้าพิพาทต่อบุคคลอื่นที่นำเครื่องหมายการค้าของตนมาจดทะเบียนรับความคุ้มครองตามกฎหมายไทยและได้ใช้เครื่องหมายการค้าในในประเทศไทยนั้น เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาและคำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางของไทยแล้ว สามารถสรุปหลักเกณฑ์ได้ดังนี้

หลักเกณฑ์ : หากมีการโต้แย้งสิทธิระหว่างบุคคลผู้อ้างว่าตนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าพิพาทที่แท้จริงและตนได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศแล้วในต่างประเทศ ก็กับอีกบุคคลหนึ่งซึ่งเป็นผู้ที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าพิพาทโดยถูกต้องตามกฎหมายภายในของประเทศที่เกิดข้อพิพาทนั้น แม้ว่าผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศจะพิสูจน์ได้ว่าตนได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศอย่างถูกต้องและได้ใช้เครื่องหมายการค้าในต่างประเทศโดยสุจริตในต่างประเทศอยู่ก่อนที่อีกฝ่ายหนึ่งจะนำมาขอรับความคุ้มครองในประเทศพิพาทแล้วก็ตาม ผู้นั้นก็ไม่อาจยกความเป็นเจ้าของในต่างประเทศขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิหรือเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดกับบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างถูกต้องในประเทศพิพาทแล้วได้

ข้อยกเว้น : กฎหมายไทยมีข้อยกเว้น เรื่องการลงขาย ไว้ในมาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แต่การกระทำอันจะเข้าหลักเกณฑ์เรื่องการลงขายนั้น เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่มีได้จดทะเบียนในประเทศไทยต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า เครื่องหมายการค้า

⁴² พิระ เจริญพร, ปัญหาการถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้าและบริการส่งออกของประเทศไทย ; NTMs in Focus ฉบับที่ 3 มิถุนายน 2009

ของตนเป็นที่รู้จักแพร่หลายแก่สาธารณชน และผู้ลงขายได้หลอกลวงโดยการแสดงให้สาธารณชน เข้าใจว่าสินค้าหรือบริการที่ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นเป็นสินค้าหรือบริการของเจ้าของ เครื่องหมายการค้าที่แท้จริงด้วย ซึ่งหากเป็นเพียงการละเมิดโดยการเลียนแบบเครื่องหมายการค้าอัน มิเข้าข่ายเป็นการลงขายซึ่งความเป็นเจ้าของสินค้าแล้ว ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันได้จดทะเบียนในต่างประเทศแล้วก็ไม่สามารถฟ้องละเมิดต่อศาลไทยได้

หลักการดังกล่าวข้างต้นสามารถอ้างอิงได้จากคำพิพากษาศาลฎีกา และคำพิพากษาศาล ทรพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางของไทยซึ่งได้วางแนวคำพิพากษาในกรณีนี้ไว้ใน หลายคดี ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1835/2545 คดีระหว่าง พนักงานอัยการ โจทก์ กับ นางยุพา กิจลำ มี จำเลย มีใจความสำคัญว่า “ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในวันออกราชอาณาจักรแต่ ยังไม่ได้รับการจดทะเบียนในราชอาณาจักร ไม่อาจฟ้องคดีเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมาย การค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนหรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดสิทธิดังกล่าวได้ ตาม พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 46 วรรคแรก เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีบุคคลอื่น เอาสินค้าของตนไปลงขายว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น ตามมาตรา 46 วรรคสอง”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9478/2539 คดีระหว่าง บริษัท ฟรอนซ์ มาร์เกต จำกัด โจทก์ กับ นายปรัชญา วิศรุตนาถ กับพวก จำเลย มีใจความสำคัญว่า “ปรากฏว่าโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมาย การค้าที่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียนจึงไม่อาจฟ้องคดีเพื่อป้องกันการล่วงสิทธิในเครื่องหมายการค้าของ ตนและห้ามมิให้ผู้อื่นมิให้ใช้เครื่องหมายการค้านั้นได้ดังเช่นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว”

คำพิพากษาศาลทรพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง คดีหมายเลขดำที่ ทป. 163/2550 คดีหมายเลขแดงที่ ทป. 91/2552 คดีระหว่าง บริษัท จีน่า เทคโนโลยี จำกัด โจทก์ กับ นางสมหมาย จันทน์ประภาวุฒิจำเลย มีใจความสำคัญว่า “โจทก์ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ใน สาธารณรัฐจีน และได้แต่งตั้งให้บริษัท ฟาร์โก อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด โดยมีจำเลยเป็นกรรมการ ผู้มีอำนาจ เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าในราชอาณาจักร การที่สัญญาว่าร่วมทุนไม่ได้ระบุเรื่องเครื่องหมาย การการค้าไว้ แม้โจทก์จะเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าพิพาทและได้จดทะเบียนไว้ในสาธารณรัฐจีนแล้ว แต่กรณีจะถือว่าจำเลยจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าพิพาทโดยไม่สุจริตและโจทก์มีสิทธิดีกว่าได้ทำ ไม่”

คำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองและคำพิพากษาศาลทรพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง ประเทศกลางข้างต้นแสดงให้เห็นถึงหลักการตาม มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า

พ.ศ. 2534 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดจะฟ้องคดีเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน หรือเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดสิทธิดังกล่าวไม่ได้”

เมื่อพิจารณาตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายแล้วจะเห็นได้ว่าการพิจารณาคุณสมบัติเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศนั้นจะพิจารณาจากทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศของตนตามหลักดินแดน โดยไม่ต้องพิจารณาไปถึงทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศแต่อย่างใด เช่นเดียวกันกับกรณีพิพาทในคดีนี้ ที่แม้ว่าโจทก์จะได้พิสูจน์ความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงได้โดยการแสดงถึงการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอย่างถูกต้องในต่างประเทศแล้วก็ตาม แต่ข้ออ้างดังกล่าวก็ไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิหรือเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดกับจำเลยได้ เพราะโจทก์ไม่ได้จดทะเบียนและใช้เครื่องหมายการค้าในในประเทศไทย อันเป็นประเทศที่เกิดข้อพิพาท

2.3 ปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

นอกจากจะเกิดปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศตามหัวข้อข้างต้นแล้ว อีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการที่แต่ละประเทศต่างใช้อำนาจในการให้ความคุ้มครองภายใต้หลักดินแดนของตนโดยไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลถึงกัน และการที่หลักเกณฑ์และระยะเวลาในการยื่นขอคุ้มครองสิทธิของแต่ละประเทศมีความเหลื่อมล้ำกัน คือ การที่เครื่องหมายการค้าในประเทศหนึ่งเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในอีกประเทศ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของเครื่องหมายนั้น

เนื่องจากบรรทัดฐานของกฎหมายในการพิจารณาอนุญาตให้สามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและสามารถใช้เครื่องหมายการค้าในได้ โดยหลักการสำคัญประการหนึ่งของการพิจารณาอนุญาตนั้น คือ “ความเหมือนหรือคล้าย” กับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนหรืออนุญาตให้ใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมายไว้ก่อนแล้ว ซึ่งหากเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนหรือขออนุญาตภายหลังเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายภายในประเทศไว้ก่อนแล้ว ก็จะไม่สามารถใช้เครื่องหมายการค้าในได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย

จากหลักการดังกล่าว ในการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ นอกจากจะเกิดข้อพิพาทอันมีเหตุมาจากการลอกเลียนหรือเจตนาเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตามกฎหมายแล้วนั้น ก็ยังคงมีข้อพิพาทอันเกิดจากการประดิษฐ์เครื่องหมายการค้าที่มีความเหมือนหรือคล้ายกันโดยไม่เจตนาอีกด้วย เพราะหลักการประการสำคัญของเครื่องหมายการค้าในคือการแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของ หากมีความเหมือนหรือคล้ายเกิดขึ้นไม่ว่า

จะเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม แล้วก่อให้เกิดความสับสนในความเป็นเจ้าของย่อมเป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งสิ้น

กรณีศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

ในกรณีปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าอื่นที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไว้แล้วนั้น ศาลฎีกาของไทยก็ได้วางหลักในการพิจารณาสิทธิในการได้รับความคุ้มครองไว้ในหลายคดี ซึ่งเมื่อศึกษาหลักกฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยที่เกี่ยวข้องแล้วสามารถสรุปหลักเกณฑ์เรื่องสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่มีความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศได้ดังนี้

หลักเกณฑ์ : หากเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นขอรับความคุ้มครอง มีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้ทำการจดทะเบียนได้รับความคุ้มครองไว้ในประเทศแล้ว ก็จะไม่สามารถได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในของประเทศได้อีก โดยที่ไม่นำหลักเกณฑ์เรื่องการได้รับความคุ้มครองหรือได้ใช้เครื่องหมายการค้าโดยสุจริตในต่างประเทศมาพิจารณาร่วมด้วยแต่อย่างใด

ดังเช่นตัวอย่างในคดีต่อไปนี้ที่ศาลฎีกาได้วางหลักในการวินิจฉัยในกรณีเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของนำมาขอจดทะเบียนคุ้มครองภายหลัง เป็นเครื่องหมายการค้าที่คล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้ที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว โดยมีสาระสำคัญของกรณีวินิจฉัย ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 389 - 390/2549 คดีระหว่าง บริษัท ที. ซี. ฟาร์มาชูติคอล อุตสาหกรรม จำกัด โจทก์ กับ เขียว คิม หลี ฟู้ต อินตัสทริส พีทีอี แอลทีดี กับพวก จำเลย มีใจความสำคัญว่า “เมื่อเครื่องหมายการค้าพิพาทของจำเลยที่ 1 กับเครื่องหมายการค้าของโจทก์มีรูปลักษณะและสำเนียงเรียกขานที่คล้ายคลึงกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดได้ แม้เครื่องหมายการค้าพิพาทของจำเลยที่ 1 จะจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใช้กับสินค้าต่างจำพวกกับของโจทก์ก็ตาม แต่ก็ใช้กับสินค้าประเภทบริโภคเช่นเดียวกัน เครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ 1 จึงไม่ชอบที่จะได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5447/2554 คดีระหว่าง ยิง ชังเงียว โค. แอลทีดี. โจทก์ กับ กรมทรัพย์สินทางปัญญา จำเลย มีใจความสำคัญว่า “แม้แนวความคิดของเครื่องหมายการค้าจะเป็นของโจทก์เองโดยมิได้มีการลอกแบบคิดของผู้อื่นมาก็ตาม แต่เมื่อเครื่องหมายการค้าของโจทก์ดังกล่าวมีความเหมือนหรือคล้ายกับของเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ย่อมเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียน

มาตรา 27 แห่ง พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ระบุให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีอำนาจรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันให้แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าหลายคนได้ หากเจ้าของเครื่องหมายการค้าหลายคนต่างได้ใช้มาแล้วด้วยกันโดยสุจริต หรือมีพฤติการณ์พิเศษที่สมควรรับจดทะเบียนให้ โดยเจ้าของเครื่องหมายการค้าหลายคนดังกล่าวต่างได้ใช้เครื่องหมายการค้านั้นมาแล้วด้วยกันโดยสุจริตในราชอาณาจักร ดังนั้น แม้โจทก์จะได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวมาแล้วในต่างประเทศเป็นเวลานานและนำไปใช้กับสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าของโจทก์อย่างกว้างขวางในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าตามบทบัญญัติของมาตรานี้และกรณีไม่เข้าเงื่อนไขที่จะพิจารณาพฤติการณ์พิเศษเพื่อให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นตามกฎหมายดังกล่าวได้เช่นกัน”

จากคำวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้นแสดงถึงหลักตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการรับจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองเครื่องหมายการค้าว่า ห้ามมิให้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่รับจดทะเบียนไว้แล้ว หรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่รับจดทะเบียนไว้แล้วจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดสินค้านั้น

ดังนั้น แม้ว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้าพิพาทจะได้ใช้เครื่องหมายการค้านั้นโดยสุจริตและถูกต้องตามกฎหมายภายในประเทศของตนมานานเพียงใดก็ตาม หากภายหลังจะส่งสินค้าออกไปต่างประเทศก็ย่อมมีความเสี่ยงที่เครื่องหมายการค้าของตนจะเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้รับความนิยมคุ้มครองในประเทศที่จะส่งสินค้าไปขาย อันเป็นเหตุให้เครื่องหมายการค้าของตนไม่สามารถใช้กับสินค้าที่ส่งไปขายในต่างประเทศนั้นได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2.4 ปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

เครื่องหมายการค้ามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการ เป็นสิ่งที่ประกันคุณภาพด้วยการแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของในสินค้าหรือบริการนั้นๆ และเปรียบเสมือนตัวแทนของผู้ผลิตในการทำความรู้จักและแสดงตัวตนต่อผู้บริโภคสินค้าหรือบริการนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการอุตสาหกรรมและการส่งออก หากระบบเครื่องหมายการค้าที่มีประสิทธิภาพก็จะก่อให้เกิดการพัฒนาสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพสู่ตลาดการค้ามากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการจะมีความใส่ใจต่อมาตรฐานของสินค้าหรือการบริการ เกิดการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมในด้านการค้า นำมาซึ่งการผลิตและการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นทั้งสำหรับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปและการผลิตวัตถุดิบสำหรับการผลิตสินค้าสำเร็จรูป หรือการให้บริการต่างๆต่อไป

อีกทั้ง ผู้ประกอบการและนักลงทุนก็ย่อมจะมีความมั่นใจในการลงทุนการผลิตมากขึ้น สามารถคำนวณส่วนแบ่งตลาดหรือกำไรต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น และการประกอบธุรกิจสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วและมั่นคง ผลของการเพิ่มขึ้นของการผลิตนี้ นอกจากจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่จะได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพแล้ว ยังก่อประโยชน์ทางการสร้างรายได้ให้กับประชาชนที่มีส่วนร่วมในการผลิตและการค้า ทั้งแรงงาน ผู้ค้าวัตถุดิบ ผู้ขนส่ง พ่อค้ารายย่อย ฯลฯ และก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในภาพรวมด้วย

แต่หากระบบเครื่องหมายการค้าไม่มีประสิทธิภาพ เกิดการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า และความไม่แน่นอนของระบบเครื่องหมายการค้าแล้วนั้น ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการก็ย่อมมีความกังวลในการปล่อยสินค้าออกสู่ตลาด ต้องชะลอการผลิตสินค้าเข้าสู่ตลาด โดยเพิ่มขึ้นตอนในการจัดการปัญหาทางด้านเครื่องหมายการค้าเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับธุรกิจการส่งออกระหว่างประเทศ ที่ย่อมได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากหากถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประเทศผู้นำเข้า ซึ่งปัญหานี้ก็เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายหลายกรณีในภูมิภาคอาเซียน ทำให้การค้าการลงทุนต่างๆ ภายในภูมิภาคต้องมีการชะลอตัว ผู้ประกอบการต้องเสียเวลา เสียทุนทรัพย์ในการเจรจา หรือฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตน ซึ่งในบางกรณีก็ทำให้เสียโอกาสทางธุรกิจอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากเครื่องหมายการค้านั้นมีผู้อื่นที่ได้รับความคุ้มครองอย่างถูกต้องตามกฎหมายในประเทศของผู้นำเข้าไปแล้วเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และปัญหาต่างๆ เหล่านี้ก็เป็นเหตุให้การประกอบธุรกิจ การค้า การลงทุน ต่างๆ ในภูมิภาคต้องชะงักหรือถูกยุติลงอย่างน่าเสียดาย โอกาสทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ก็ได้รับผลกระทบไปด้วยอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

ในประเทศไทยเองก็ได้มีการรวบรวมสถิติในการจับกุมและการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยมีข้อมูลของการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้ารวมอยู่ด้วย รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

สถิติการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

(ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร และควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์)

ละเมิดตาม พ.ร.บ.	2549		2550		2551		รวม	
	คดี (ราย)	ของกลาง (ม้วน/ชิ้น)	คดี (ราย)	ของกลาง (ม้วน/ชิ้น)	คดี (ราย)	ของกลาง (ม้วน/ชิ้น)	คดี (ราย)	ของกลาง (ม้วน/ชิ้น)
พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537	6,459	1,704,970	4,614	2,228,348	3,215	2,465,679	14,288	6,398,997
พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ.ร.บ.เครื่องหมาย การค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543	3,100	1,105,629	2,465	1,472,813	2,697	946,262	8,262	3,524,704
พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพ.ร.บ.สิทธิบัตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 และพ.ร.บ.สิทธิบัตร (ฉบับที่3) พ.ศ.2542	4	5,208	4	10,045	1	1	9	15,254
พ.ร.บ.ควบคุมกิจการเทปและวัสดุ โทรทัศน์ พ.ศ.2530	12	7,781	35	34,830	10	4,374	57	46,985
รวม	9,575	2,823,588	7,118	3,746,036	5,923	3,416,316	22,616	9,985,940

โดย: กรมทรัพย์สินทางปัญญา

- สำนักงานป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา 31 ธันวาคม 2551

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

- กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 และ 5

- กองบัญชาการตำรวจนครบาล : กรมสอบสวนคดีพิเศษกระทรวงยุติธรรม

หากพิจารณาจากสถิติการจับกุมและการละเมิดทางทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยตามตารางข้างต้นแล้ว ก็จะพบว่าปัญหาเรื่องการละเมิดทางเครื่องหมายการค้าเป็นปัญหาที่มีสถิติการจับกุมและการละเมิดเป็นจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าดังกล่าวนั้นก็สูงตามปริมาณการละเมิดไปด้วย ซึ่งการเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศนั้น มีข้อจำกัดสิทธิในการ

เรียกร้อง และภาระการพิสูจน์ที่ยุ้งยากต่อผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าต่างประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากการที่สิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการคุ้มครองอย่างถูกต้องตามกฎหมายในประเทศหนึ่งนั้น ไม่ถือว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการคุ้มครองอย่างถูกต้องตามกฎหมายในประเทศอื่นด้วยแต่อย่างใด และกฎหมายของแต่ละประเทศส่วนใหญ่แล้วจะให้สิทธิในการได้รับการเยียวยา ค่าเสียหายต่อการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการคุ้มครองอย่างถูกต้องในประเทศเป็นหลัก การเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศจึงอาจไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายอย่างเป็นธรรมแต่อย่างใด เพราะไม่ถือว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศที่เกิดข้อพิพาทนั้นๆ

กรณีศึกษาเรื่องการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

การที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการคุ้มครองอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้วในประเทศหนึ่ง ไม่ได้รับการรับรองคุ้มครองสิทธิดังกล่าวในประเทศอื่นๆด้วย ย่อมเป็นปัญหาต่อการใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนในต่างประเทศ ดังเช่นคดีฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าต่างประเทศต่อศาลในประเทศไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมาย ประกอบคำพิพากษาศาลฎีกาแล้ว สามารถสรุปหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยข้อพิพาทได้ดังนี้

หลักเกณฑ์ : การเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้า เปิดช่องให้เฉพาะเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนในประเทศเท่านั้นเป็นผู้ใช้สิทธิเรียกร้องต่อผู้กระทำละเมิด เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอย่างแท้จริงในต่างประเทศมาพิสูจน์เพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย อันเกิดจากถูกผู้อื่นละเมิดสิทธิของตนในประเทศไทยมิได้

ข้อยกเว้น : ในกรณีที่เป็นการลวงขาย ก็สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้เช่นเดียวกับปัญหาการโต้แย้งและป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีชื่อเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ ซึ่งต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงพฤติการณ์ในการหลอกลวงสาธารณชนให้เข้าใจผิดในความเป็นเจ้าของสินค้านั้นๆ หากเป็นเพียงการปลอมหรือเลียนแบบเครื่องหมายการค้าโดยไม่มี การหลอกลวงเรื่องความเป็นเจ้าของในสินค้า เจ้าของเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศที่แท้จริงก็ไม่สามารถที่จะเรียกร้องค่าเสียหายได้แต่อย่างใด

หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นปรากฏอยู่ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้วางแนวทางการเยียวยาความเสียหายในกรณีดังกล่าวไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1835/2545 คดีระหว่าง พนักงานอัยการ โจทก์ กับ นางยุพา กิจลามี จำเลย มีใจความสำคัญว่า “ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้นอกราชอาณาจักรแต่ยังมิได้รับการจดทะเบียนในราชอาณาจักร ไม่อาจฟ้องคดีเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนหรือเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดสิทธิดังกล่าวได้ ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 46 วรรคแรก เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีบุคคลอื่นเอาสินค้าของตนไปลงขายว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น ตามมาตรา 46 วรรคสอง”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7291/2538 คดีระหว่าง บริษัท นิกโก เมทัล อินดัสตรี โท, แอลทีดี โจทก์ กับ นาย ชิวฮุย แซ่ซ้อ จำเลย มีใจความสำคัญว่า “โจทก์ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศและมีการผลิตสินค้าตามเครื่องหมายการค้าว่า NIKKO HORN กับรูปรอยประดิษฐ์ตามฟ้องออกจำหน่าย เมื่อปรากฏว่าเครื่องหมายการค้าของโจทก์ยังมิได้รับการจดทะเบียน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายในการล่วงสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้รับจดทะเบียนนั้น ตามมาตรา 29 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 อันเป็นบทกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะโจทก์อ้างว่าตนถูกโต้แย้งสิทธิ และเมื่อโจทก์มิได้บรรยายฟ้องให้ปรากฏว่าจำเลยได้เอาสินค้าของจำเลยไปลงขายว่าเป็นสินค้าของโจทก์ โจทก์จึงไม่อาจฟ้องเรียกค่าเสียหายในฐานลงขายตามมาตรา 29 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9247/2547 คดีระหว่าง บริษัทไอเท็มส์ อินเตอร์เนชั่นแนล อิงค์. จำกัด โจทก์ กับ นายสน่ห์ ธีรวชิรกุล จำเลย มีใจความสำคัญว่า “เมื่อโจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าคำว่า “AIRWALK” และใช้เครื่องหมายการค้านี้กับสินค้านำเข้าในต่างประเทศมาก่อนที่จำเลยจะยื่นคำขอจดทะเบียน แต่โจทก์ยังมิได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคำว่า “AIRWALK” กับสินค้านำเข้าในประเทศไทย โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องบังคับจำเลยซึ่งใช้เครื่องหมายการค้าคำว่า “AIR WALK” กับสินค้านำเข้าแต่ที่จำเลยได้จดทะเบียนให้ชดใช้ค่าเสียหายในการล่วงสิทธิในเครื่องหมายการค้าคำว่า “AIRWALK” ของโจทก์ที่ยังมิได้จดทะเบียนได้ ตาม พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง”

จากแนวทางการวินิจฉัยเรื่องการเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศของคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสามฉบับข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงการนำเอาหลักเกณฑ์การเรียกร้องค่าเสียหายตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดจะฟ้องคดีเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน หรือเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดสิทธิดังกล่าวไม่ได้” และการนำข้อยกเว้นในวรรคสองของมาตรา 46 เรื่องการลงขาย มาใช้เป็นฐานแห่งการวินิจฉัยข้อพิพาทดังกล่าว

2.5 ปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การที่ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศยังใช้ระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่แบ่งแยกต่างหากจากกันภายใต้หลักดินแดนตามที่กฎหมายภายในประเทศของตนเองกำหนดไว้ ก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ต้องการได้รับความคุ้มครองสิทธิครอบคลุมตลอดทั้งประชาคมเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากแต่ละประเทศสมาชิกของประชาคมต่างก็มีขั้นตอน วิธีการ ในการร้องขอที่แตกต่างกันไป อีกทั้ง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาให้ความคุ้มครองก็แตกต่างกัน ดังจะพิจารณาได้จากกฎหมายคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศในประชาคม ในข้อ 2.1 ข้างต้น

กรณีศึกษาเรื่องปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากการศึกษาวิธีการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กฎหมายคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกำหนดไว้ ดังที่ปรากฏในข้อ 2.1 นั้น สามารถสรุปเป็นหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นของปัญหาได้ดังนี้

หลักเกณฑ์ : หลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันตามที่กฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศกำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องมีความเชื่อมโยงกับประเทศสมาชิกอื่นในประชาคมแต่อย่างใด

ข้อยกเว้น : กรณีที่เวียดนามได้เข้าร่วมเป็นภาคีแห่งข้อตกลงกรุงมาดริด และพิธีสารกรุงมาดริด และ สิงคโปร์ ได้เป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริด มีผลทำให้ทั้งสองประเทศนี้มีความก้าวหน้าในเรื่องการอำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อตกลงและพิธีสารดังกล่าว

จากกรณีศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการที่แต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่แตกต่างกันนั้น ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนชัดเจนของหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความคุ้มครอง เพราะประเทศแต่ละประเทศก็ย่อมมีหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าที่จะให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกันไปตามกฎหมายภายในของประเทศนั้นๆ กำหนด ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่มีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องในประเทศหนึ่งอาจจะไม่ใช่เครื่องหมายการค้าที่มี

คุณสมบัติที่สามารถขอรับความคุ้มครองได้ในอีกประเทศหนึ่งก็ได้ ซึ่งหากเจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องการที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าครอบคลุมทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็จะต้องมีต้นทุนในการขอรับความคุ้มครองทางเครื่องหมายการค้าที่สูง จากการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ทั้งค่าธรรมเนียม ที่ต้องเสียจากการขอรับความคุ้มครองในทุกประเทศ ค่าเดินทาง เพื่อไปดำเนินการในต่างประเทศทุกประเทศที่ต้องการขอรับความคุ้มครอง ค่าจัดเตรียมเอกสารหลายชุด ค่าล่าม ค่านักวิชาชีพในต่างประเทศ และ ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ เพราะต้องกระทำการตามกฎหมายของทุกประเทศ ต้องใช้หลายภาษา และต้องเดินทางไปติดต่อที่ละประเทศเองด้วย

ตารางที่ 12 สรุปปัญหาการใช้ระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศต่างๆใน
อาเซียน

ปัญหา	ปัจจัยด้านระบบกฎหมาย ที่เอื้อต่อปัญหา	กรณีศึกษาจากข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	
		หลักเกณฑ์	ข้อยกเว้น
1. การละเมิดสิทธิใน เครื่องหมายการค้าโดย ผู้ที่มีใจเจ้าของที่ แท้จริงนำไปขอรับ ความคุ้มครองใน ต่างประเทศ	- การให้ความคุ้มครองสิทธิ ในเครื่องหมายการค้าอยู่ ภายใต้หลักดินแดน โดย อาศัยฐานข้อมูลจากระบบ ทะเบียนเครื่องหมายการค้า ภายในประเทศเท่านั้น - ความเหลื่อมล้ำของ หลักเกณฑ์และระยะเวลา ในการยื่นคำร้องและการ พิจารณาให้ความคุ้มครอง ในแต่ละประเทศ	เจ้าของสิทธิใน เครื่องหมายการค้าไม่อาจ ยกสิทธิของตนที่มีอยู่ก่อน แล้วในต่างประเทศขึ้นเป็น ข้อต่อสู้เพื่อป้องกันการ ละเมิดกับบุคคลอื่นผู้ได้รับ ความคุ้มครองสิทธิใน เครื่องหมายการค้าใน ประเทศพิพาทได้	การลงขาย ตาม มาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 (ต้องเป็น เครื่องหมายการค้าที่ เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีการหลอกลวงให้ สาธารณชนเข้าใจผิด ในความเป็นเจ้าของ)
2. ปัญหาเครื่องหมาย การค้าเหมือนหรือ คล้ายกันกับ เครื่องหมายการค้าของ ผู้อื่นในต่างประเทศ	- การให้ความคุ้มครองสิทธิ ในเครื่องหมายการค้าอยู่ ภายใต้หลักดินแดน โดย อาศัยฐานข้อมูล เครื่องหมายการค้าจาก ระบบทะเบียน ภายในประเทศ - ความ เหลื่อมล้ำของหลักเกณฑ์ และระยะเวลาในการยื่นคำ ร้องและการพิจารณาให้ ความคุ้มครองในแต่ละ ประเทศ	หากเครื่องหมายการค้าที่ ได้ยื่นขอรับความคุ้มครอง มีความเหมือนหรือคล้าย กับเครื่องหมายการค้าของ ผู้อื่นที่ได้รับความคุ้มครอง ในประเทศแล้ว ก็จะไม่ สามารถได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมาย ภายในของประเทศไทยได้ อีก โดยไม่นำหลักเกณฑ์ เรื่องการได้รับความ คุ้มครองหรือได้ใช้ เครื่องหมายการค้าโดย สุจริตในต่างประเทศมา พิจารณาร่วมด้วยแต่อย่าง ใด	-ไม่มี-

ปัญหา	ปัจจัยด้านระบบกฎหมายที่เอื้อต่อปัญหา	กรณีศึกษาจากข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	
3. ปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประเทศต่างประเท	ระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าอยู่ภายใต้หลักดินแดน	การเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า เปิดช่องให้เฉพาะเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนในประเทศเท่านั้นเป็นผู้ใช้สิทธิ โดยไม่สามารถอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอย่างแท้จริงในต่างประเทศมาพิสูจน์เพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย อันเกิดจากถูกผู้อื่นละเมิดสิทธิของตนในประเทศไทยได้	การลงขาย ตาม มาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 (ต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีการหลอกลวงให้สาธารณชนเข้าใจผิดในความเป็นเจ้าของ)
4. ปัญหาความแตกต่างกันของหลักการและขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าอยู่ภายใต้หลักดินแดน	หลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศแตกต่างกันตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศกำหนด (อ้างอิงตาม ข้อ 2.1 หลักการและกฎหมายภายในประเทศของประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า)	มีเพียง 2 ประเทศที่ใช้กฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ เวียดนาม ซึ่งเป็นภาคีข้อตกลงกรุงมาดริด และพิธีสารกรุงมาดริด และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นภาคีแห่งข้อตกลงกรุงมาดริด (อ้างอิงตามข้อ 2.1 หลักการและกฎหมายภายในประเทศของประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับระบบการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า)

บทที่ 3

กฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า

ระบบกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการขยายตัวของระบบการค้าและการลงทุน ซึ่งในอดีตอาจเป็นเพียงการค้าขายในประเทศเป็นหลัก แต่เมื่อการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ต่อระบบการค้าของโลก ระบบกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายทางการค้าระหว่างประเทศจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเพื่อเข้ามาคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้ทำการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศด้วย จึงเกิดการร่างกฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศต่างๆขึ้นมา ทั้งระดับระหว่างประเทศในเวทีโลก และในระดับภูมิภาค ดังนี้

3.1 กฎหมายและความตกลงในระดับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า

การคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศมีพัฒนาการจากอดีตอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงความก้าวหน้าและความร่วมมือกันของประชาคมระหว่างประเทศในการผลักดันมาตรฐานความคุ้มครองให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

3.1.1 พัฒนาการและแนวคิดการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศ

การใช้เครื่องหมายการค้าเริ่มปรากฏขึ้นตั้งแต่สมัยอียิปต์โบราณ โดยได้ค้นพบการตราชื่อและเครื่องหมายที่แสดงถึงผู้ค้าบนสินค้า และในยุคต่อมาเมื่อการค้ามีการพัฒนาขึ้นสินค้าต่างๆมีหลากหลายมากขึ้นเครื่องหมายการค้าจึงได้รับความนิยมยิ่งขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมได้มีการใช้เครื่องหมายการค้าอย่างแพร่หลาย เพื่อให้เจ้าของสินค้าใช้ในการแบ่งแยกสินค้าของตนกับสินค้าอื่นๆที่เหมือนกันในท้องตลาด

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้เริ่มใช้ในศตวรรษที่ 19 โดยเริ่มจากการเป็นกฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศ แล้วจึงได้มีการพัฒนารับรองสิทธิและให้ความคุ้มครองในระดับระหว่างประเทศครั้งแรกในอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยความคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม ค.ศ. 1883 หลังจากนั้นก็ได้มีการพัฒนาระบบกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าเรื่อยมาจนกระทั่งมีการนำสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาว่าด้วยความคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม เข้าไปเปิดประเด็นในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษี

ศุลกากรและการค้า หรือ GATT และในที่สุดได้มีความตกลงว่าด้วยการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา หรือ TRIPs ซึ่งเครื่องหมายการค้าก็เป็นประเด็นที่ได้ยกขึ้นหารือในองค์การการค้าโลก และได้มีการพัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

3.1.2 กฎหมายและความตกลงที่มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ

กฎหมายคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้พัฒนาจากการเป็นเพียงกฎหมายภายในประเทศที่ให้ความคุ้มครองเฉพาะในเขตแดนของแต่ละประเทศเท่านั้น มาเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในการออกกฎหมายหรือทำความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองร่วมกันในระดับระหว่างประเทศ โดยมีกฎหมายและความตกลงที่ได้รับการยอมรับและเป็นหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากประชาคมโลกอย่างแพร่หลาย ดังนี้

3.1.2.1 อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2510 (Paris Convention for the Protection Industrial Property 1967)

เป็นอนุสัญญาที่มุ่งคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในทางอุตสาหกรรม อันรวมถึงเครื่องหมายการค้าด้วย โดยอนุสัญญาฯ ได้กำหนดหลักการพื้นฐานขั้นต่ำในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม อันได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ เครื่องหมาย แบบผลิตภัณฑ์ ชื่อทางการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และการปราบปรามการแข่งขันไม่เป็นธรรม โดยอนุสัญญานี้ได้กำหนดหลักการที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ดังนี้

1) หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ตามข้อ 2 ถึง ข้อ 3

อนุสัญญาฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ประเทศภาคีต้องให้ความคุ้มครองต่อทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมของคนชาติอื่นซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญา เช่นเดียวกันกับที่ให้ความคุ้มครองต่อคนชาติของตน นอกจากนี้ คนที่มีสัญชาติอันมิได้เป็นภาคีอนุสัญญาฯ อาจได้รับความคุ้มครองตามหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติของอนุสัญญานี้ได้ หากว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนา หรือมีที่อยู่แห่งจริงของฐานการผลิตหรือการค้าที่ถาวรในประเทศภาคี

2) หลักสิทธิที่มีมาก่อน (Right of Priority) ตามข้อ 4

อนุสัญญาฯ ได้ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิอันมีมาก่อนของ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยในส่วนของเครื่องหมายการค้า นั้น เมื่อผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นครั้งแรกต่อประเทศซึ่งเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีส ผู้ร้องจะได้รับความคุ้มครองให้สามารถยื่นคำร้องต่อประเทศอื่นที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีส

เช่นเดียวกันภายในระยะเวลา 6 เดือนนับตั้งแต่วันยื่นคำร้องครั้งแรก เพื่อขอให้ถือเอาวันยื่นคำร้องในประเทศที่ยื่นเป็นครั้งแรกเป็นวันยื่นคำร้องในประเทศภาคีอื่นๆด้วยได้

3) กฎพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ตามข้อ 5 ถึง ข้อ 11

กฎพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ หลักการใช้เครื่องหมายการค้าจดทะเบียนและการเพิกถอนเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนอันเนื่องมาจากการไม่ใช้ ค่าธรรมเนียม เงื่อนไขการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป (well-known mark) และเครื่องหมายการค้าต้องห้ามมิให้จดทะเบียน เป็นต้น

อนุสัญญาฯมิได้วางหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการยื่นคำร้องและรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ เพราะเป็นอำนาจการพิจารณาของแต่ละประเทศภายใต้กฎหมายภายใน เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองในประเทศใด ย่อมแยกต่างหากไม่มีผลต่อการคุ้มครองในประเทศอื่น ดังนั้นการที่เครื่องหมายการค้าจะถูกปฏิเสธหรือไม่ได้รับความคุ้มครองในประเทศใด ก็ย่อมไม่มีผลต่อความคุ้มครองในประเทศอื่นเช่นเดียวกัน

แต่เนื่องจากอนุสัญญากรุงปารีสนี้ มิได้มีข้อกำหนดในการอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าแต่อย่างใด เป็นเพียงแต่อนุสัญญาที่กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นต่ำของการคุ้มครองเท่านั้น หลักการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามอนุสัญญานี้ ยังคงต้องดำเนินการยื่นคำร้องต่อประเทศที่ต้องการได้รับความคุ้มครองที่ละประเทศเองภายใต้หลักดินแดน จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยมิชอบได้

3.1.2.2 ข้อตกลงกรุงมาดริดว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายสากล (Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark)

ข้อตกลงกรุงมาดริดว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายสากล หรือที่นิยมเรียกกันว่าข้อตกลงกรุงมาดริด คือ ข้อตกลงที่ก่อตั้งระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ ลงนามเมื่อวันที่ 14 เมษายน ค.ศ.1891 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม ค.ศ.1892 ซึ่งข้อตกลงนี้ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง ได้แก่ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ.1900 ณ กรุงบรัสเซลส์ ครั้งที่สอง ในวันที่ 2 มิถุนายน ค.ศ.1911 ณ กรุงวอชิงตัน ครั้งที่สามในวันที่ 6 พฤศจิกายน ค.ศ.1925 ณ กรุงเฮก ครั้งที่สี่ในวันที่ 2 มิถุนายน ค.ศ.1934 ณ กรุงลอนดอน ครั้งที่ห้าในวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ.1957 ณ กรุงนิช ครั้งที่หกในวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1967 ณ กรุงสตอกโฮล์ม และมีการปรับปรุงครั้งสุดท้ายในวันที่ 28 กันยายน ค.ศ.1979 โดยข้อตกลงนี้เปิดโอกาสให้เฉพาะรัฐเท่านั้นที่จะสามารถเข้า

เป็นภาคีสมาชิกได้ และรัฐที่จะเข้าเป็นภาคีสมาชิกในข้อตกลงนี้ต้องเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมเสียก่อน¹

เมื่อรัฐลงนามเป็นภาคีสมาชิกของข้อตกลงนี้แล้วก็จะรวมตัวกันเป็นสหภาพ เรียกว่า “สหภาพมาดริด (Madrid Union)” ซึ่งเป็นผลให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าของบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองอย่างถูกต้องภายใต้หลักเกณฑ์ของข้อตกลงนี้ จะได้รับความคุ้มครองในเขตแดนของรัฐภาคีอื่นๆด้วย

1) ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียน

โดยบุคคลที่สามารถยื่นร้องขอจดทะเบียน คือ บุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล ที่มีสัญชาติประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกแห่งข้อตกลงนี้เท่านั้นจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวนี้²

2) เครื่องหมายการค้าที่สามารถยื่นจดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้าที่จะยื่นคำร้องขอจดทะเบียนภายใต้ข้อตกลงกรุงมาดริดนี้ ต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนและคุ้มครองแล้วในประเทศต้นกำเนิด (Country of origin)³

3) การได้รับความคุ้มครอง

เนื่องจากข้อตกลงกรุงมาดริดเป็นเพียงระบบที่อำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องเท่านั้น เมื่อผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองต่อสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศแล้ว การพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องนั้นย่อมเป็นไปตามตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในประเทศที่ขอรับความคุ้มครอง

4) การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในประเทศที่ขอรับความคุ้มครอง

5) ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียน: ประมาณ 12 – 18 เดือน

6) การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

หากผู้ยื่นจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศได้เคยจดทะเบียนรับความคุ้มครองในต่างประเทศแล้ว ผู้ยื่นคำร้องนั้นสามารถใช้สิทธิขอให้ถือเอาวันที่ได้จดทะเบียน

¹ Article 14 (2) (a) of Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark

² Article 1 (1) of Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark

³ Article 3 of Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark

เครื่องหมายการค้าในต่างประเทศมาเป็นวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามข้อตกลงกรุงมาดริดนี้ได้

ตารางที่ 13 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามข้อตกลงกรุงมาดริด⁴
(อัตรา ณ วันที่ 19 มกราคม 2558)

รายการ		ค่าธรรมเนียม (สวิสฟรังก์)
1. ค่าธรรมเนียมเบื้องต้น	ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า	653
	ขอจดทะเบียนเครื่องหมายสี	903
รายการ		ค่าธรรมเนียม (สวิสฟรังก์)
2. ค่าธรรมเนียมสำหรับจำพวกสินค้าและ/หรือบริการที่ยื่นขอจดทะเบียนเกิน 3 จำพวก โดยเสียค่าธรรมเนียมตั้งแต่จำพวกที่ 4 ขึ้นไป		100
3. ค่าธรรมเนียมระบุประเทศเพื่อขอจดทะเบียน ประเทศละ		100

3.1.2.3 พิธีสารเกี่ยวกับข้อตกลงกรุงมาดริดว่าด้วยเรื่องการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสากล (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark)

พิธีสารเกี่ยวกับข้อตกลงกรุงมาดริดว่าด้วยเรื่องการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสากล หรือที่นิยมเรียกกันว่าพิธีสารกรุงมาดริด คือ ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นภายหลังการก่อตั้งระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามข้อตกลงกรุงมาดริด ซึ่งได้มีการผ่อนปรน ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อตกลงกรุงมาดริดบางประการเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น สะดวกและรวดเร็วในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้พิธีสารกรุงมาดริดได้รับความนิยมและมีประเทศต่างๆ เข้าเป็นสมาชิกมากขึ้น อีกทั้งยังให้สิทธิในการเป็นเข้าเป็นสมาชิก แก่ทั้งรัฐ และ องค์การระหว่างประเทศ หากองค์การระหว่างประเทศนั้น มีคุณสมบัติ คือ 1. รัฐสมาชิกรัฐใดรัฐหนึ่งขององค์การระหว่างประเทศนั้น เป็นรัฐสมาชิกของอนุสัญญากรุงปารีสฯ และ 2. องค์การ

⁴ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก, <http://www.wipo.int/madrid/en/fees/sched.html>

ระหว่างประเทศนั้นมีหน่วยงานทางทะเบียนภายในภูมิภาคที่ใช้การจดทะเบียน ซึ่งในปัจจุบันพิธีสารกรุงมาดริดมีรัฐและองค์การระหว่างประเทศเป็นภาคีสมาชิกทั้งหมด 91 สมาชิก

พิธีสารกรุงมาดริด ได้มีการลงนามก่อตั้งเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 1989 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 1995 จากนั้นจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมสองครั้ง ได้แก่ วันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ.2006 และ 12 พฤศจิกายน ค.ศ.2007

เมื่อรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศได้ลงนามเป็นภาคีสมาชิกของพิธีสารนี้แล้ว ก็ถือว่ามีสถานะเป็นสมาชิกของสหภาพมาดริดเช่นเดียวกับภาคีสมาชิกข้อตกลงกรุงมาดริดด้วย โดยผู้ที่ต้องการเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารฯต้องยื่นความจำนงค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO)

1) ระบบการให้ความคุ้มครอง: ระบบจดทะเบียน

หลักเกณฑ์ตามพิธีสารกรุงมาดริดนั้น ให้สิทธิทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า แต่บุคคลที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านี้ต้องเป็นผู้ประกอบกิจการอย่างแท้จริง หรือ มีภูมิลำเนา หรือ มีสัญชาติ ของประเทศที่เป็นภาคีตามพิธีสารกรุงมาดริด ซึ่งต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศ (International Bureau)⁵

2) เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้าที่จะสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนตามระบบพิธีสารกรุงมาดริดนั้น ต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนแล้ว ในประเทศของผู้ยื่นคำร้องนั้น โดยยังไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากประเทศของตนก่อนแต่อย่างใด⁶

3) การได้รับความคุ้มครอง

เมื่อผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองต่อสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศแล้ว การพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องนั้นย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในประเทศที่ขอรับความคุ้มครองเช่นเดียวกับการยื่นคำร้องตามข้อตกลงกรุงมาดริด

4) การโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในประเทศที่ขอรับความคุ้มครอง

5) ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียน: ประมาณ 12 – 18 เดือน

6) การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

⁵ Article 2 of Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark

⁶ Article 2 (1) of Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark

เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองตามพิธีสารนี้ ได้เคยยื่นคำร้องขอจดทะเบียนไว้ในประเทศของตน หรือประเทศอื่นก่อนแล้ว ไม่เกิน 6 เดือน ก็สามารถถือเอาวันที่ได้ยื่นจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองครั้งแรกในต่างประเทศเป็นวันที่จดทะเบียนตามพิธีสารนี้ได้

ตารางที่ 14 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามพิธีสารกรุงมาดริด⁷
(อัตรา ณ วันที่ 19 มกราคม 2558)

รายการ		ค่าธรรมเนียม (สวิสฟรังก์)
1. ค่าธรรมเนียมเบื้องต้น	ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า	653
	ขอจดทะเบียนเครื่องหมายสี	903
2. ค่าธรรมเนียมสำหรับจำพวกสินค้าและ/หรือบริการที่ยื่นขอจดทะเบียนเกิน 3 จำพวก โดยเสียค่าธรรมเนียมตั้งแต่จำพวกที่ 4 ขึ้นไป		100
3. ค่าธรรมเนียมระบุประเทศเพื่อขอจดทะเบียน ประเทศละ		100
4. ค่าธรรมเนียมของประเทศที่รับจดทะเบียน		ขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในของแต่ละประเทศกำหนด

3.1.2.4 ระบบ European Community Trademark (CTM)

ระบบ CTM คือ ระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสหภาพยุโรปที่ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศในสหภาพ โดยมีขั้นตอนการจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองเพียงครั้งเดียว แต่สามารถได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกสหภาพทั้ง 27 ประเทศ โดยประกอบด้วย คำขอเดียว ใช้ภาษาเดียวตลอดขั้นตอน ศูนย์กลางทางทะเบียนเพียงแห่งเดียว และยื่นจดทะเบียนเพียงครั้งเดียว

ในวันที่ 15 ตุลาคม 2012 สมาชิกสหภาพยุโรปได้เข้าเป็นสมาชิก ประกอบด้วย ออสเตรีย เบลเยียม บัลแกเรีย ไชปรัส เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักซ์เซมเบิร์ก มัลตา เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ โปรตุเกส สหราชอาณาจักร เซอร์เบีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน ฮังการี ซึ่งหากภายหลังหรือในอนาคตสหภาพยุโรปได้

⁷ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก, <http://www.wipo.int/madrid/en/fees/sched.html>

ขยายเขตแดนออกไปอีก การจดทะเบียนในระบบ CTM ก็จะขยายบังคับใช้กับประเทศสมาชิกใหม่ ด้วยโดยอัตโนมัติ

การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายใต้ระบบ CTM นี้ ต้องดำเนินการจดทะเบียนกับ OHIM (Office for Harmonization in the Internal Market) ซึ่งตั้งอยู่ ณ ประเทศสเปน ตามเงื่อนไขของ CTM Regulation

ผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามระบบ CTM นั้น หากเป็นผู้มีภูมิลำเนา หรือสถานประกอบการหลัก หรือฐานผลิตและจัดจำหน่ายอยู่ในสหภาพยุโรปสามารถยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองต่อ OHIM ได้ด้วยตัวเอง แต่หากเป็นผู้ที่อยู่ภายนอกสหภาพยุโรปต้องดำเนินการต่อ OHIM โดยมี European trademark attorney or a European Attorney at Law เป็นตัวแทนในการดำเนินการ

1) ระบบการให้ความคุ้มครอง : ระบบจดทะเบียน

บุคคลธรรมดา นิติบุคคล และองค์การระหว่างประเทศสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายใต้ระบบ CTM นี้ได้ แต่หากบุคคลนั้นมีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปต้องมีการแต่งตั้งตัวแทนในการติดต่อกับ OHIM

2) เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้

ต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ประกอบไปด้วย การแสดงออกด้วยรูปภาพ คำหลายคำประกอบกัน ชื่อของบุคคล การออกแบบ ตัวหนังสือ ตัวเลข หรือ รูปร่างของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ โดยมีเงื่อนไขว่าเครื่องหมายเหล่านั้น ต้องสามารถแยกแยะความแตกต่างของสินค้าหรือบริการของผู้ร้องขอจดทะเบียนออกจากสินค้าหรือบริการของผู้อื่นได้⁸ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามข้อหนึ่งข้อใดดังต่อไปนี้

2.1) คำสามัญหรือคำที่ใช้เรียกสินค้าหรือบริการหรือบริการที่จดทะเบียน ไม่ว่าจะ เป็นภาษาใดในยุโรปก็ตาม

2.2) คำที่เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการที่ขอจดทะเบียนรับความคุ้มครอง

2.3) ไม่เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้กันตามประเพณีหรือตามแนวปฏิบัติทางการค้าของประเทศใดประเทศหนึ่งในสหภาพยุโรป

3) การได้รับความคุ้มครอง

ระบบ CTM มีหลักเกณฑ์ขั้นตอนในการพิจารณาเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สิทธิในเครื่องหมายการค้า ดังนี้

⁸ Article 4 of Council Regulation (EC) No 207/2009

3.1) เตรียมเอกสารและยื่นคำร้อง ผู้ยื่นคำร้องต้องเตรียมเอกสารชุดคำร้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบของสำนักงาน OHIM แล้วเจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร และการชำระค่าธรรมเนียม ซึ่งผู้ยื่นคำร้องจะต้องชำระภายในหนึ่งเดือนนับตั้งแต่วันยื่นคำร้องนั้น ในกรณีที่เอกสารไม่ครบถ้วนหรือต้องแก้ไข เจ้าหน้าที่จะให้ผู้ยื่นคำร้องแก้ไขให้ถูกต้องก่อน ภายในระยะเวลา 2 เดือน แล้วจึงลงวันที่ยื่นเมื่อเอกสารครบถ้วน

3.2) ขั้นตอนการตรวจสอบ เมื่อลงวันที่ยื่นคำร้องแล้ว เจ้าหน้าที่ OHIM และสำนักงานของประเทศสมาชิกจะดำเนินการตรวจสอบความเข้าช้กับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนหน้าทันที แล้วแจ้งผลการตรวจสอบให้แก่ผู้ยื่นคำร้องทราบ

3.3) ขั้นตอนการประกาศโฆษณา เมื่อเจ้าหน้าที่รับคำร้องขอของผู้ร้องแล้ว ก็จะทำการประกาศโฆษณาคำร้องนั้นเพื่อให้โอกาสแก่บุคคลภายนอกได้โต้แย้งการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ภายในระยะเวลา 3 เดือนนับจากวันประกาศโฆษณา

3.4) เมื่อพ้นระยะเวลาการประกาศโฆษณาแล้วไม่มีผู้ใดคัดค้านหรือการคัดค้านถูกปฏิเสธ เจ้าหน้าที่ก็จะรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามคำร้องนั้นและทำการประกาศการจดทะเบียน และเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนสามารถพิมพ์ใบรับรองการจดทะเบียนจากระบบอินเทอร์เน็ตได้เมื่อพ้น 2 วันนับแต่วันประกาศโฆษณา หรือหากต้องการใบรับรองจากสำนักงาน OHIM ก็สามารถยื่นคำร้องขอคัดถ่ายได้

4) การโต้แย้งของผู้มีสิทธิดีกว่า

ในกรณีที่มีผู้อ้างว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนดีกว่าผู้ยื่นคำร้อง และต้องการคัดค้านการจดทะเบียน ผู้นั้นมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายใน 3 เดือนนับจากวันประกาศโฆษณาการยื่นคำร้องขอจดทะเบียน⁹ โดยสามารถอ้างฐานแห่งสิทธิในการคัดค้าน ดังนี้

4.1) อ้างการเป็นผู้ได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนอยู่ก่อนแล้ว

4.2) อ้างถึงผลกระทบอันร้ายแรงต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนที่อาจได้รับ หากจดทะเบียนให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของผู้ยื่นคำร้อง

5) ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียน: ประมาณ 1.5 - 2 ปี

⁹ Article 41 of Council Regulation (EC) No 207/2009

6) การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า¹⁰

6.1) ได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเดียวกันในต่างประเทศที่เป็นภาคีสัญญากรุงปารีสหรือความตกลงที่ก่อตั้งโดยองค์การการค้าโลกก่อนหน้าแล้ว หากวันที่ยื่นคำร้องต่อ OHIM อยู่ในระยะเวลา 6 เดือนนับจากวันที่ได้ยื่นคำร้องในต่างประเทศครั้งแรก ให้สามารถถือเอาวันจดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทศเป็นวันจดทะเบียนต่อ OHIM ได้

6.2) ได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนภายใต้ข้อตกลงสองฝ่ายหรือข้อตกลงหลายฝ่ายอันมีผลเทียบเท่ากับการยื่นคำร้องภายใต้กฎหมายภายในของประเทศตามข้อ 6.1) นั้น ก็สามารถถือเอาเป็นวันจดทะเบียนต่อ OHIM ได้เช่นเดียวกัน

6.3) ได้ยื่นคำร้องตามขั้นตอนของกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้วันใดวันหนึ่งเป็นวันที่ทำการยื่นคำร้อง

6.4) ยื่นคำร้องในภายหลังอันเป็นคำร้องอันสืบเนื่องมาจากคำร้องที่ได้ยื่นก่อนหน้านั้น ในสินค้าหรือบริการเดียวกันต่อประเทศเดียวกัน โดยมีเงื่อนไขว่าในวันที่ได้ยื่นคำร้องสืบเนื่องนั้นถือว่าคำร้องก่อนหน้าเป็นอันถูกเพิกถอนและไม่สามารถใช้สิทธิวันจดทะเบียนก่อนหน้าได้ เช่นนี้ ไม่สามารถใช้สิทธิขอถือเอาวันยื่นคำร้องขอจดทะเบียนครั้งก่อนหน้าเป็นวันยื่นคำร้องขอจดทะเบียนต่อ OHIM ได้

6.5) ในกรณีที่การยื่นจดทะเบียนครั้งแรกเป็นการยื่นในประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีสัญญากรุงปารีสหรือความตกลงอื่นใดขององค์การการค้าโลก การขอถือสิทธิวันจดทะเบียนในต่างประเทศจะบังคับใช้เฉพาะในส่วนที่ประเทศนั้น มีการโฆษณาผลการสืบค้น การให้สิทธิ ซึ่งได้แจ้งต่อ OHIM ภายใต้เงื่อนไขการยื่นคำร้องที่เท่าเทียมกับการยื่นตามหลักเกณฑ์ของระบบ CTM

ผู้ยื่นคำร้องสามารถถือเอาวันที่ได้ยื่นคำร้องครั้งแรกในต่างประเทศเป็นวันที่ได้ยื่นคำร้องต่อ OHIM ได้

¹⁰ Article 29 of Council Regulation (EC) No 207/2009

ตารางที่ 15 ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามระบบ CTM ¹¹
(อัตรา ณ วันที่ 19 มกราคม 2558)

รายการ	ค่าธรรมเนียม (ยูโร)
1. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า	1,050
2. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ต เครื่องหมายการค้า	900
3. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าร่วม	1,800
4. ค่าธรรมเนียมสำหรับจำพวกสินค้าและ/หรือบริการที่ยื่นขอจดทะเบียนเกิน 3 จำพวก โดยเสียค่าธรรมเนียมตั้งแต่จำพวกที่ 4 ขึ้นไป เครื่องหมายการค้า	150
5. ค่าธรรมเนียมสำหรับเครื่องหมายการค้าร่วมในจำพวกสินค้าและ/หรือบริการที่ยื่นขอจดทะเบียนเกิน 3 จำพวก โดยเสียค่าธรรมเนียมตั้งแต่จำพวกที่ 4 ขึ้นไป	300
6. ค่ารายงานการสืบค้นของแต่ละประเทศ	84

3.1.3 บทบัญญัติแห่งกฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ

กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศข้างต้นได้มีหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศในบทบัญญัติต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1.3.1 บทบัญญัติตามอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม

อนุสัญญากรุงปารีสฯได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศไว้ในมาตรา 6 โดยได้ระบุเรื่องหลักเกณฑ์ในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่าจะได้รับการพิจารณาตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศสมาชิกแยกต่างหากหากจากกัน และการไม่รับ

¹¹Fees payable direct to OHIM, Office for Harmonization in the Internal Market,
<https://oami.europa.eu/ohimportal/en/fees-payable-direct-to-ohim>

จดทะเบียนหรือการปฏิเสธการจดทะเบียนจากประเทศหนึ่งไม่มีผลกระทบต่อประเทศอื่นๆแต่อย่างใด ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นไปตามหลักดินแดนที่แต่ละประเทศต่างมีอำนาจอธิปไตยแยกต่างหากจากกัน อนุสัญญานี้ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ที่ให้ประเทศสมาชิกต้องพิจารณาเรื่องการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประเทศอื่นด้วยแต่อย่างไร¹²

แต่ทั้งนี้ อนุสัญญานี้ได้มีหลักเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ให้ประเทศสมาชิกปฏิเสธการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากว่าเครื่องหมายการค้าอันนั้นเหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในประเทศอื่น ซึ่งสามารถช่วยป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศได้ หากเครื่องหมายการค้าอันนั้นมีสถานะเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย¹³ แต่หากเครื่องหมายการค้าอันนั้นไม่อยู่ในสถานะของ

¹² **Article 6**

[Marks: conditions of registration; independence of protection of same mark in different countries]

(1) The conditions for the filing and registration of trademarks shall be determined in each country of the Union by its domestic legislation.

(2) However, an application for the registration of a mark filed by a national of a country of the Union in any country of the Union may not be refused, nor may a registration be invalidated, on the ground that filing, registration, or renewal, has not been effected in the country of origin.

(3) A mark duly registered in a country of the Union shall be regarded as independent of marks registered in the other countries of the Union, including the country of origin.

¹³ **Article 6bis**

[Marks: well-known marks]

(1) The countries of the Union undertake, ex officio if their legislation so permits, or at the request of an interested party, to refuse or to cancel the registration, and to prohibit the use, of a trademark which constitutes a reproduction, an imitation, or a translation, liable to create confusion, of a mark considered by the competent authority of the country of registration or use to be well known in that country as being already the mark of a person entitled to the benefits of this Convention and used for identical or similar goods. These provisions shall also apply when the essential part of the mark constitutes a reproduction of any such well-known mark or an imitation liable to create confusion therewith.

(2) A period of at least five years from the date of registration shall be allowed for requesting the cancellation of such a mark. The countries of the Union may provide for a period within which the prohibition of use must be requested.

เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายก็ยังสามารถถูกละเมิดโดยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
นั้นในต่างประเทศได้เช่นเดิม ภายใต้หลักเกณฑ์ตามกฎหมายภายในของประเทศที่รับจดทะเบียน
นั้นๆ

3.1.3.2 บทบัญญัติตามข้อตกลงกรุงมาดริดฯ

ข้อตกลงกรุงมาดริดฯได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดสิทธิใน
เครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศไว้ในมาตรา 5 เรื่องการปฏิเสธการจดทะเบียนโดยสำนักงาน
ภายในประเทศ โดยให้สิทธิแก่สำนักงานจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายในประเทศที่จะสามารถ
ปฏิเสธการรับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในดินแดนของตนเองได้
ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในประเทศ แต่เนื่องจากการที่จะเป็นภาคีตามข้อตกลงนี้มีเงื่อนไข
ว่าต้องเป็นภาคีตามอนุสัญญากรุงปารีสฯเสียก่อนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปฏิเสธจึงต้องอยู่
ภายใต้อนุสัญญากรุงปารีสฯด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นในส่วนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
เดียวกันกับเครื่องหมายการค้าต่างประเทศโดยผู้ที่ยื่นขอจดทะเบียนไม่ใช่เจ้าของที่แท้จริงนั้น จึงต้อง
ขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในของประเทศที่รับจดทะเบียนนั้น โดยมีหลักเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าที่มี
ชื่อเสียงแพร่หลายตามมาตรา 6 ทวิ ของอนุสัญญากรุงปารีสฯ เป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่
จะต้องนำมาพิจารณาด้วย¹⁴

(3) No time limit shall be fixed for requesting the cancellation or the prohibition of the use of marks registered or used in bad faith.

¹⁴ Article 5

[Refusal by National Offices]

(1) In countries where the legislation so authorizes, Offices notified by the International Bureau of the registration of a mark or of a request for extension of protection made in accordance with Article 3ter shall have the right to declare that protection cannot be granted to such mark in their territory. Any such refusal can be based only on the grounds which would apply, under the Paris Convention for the Protection of Industrial Property, in the case of a mark filed for national registration. However, protection may not be refused, even partially, by reason only that national legislation would not permit registration except in a limited number of classes or for a limited number of goods or services.

3.1.3.3 บทบัญญัติตามพิธีสารกรุงมาดริดฯ

พิธีสารกรุงมาดริดฯได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศไว้ในมาตรา 5 เรื่องการปฏิเสธการจดทะเบียนโดยสำนักงานระหว่างประเทศ โดยมีสาระเช่นเดียวกับข้อตกลงมาดริดฯ ซึ่งให้สิทธิสำนักงานจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายในประเทศสามารถปฏิเสธการรับจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในดินแดนของตนเองได้ตามหลักเกณฑ์ภายใต้กฎหมายภายในประเทศ ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างประเทศ แต่เนื่องจากการที่จะเป็นภาคีตามข้อตกลงนี้มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นภาคีตามอนุสัญญากรุงปารีสฯเสียก่อนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการปฏิเสธจึงต้องอยู่ภายใต้อนุสัญญากรุงปารีสฯด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นในส่วนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเดียวกันโดยผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของนั้นจึงต้องพิจารณาตามกฎหมายภายในของประเทศที่รับจดทะเบียนนั้น โดยมีหลักเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายเป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเช่นเดียวกัน¹⁵

3.1.3.4 บทบัญญัติตาม Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks

Council Regulation (EC) No. 40/94 on the Community Trade Marks ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศไว้ในมาตรา 8 อนุ 1 (a) เรื่องหลักการในการปฏิเสธ โดยได้กำหนดว่าสำนักงานทะเบียนจะต้องปฏิเสธการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอรับการจดทะเบียนคุ้มครองนั้น หากว่า

¹⁵ Article 5

[Refusal and Invalidation of Effects of International Registration]

in Respect of Certain Contracting Parties

(1) Where the applicable legislation so authorizes, any Office of a protection cannot be granted in the said Contracting Party to the mark which is the subject of such extension. Any such refusal can be based only on the grounds which would apply, under the Paris Convention for the Protection of Industrial Property, in the case of a mark deposited direct with the Office which notifies the refusal. However, protection may not be refused, even partially, by reason only that the applicable legislation would permit registration only in a limited number of classes or for a limited number of goods or services.

เครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนนั้นเป็นสิ่งที่เหมือนกันและเป็นสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันกับเครื่องหมายทางการค้าที่ได้จดทะเบียนให้ความคุ้มครองไว้ก่อนหน้าแล้ว

หลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจของที่แท้จริงนำเครื่องหมายการค้านั้นไปจดทะเบียนโดยทุจริตในต่างประเทศได้ เนื่องจากการที่ประเทศสมาชิกใดจะให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองในประเทศของตน จะต้องพิจารณาถึงเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกอื่นด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์การรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิดังกล่าวได้¹⁶

3.1.4 บทบัญญัติแห่งกฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

ปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศนั้น บทบัญญัติแห่งกฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศข้างต้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้

3.1.4.1 บทบัญญัติแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม

อนุสัญญากรุงปารีสได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศไว้ในมาตรา 6 เช่นเดียวกับกรณีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยการจดทะเบียน ซึ่งสิทธิในการรับจดทะเบียนเป็นสิทธิที่จำกัดโดยกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิก โดยมีหลักเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายกำหนดให้ประเทศที่รับจดทะเบียนต้องตรวจสอบว่าเครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนมีความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในประเทศที่รับจดทะเบียนหรือไม่ ซึ่งหากเครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองมีความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าต่างประเทศที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย สำนักงานทะเบียนของประเทศที่เป็นสมาชิกอนุสัญญาก็จะต้องปฏิเสธการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้านั้น ซึ่ง

¹⁶ Article 8

Relative grounds for refusal

1. Upon opposition by the proprietor of an earlier trade mark, the trade mark applied for shall not be registered:

(a) if it is identical with the earlier trade mark and the goods or services for which registration is applied for are identical with the goods or services for which the earlier trade mark is protected;

สามารถช่วยป้องกันปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นได้หากเครื่องหมายการค้านั้นมีสถานะเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย แต่หากเครื่องหมายการค้านั้นไม่อยู่ในสถานะของเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญา¹⁷

3.1.4.2 บทบัญญัติตามข้อตกลงกรุงมาดริดฯ

ข้อตกลงกรุงมาดริดฯได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศไว้ในมาตรา 5 เรื่องการปฏิเสธการจดทะเบียนโดยสำนักงานภายในประเทศ เช่นเดียวกับกรณีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยการจดทะเบียน และต้องอยู่ภายใต้อนุสัญญากรุงปารีสด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นในส่วนของเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศนั้น จึงต้องขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในของประเทศที่รับจดทะเบียนนั้น โดยมีหลักเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายเป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ต้องพิจารณา¹⁸

3.1.4.3 บทบัญญัติตามพิธีสารกรุงมาดริดฯ

ในส่วนของปัญหาความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศข้างต้น พิธีสารมาดริดฯได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวไว้ในมาตรา 5 เรื่องการปฏิเสธการจดทะเบียนโดยสำนักงานระหว่างประเทศ เช่นเดียวกับกรณีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยการจดทะเบียน ดังนั้นในส่วนของกรณีการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศจึงต้องขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในของประเทศที่รับจดทะเบียนนั้น โดยมีหลักเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายเป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ต้องพิจารณาเช่นเดียวกัน¹⁹

¹⁷ Article 6, หน้า 76

¹⁸ Article 5, หน้า 77

¹⁹ Article 5, หน้า 78

3.1.4.4 บทบัญญัติตาม Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks

Council Regulation (EC) No. 40/94 on the Community Trade Marks ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศไว้ในมาตรา 8 อนุ 1 (b) เรื่องหลักการในการปฏิเสธว่าสำนักงานทะเบียนที่ได้รับคำร้องจะต้องปฏิเสธการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอรับการจดทะเบียนคุ้มครองนั้น หากว่าเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องเป็นสิ่งที่เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายทางการค้าที่ได้รับการคุ้มครองแล้วก่อนหน้า และสินค้าหรือบริการที่ได้ยื่นคำร้องนั้นอยู่ในประเภทเดียวกันกับสินค้าหรือบริการที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิมาก่อนหน้านี้จนสามารถทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในเครื่องหมายการค้าขึ้นได้

หลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศได้ และสามารถนำมาปรับใช้เป็นหลักเกณฑ์การรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อประโยชน์ในการให้คุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพ²⁰

3.1.5 บทบัญญัติและความตกลงแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเรียกชื่อกำเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

เมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงได้รับความเสียหายจากการถูกผู้อื่นละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนในต่างประเทศ ย่อมต้องการบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้สิทธิในการ

²⁰ Article 8

Relative grounds for refusal

1. Upon opposition by the proprietor of an earlier trade mark, the trade mark applied for shall not be registered:

...

(b) if because of its identity with or similarity to the earlier trade mark and the identity or similarity of the goods or services covered by the trade marks there exists a likelihood of confusion on the part of the public in the territory in which the earlier trade mark is protected; the likelihood of confusion includes the likelihood of association with the earlier trade mark.

เรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำนั้นได้ ซึ่งกฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศข้างต้น มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในประเด็นนี้ ดังนี้

3.1.5.1 บทบัญญัติแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม

กรณีการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศนั้น อนุสัญญากรุงปารีสฯ ได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องบัญญัติกฎหมายที่กำหนดให้มีการเยียวยากรณีที่มีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างเหมาะสมเพื่อปราบปรามการทำความผิดดังกล่าว²¹ แต่ไม่ได้มีบทบัญญัติอย่างชัดเจนว่าการเรียกร้องค่าเสียหายจะต้องมีหลักเกณฑ์อย่างไร โดยอนุสัญญาได้ให้สิทธิแก่ประเทศสมาชิกในการกำหนดหลักเกณฑ์การเยียวยาตามกฎหมายภายในประเทศของตนเอง

3.1.5.2 บทบัญญัติตามข้อตกลงกรุงมาดริดฯ

ข้อตกลงกรุงมาดริดฯ มิได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดโดยตรง เพียงแต่กำหนดให้เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนระหว่างประเทศมีผลเสมือนเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกที่รับจดทะเบียนนั้นๆ

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวย่อมแสดงว่าสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายในระหว่างนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในประเทศที่ถูกละเมิดนั่นเอง ข้อตกลงมาดริดฯ ไม่ได้มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด²²

²¹ Article 10ter

Marks, Trade Names, False Indications, Unfair Competition: Remedies, Right to Sue

(1) The countries of the Union undertake to assure to nationals of the other countries of the Union appropriate legal remedies effectively to repress all the acts referred to in Articles 9, 10, and 10bis.

²² Article 4bis

Substitution of International Registration for Earlier National Registrations

(1) When a mark already filed in one or more of the contracting countries is later registered by the International Bureau in the name of the same proprietor or his successor in title, the international registration shall be deemed to have replaced the earlier national registrations, without prejudice to any rights acquired by reason of such earlier registrations.

3.1.5.3 บทบัญญัติตามพิธีสารกรุงมาดริดฯ

เมื่อสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศได้รับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามระบบของพิธีสารมาดริดฯ และเครื่องหมายการค้านั้นได้รับการจดทะเบียนจากประเทศสมาชิกที่ยื่นคำร้องไว้แล้ว ก็จะมีผลให้เครื่องหมายการค้าจดทะเบียนนั้นได้รับความคุ้มครองเสมือนเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิก สิทธิต่างๆของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน รวมทั้งสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายจากการละเมิดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศที่ให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้า²³

3.1.5.4 บทบัญญัติตาม Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks

เมื่อเครื่องหมายการค้าได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองตามระบบ Community Trade Marks แล้ว ก็จะมีผลครอบคลุมไปถึงประเทศสมาชิกทุกประเทศ โดยเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนย่อมได้รับความคุ้มครองในฐานะเครื่องหมายการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศสมาชิกทุกประเทศโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องส่งคำร้องขอจดทะเบียนให้แต่ละประเทศพิจารณาอีกแต่อย่างไร ดังนั้นเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองตามระบบ Community Trade Marks จึงมีสิทธิในการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้ที่ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนภายในสหภาพยุโรปทันที ซึ่งหากศาลได้พิจารณาแล้วพบว่าจำเลยกระทำการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ศาลก็มีอำนาจที่จะออกคำสั่งหรือบังคับใช้วิธีการเพื่อให้หยุดการกระทำละเมิดนั้นได้²⁴

²³ Article 4

Effects of International Registration

- (1) (a) From the date of the registration or recordal effected in accordance with the provisions of Articles 3 and 3ter, the protection of the mark in each of the Contracting Parties concerned shall be the same as if the mark had been deposited direct with the Office of that Contracting Party. If no refusal has been notified to the International Bureau in accordance with Article 5(1) and (2) or if a refusal notified in accordance with the said Article has been withdrawn subsequently, the protection of the mark in the Contracting Party concerned shall, as from the said date, be the same as if the mark had been registered by the Office of that Contracting Party.

²⁴ Article 96

Jurisdiction over infringement and validity

The Community trade mark courts shall have exclusive jurisdiction:

- (a) for all infringement actions and — if they are permitted under national law — actions in respect of threatened infringement relating to Community trade marks

Article 102

3.1.6 บทบัญญัติแห่งกฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศ

ในกรณีที่ผู้ขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้ามีความต้องการที่จะขอรับความคุ้มครองสิทธิของตนในหลายประเทศนั้น กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศที่กำหนดขั้นตอนการยื่นคำร้องขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ร้องในการขอรับความคุ้มครองในหลายประเทศ มีดังนี้

3.1.6.1 วิธีการและขั้นตอนในการขอรับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งข้อตกลงมาดริด

วิธีการและขั้นตอนในการยื่นคำร้อง

(1) กรอกและยื่นแบบฟอร์มคำร้อง ต่อสำนักงานทะเบียนของประเทศที่ผู้ร้องมีสถานประกอบการอย่างแท้จริงตั้งอยู่ แต่หากประเทศนั้นไม่ได้เป็นภาคีพิธีสารมาดริดก็ต้องยื่นที่สำนักงานทะเบียนของประเทศที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนา แต่หากประเทศนั้นก็ได้เป็นภาคีข้อตกลงมาดริดเช่นกัน ผู้ร้องก็ต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนประเทศที่ผู้ร้องมีสัญชาติ ทั้งนี้ ประเทศนั้นต้องเป็นภาคีสมาชิกข้อตกลงนี้ด้วย ซึ่งประเทศที่ผู้ร้องยื่นคำร้องนี้เรียกว่า ประเทศต้นกำเนิด (Country of Origin) เพื่อให้ส่งคำร้องไปขออนุญาตต่อสำนักงานระหว่างประเทศ (International Bureau) ต่อไป

(1.1) ต้องระบุจำพวกของสินค้าหรือบริการที่ทำการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามระบบ Nice Agreement

(1.2) ระบุประเทศที่ขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครอง โดยหากประเทศนั้นเป็นสมาชิกข้อตกลงกรุงมาดริดเพียงอย่างเดียว ก็จะสามารถระบุขอรับความคุ้มครองเฉพาะประเทศสมาชิกข้อตกลงกรุงมาดริดด้วยกันเท่านั้น แต่หากประเทศที่เป็นสมาชิกทั้งข้อตกลงกรุงมาดริด และพิธีสารกรุงมาดริด ก็จะสามารถระบุขอรับความคุ้มครองจากประเทศที่เป็นสมาชิกพิธีสารกรุงมาดริด และข้อตกลงกรุงมาดริดได้

Sanctions

1. Where a Community trade mark court finds that the defendant has infringed or threatened to infringe a Community trade mark, it shall, unless there are special reasons for not doing so, issue an order prohibiting the defendant from proceeding with the acts which infringed or would infringe the Community trade mark. It shall also take such measures in accordance with its national law as are aimed at ensuring that this prohibition is complied with

แต่หากประเทศต้นกำเนิดที่ยื่นคำขอรับความคุ้มครองและประเทศที่เป็นผู้ให้ความคุ้มครอง เป็นภาคีทั้งข้อตกลงกรุงมาดริด และ พิธีสารกรุงมาดริดทั้งคู่ ต้องใช้หลักเกณฑ์ตามข้อตกลงกรุงมาดริดเท่านั้นในการขอรับความคุ้มครอง

(1.3) ภาษาที่ใช้ในการยื่นคำร้องต้องใช้ภาษาฝรั่งเศสเท่านั้น

(2) ชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนด โดยอาจมีค่าธรรมเนียมเสริมของแต่ละประเทศก็ได้

(3) สำนักงานระหว่างประเทศจะทำการตรวจคำร้อง หากคำร้องถูกต้องตามแบบและมีเอกสารประกอบครบถ้วนก็จะทำการบันทึก และส่งคำร้องไปยังประเทศต่างๆที่ระบุเพื่อขอรับความคุ้มครอง

(4) ประเทศที่ได้รับแจ้งการจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองมีเวลา 1 ปี หรือนานกว่านั้นหากมีการคัดค้าน ในการพิจารณารับจดทะเบียนและให้ความคุ้มครองภายใต้หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดตามกฎหมายของตน หากมีการแจ้งปฏิเสธจากประเทศที่ได้รับคำร้องขอรับความคุ้มครองไปยังสำนักงานระหว่างประเทศ ผู้ยื่นคำร้องต้องดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์กฎหมายภายในของประเทศที่ปฏิเสธนั้น เสมือนเป็นการยื่นคำร้องต่อประเทศนั้นโดยตรง

ความคุ้มครองและผลจากการได้รับจดทะเบียน

เมื่อเครื่องหมายการค้านั้นได้รับการจดทะเบียนจากประเทศที่ระบุขอรับความคุ้มครองในคำร้องตามกฎหมายภายในของประเทศนั้นแล้วเรียบร้อย ก็มีสถานะเป็นเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนที่ได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนต่อประเทศเหล่านั้นโดยตรง

และเมื่อเครื่องหมายการค้านั้นได้รับการจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศตามข้อตกลงกรุงมาดริดแล้ว ให้ใช้ทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศนี้แทนทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายในประเทศต้นกำเนิด แต่สิทธิใดๆที่ผู้ร้องได้รับมาแล้วอันเนื่องมาจากการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประเทศย่อมไม่ถูกลบล้างไปโดยผลของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศตามข้อตกลงนี้

อายุและการต่ออายุความคุ้มครอง

เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนภายใต้ข้อตกลงกรุงมาดริดนี้มีอายุความคุ้มครอง 20 ปี นับตั้งแต่วันยื่นคำร้อง และสามารถต่ออายุได้ครั้งละ 20 ปี นับถัดจากวันสิ้นอายุเดิม

3.1.6.2 วิธีการและขั้นตอนในการรับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งพิธีสารกรุงมาดริดฯ

วิธีการและขั้นตอนในการยื่นคำร้อง

(1) กรอกและยื่นแบบฟอร์มคำร้อง ต่อสำนักงานแห่งประเทศต้นกำเนิด (Office of the country of origin) เพื่อให้ส่งคำร้องไปขออนุญาตต่อสำนักงานระหว่างประเทศ (International Bureau)

(1.1) ต้องระบุจำพวกของสินค้าหรือบริการที่ทำการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามระบบ Nice Agreement

(1.2) ระบุประเทศที่ขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครอง โดยหากประเทศต้นกำเนิดนั้นเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพียงอย่างเดียว ก็จะสามารถระบุขอได้รับความคุ้มครองได้เฉพาะประเทศภาคีพิธีสารกรุงมาดริดด้วยกันเท่านั้น แต่หากประเทศต้นกำเนิดเป็นภาคีทั้งพิธีสารกรุงมาดริด และข้อตกลงกรุงมาดริด ก็จะสามารถระบุขอรับความคุ้มครองจากทั้งประเทศที่เป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริด และข้อตกลงกรุงมาดริดได้

แต่หากประเทศต้นกำเนิดที่ยื่นคำขอรับความคุ้มครองและประเทศที่เป็นผู้ให้ความคุ้มครองเป็นภาคีทั้งข้อตกลงกรุงมาดริดและพิธีสารกรุงมาดริดทั้งคู่ ต้องใช้หลักเกณฑ์ตามข้อตกลงกรุงมาดริดเท่านั้นในการขอรับความคุ้มครอง

(1.3) ภาษาที่ใช้ในการยื่นคำร้องสามารถเลือกใช้ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส หรือสเปนก็ได้ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่สำนักงานแห่งประเทศต้นกำเนิดกำหนด

(2) ชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนด โดยอาจมีค่าธรรมเนียมเสริมของแต่ละประเทศก็ได้

(3) สำนักงานระหว่างประเทศจะทำการตรวจคำร้อง หากคำร้องถูกต้องตามแบบและมีเอกสารประกอบครบถ้วนก็จะทำการบันทึก และส่งคำร้องไปยังประเทศต่างๆที่ระบุเพื่อขอรับความคุ้มครอง

(4) ประเทศที่ได้รับแจ้งการจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองมีเวลา 18 เดือน หรือนานกว่านั้น หากมีการคัดค้าน ในการพิจารณาจดทะเบียนและให้ความคุ้มครองภายใต้หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดตามกฎหมายของตน หากมีการแจ้งปฏิเสธจากประเทศที่ได้รับคำร้องขอรับความคุ้มครองส่งไปยังสำนักงานระหว่างประเทศ ผู้ยื่นคำร้องต้องดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์กฎหมายภายในของประเทศที่ปฏิเสธนั้น เสมือนเป็นการยื่นคำร้องต่อประเทศนั้นโดยตรง

ความคุ้มครองและผลจากการได้รับจดทะเบียน

เมื่อเครื่องหมายการค้านั้นได้รับการจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ของพิธีสารกรุงมาดริดจากประเทศที่ได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองแล้วเรียบร้อย ก็มีสถานะเป็นเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนที่ได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นขอจดทะเบียนโดยตรงต่อประเทศเหล่านั้น

อายุและการต่ออายุความคุ้มครอง

เครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองโดยระบบพิธีสารมาดริดจะมีอายุความคุ้มครอง 10 ปี นับแต่วันยื่นคำร้อง และสามารถต่ออายุความคุ้มครองได้ครั้งละ 10 ปี นับแต่วันสิ้นอายุความคุ้มครอง

3.1.6.3 วิธีการและขั้นตอนในการรับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่ง Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks

วิธีการและขั้นตอนในการยื่นคำร้อง

การยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามระบบ CTM สามารถยื่นโดยตรงต่อ OHIM ใน Alicante (สเปน) ภายใต้เงื่อนไขตาม CTM Regulation

คำร้องตามระบบ CTM ต้องประกอบด้วย :

- (1) เครื่องหมายการค้า
- (2) ชื่อผู้ยื่นคำร้อง (ชื่อและนามสกุล หรือ ชื่อทางธุรกิจ) และที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้
- (3) จำพวกของผลิตภัณฑ์ และ/หรือ การบริการ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องหมายการค้าตามที่ได้รับการจัดหมวดหมู่ของ Nice Classification

Nice Classification คือ หลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ใช้ในการจัดหมวดหมู่จำพวกของสินค้าและบริการ ใช้สำหรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและบริการ ก่อตั้งโดย Agreement concluded at a Diplomatic Conference held in Nice in 1957: the Nice Agreement Concerning the International Classification of Goods and Services for the Purposes of the Registration of Marks.

(4) ชื่อและที่อยู่ของตัวแทนหรือผู้กระทำการแทนตามกฎหมาย ที่อยู่ภายในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป (สำหรับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่อาศัยอยู่นอกสหภาพยุโรป)

ความคุ้มครองและผลจากการได้รับจดทะเบียน

เมื่อได้รับการตรวจสอบความชอบของเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำร้องตามหลักเกณฑ์กลางที่กำหนดไว้และได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนจาก OHIM แล้ว เครื่องหมายการค้านั้นก็ได้รับความคุ้มครองจากประเทศสมาชิกทั้งหมดโดยทันที โดยมีต้องให้ประเทศสมาชิกดำเนินการตรวจสอบเครื่องหมายการค้าตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในอีกแต่อย่างใด

อายุและการต่ออายุความคุ้มครอง

เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนและได้รับความคุ้มครองตามระบบ CTM มีอายุความคุ้มครอง 10 ปี นับจากวันยื่นคำร้อง และสามารถต่ออายุได้ครั้งละ 10 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นอายุความคุ้มครอง

ตารางที่ 16 หลักการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของกฎหมายระหว่างประเทศ

กฎหมาย ปัญหา	อนุสัญญากรุงปารีส	ข้อตกลงมาดริดฯ	พิธีสารมาดริดฯ	CTM
1. ปัญหาการ ละเมิด เครื่องหมาย การค้า	<p>- หลักการปฏิบัติ เยี่ยงคนชาติ ตาม <i>มาตรา 2 ถึง มาตรา 3</i></p> <p>- หลักสิทธิที่มีมา ก่อน (Right of Priority) ตาม <i>มาตรา 4</i></p> <p>- หลักในการรับจด ทะเบียน เครื่องหมายการค้า พิจารณาตาม กฎหมายภายในของ แต่ละประเทศ สมาชิก <i>มาตรา 6</i></p> <p>- หลักการคุ้มครอง เครื่องหมายการค้าที่ มีชื่อเสียงแพร่หลาย (<i>well-known marks</i>) <i>มาตรา 6 ทวิ</i></p>	<p>- การปฏิเสธการจด ทะเบียนโดย สำนักงาน ภายในประเทศ ภายใต้กฎหมาย ภายใน <i>มาตรา 5</i></p> <p>- หลักการตาม อนุสัญญากรุงปารีส</p>	<p>- การปฏิเสธการ จดทะเบียนโดย สำนักงาน ภายในประเทศ ภายใต้กฎหมาย ภายใน <i>มาตรา 5</i></p> <p>- หลักการตาม อนุสัญญากรุง ปารีส</p>	<p>- สำนักงานทะเบียน จะต้องปฏิเสธการ จดทะเบียนให้ความ คุ้มครอง เครื่องหมายการค้าที่ ยื่นขอรับการจด ทะเบียนคุ้มครองนั้น หากว่าเป็น เครื่องหมายเดียวกัน กับเครื่องหมาย ทางการค้าที่ได้จด ทะเบียนคุ้มครองไว้ ก่อนหน้า <i>มาตรา 8 (1) (a)</i></p>

กฎหมาย ปัญหา	อนุสัญญากรุงปารีส ๑	ข้อตกลงมาดริดฯ	พิธีสารมาดริดฯ	CTM
2. ปัญหา เครื่องหมาย การค้า “เหมือน หรือ คล้าย”	- หลักในการรับจด ทะเบียน เครื่องหมายการค้า พิจารณาตาม กฎหมายภายในของ แต่ละประเทศ สมาชิก มาตรา 6 - หลักการคุ้มครอง เครื่องหมายการค้าที่ มีชื่อเสียงแพร่หลาย (well-known marks) มาตรา 6 ทวิ	- การปฏิเสธการจด ทะเบียนโดย สำนักงาน ภายในประเทศ ภายใต้กฎหมาย ภายใน มาตรา 5 - หลักการตาม อนุสัญญากรุงปารีส	- การปฏิเสธการ จดทะเบียนโดย สำนักงาน ภายในประเทศ ภายใต้กฎหมาย ภายใน มาตรา 5 - หลักการตาม อนุสัญญากรุง ปารีส	- สำนักงานทะเบียน จะต้องปฏิเสธการ จดทะเบียนให้ความ คุ้มครอง เครื่องหมายการค้าที่ ยื่นขอรับการจด ทะเบียน คุ้มครองนั้น หากว่า เป็นเครื่องหมาย เหมือนหรือคล้ายกับ เครื่องหมายทางการ ค้าที่ได้จดทะเบียน คุ้มครองไว้ก่อนหน้า จนสามารถทำให้ สับสน มาตรา 8 (1) (b)
3. การ เรียกร้อง ค่าเสียหาย จากการถูก ละเมิดสิทธิใน เครื่องหมาย การค้าใน ต่างประเทศ	- หลักการเยียวยา การฟ้องคดี มาตรา 8	-ไม่มี-	-ไม่มี-	- เขตอำนาจศาล กรณีละเมิดและข้อ พิพาทเรื่องสิทธิ มาตรา 96 - การลงโทษ ตาม มาตรา 102

กฎหมาย ปัญหา	อนุสัญญากรุงปารีส ฯ	ข้อตกลงมาดริดฯ	พิธีสารมาดริดฯ	CTM
4. ขั้นตอนใน การขอรับ ความคุ้มครอง สิทธิใน เครื่องหมาย การค้าใน ระดับระหว่าง ประเทศ	- ไม่มี -	<p>- ต้องทำการกรอก และยื่นแบบฟอร์มคำ ร้อง ที่สำนักงาน ทะเบียนของ ประเทศ ต้นกำเนิด (Country of Origin) (1) ระบุจำพวก ตามระบบ Nice Agreement (2) ระบุประเทศที่ขอ จดทะเบียนเพื่อรับ ความคุ้มครอง (3) ภาษาที่ใช้ในการ ยื่นคำร้องต้องใช้ภาษา ฝรั่งเศสเท่านั้น</p> <p>- ชำระค่าธรรมเนียม ตามอัตราที่กำหนด โดยอาจมี ค่าธรรมเนียมเสริม ของแต่ละประเทศก็ได้</p> <p>- สำนักงานระหว่าง ประเทศจะทำการ ตรวจคำร้องและส่งไป ยังประเทศต่างๆที่ระบุ เพื่อขอรับความ คุ้มครอง</p>	<p>- ยื่นแบบฟอร์มคำ ร้อง ที่สำนักงาน ต้นกำเนิด (Office of the country of origin) เพื่อให้ ส่งไปขออนุญาต ต่อสำนักงาน ระหว่างประเทศ (International Bureau) (1) ระบุจำพวก ตามระบบ Nice Agreement (2) ระบุประเทศที่ ขอจดทะเบียนเพื่อ รับความคุ้มครอง หากประเทศที่ยื่น คำขอรับความ คุ้มครองและ ประเทศที่เป็นผู้ให้ ความคุ้มครองเป็น ภาคีทั้งข้อตกลง กรุงมาดริด และ พิธีสารกรุงมาดริด ทั้งคู่ ต้องใช้ หลักเกณฑ์ตาม ข้อตกลงกรุง มาดริดเท่านั้น (3) สามารถ เลือกใช้ ภาษาอังกฤษ/ ฝรั่งเศส/สเปน ก็ ได้ ภายใต้ หลักเกณฑ์ที่ สำนักงานต้น กำเนิดกำหนด</p>	<p>- ยื่นคำร้องโดยตรง ต่อ OHIM ใน Alicante (สเปน) - เมื่อได้รับการ ตรวจสอบความชอบ ของเครื่องหมาย การค้าที่ยื่นคำร้อง ตามหลักเกณฑ์กลาง ที่กำหนดไว้และ ได้รับอนุญาตให้จด ทะเบียนจาก OHIM แล้ว เครื่องหมาย การค้านั้นก็จะได้รับ ความคุ้มครองจาก ประเทศสมาชิก ทั้งหมดโดยทันที โดยมิต้องให้ประเทศ สมาชิกดำเนินการ ตรวจสอบ เครื่องหมายการค้า ตามหลักเกณฑ์ของ กฎหมายภายในอีก แต่อย่างใด</p>

กฎหมาย ปัญหา	อนุสัญญากรุงปารีส ฯ	ข้อตกลงมาดริดฯ	พิธีสารมาดริดฯ	CTM
		<p>- หากมีการแจ้งปฏิเสธรผู้ยื่นคำร้องต้องดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์กฎหมายภายใน เสมือนเป็นการยื่นคำร้องต่อประเทศนั้นโดยตรง</p>	<p>- ชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดโดยอาจมีค่าธรรมเนียมเสริมของแต่ละประเทศก็ได้</p> <p>- สำนักงานระหว่างประเทศ จะทำการตรวจคำร้องและส่งไปยังประเทศต่างๆที่ระบุเพื่อขอรับความคุ้มครอง</p> <p>- หากมีการแจ้งปฏิเสธผู้ยื่นคำร้องต้องดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์กฎหมายภายใน เสมือนเป็นการยื่นคำร้องต่อประเทศนั้นโดยตรง</p>	

3.2 กฎเกณฑ์/หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีพัฒนาการของระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้ง ASEAN เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

3.2.1 พัฒนาการและแนวคิดการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศ

เมื่อมีการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (ASEAN) เพื่อเป็นการรวมกลุ่มประเทศในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และนำไปสู่การก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) นั้น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาก็ได้รับความสนใจในระดับระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น จากแต่เดิมที่เป็นเพียงกฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศเท่านั้น ซึ่งได้มีการก่อตั้ง ASEAN Working Group on Intellectual Property Cooperation (AWGIPC) ขึ้นเพื่อพัฒนา สร้างความร่วมมือ และส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาในภูมิภาคอาเซียน โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียนขึ้น เพื่อให้ประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดำเนินการตามหลักการในแผนดังกล่าว ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2011-2015 มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ ได้แก่

- (1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างทรัพย์สินทางปัญญาในภูมิภาคอาเซียน
- (2) พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขระบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การจดทะเบียนและการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาภายในภูมิภาคสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- (3) ส่งเสริมความเข้าใจในทรัพย์สินทางปัญญาและพัฒนาประสิทธิภาพของทรัพย์สินทางปัญญา
- (4) ส่งเสริมให้มีพัฒนาการเรื่องความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายการให้บริการด้านทรัพย์สินทางปัญญาแก่ภาคธุรกิจ โดยหน่วยงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาภายในประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน

โดยเรื่องการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้ถูกระบุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาด้านทรัพย์สินทางปัญญาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย

3.2.2 กฎหมายและความตกลงที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศภายในภูมิภาคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจร่วมกันของประเทศสมาชิกในลักษณะของการพัฒนาแบบองค์รวมเป็นอย่างมาก ซึ่งการพัฒนาเรื่องระบบการค้าคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมก็ได้รับความสนใจโดยสะท้อนออกมาภายใต้กฎหมายและความตกลงต่างๆของประชาคม ดังนี้

3.2.2.1 หลักเกณฑ์ตามกฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Charter of the Association of Southeast Asian)

กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือกฎบัตรอาเซียน เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียน ที่ได้วางหลักการ กรอบความสามารถ แนวทางปฏิบัติ และทิศทางการดำเนินงานของอาเซียนไว้ อีกทั้งยังเป็นกฎหมายที่ให้สถานะความเป็นบุคคลแก่ประชาคมอาเซียนอีกด้วย

ทั้งนี้กฎบัตรอาเซียนได้บัญญัติหลักการอันเป็นพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียนไว้ใน มาตรา 1 ซึ่งได้กำหนดถึงวัตถุประสงค์ของอาเซียนไว้ โดยในอนุมาตรา 5 ได้บัญญัติถึงวัตถุประสงค์ของอาเซียนในการเป็นตลาดเดียวกัน และเป็นฐานการผลิตที่มีเสถียรภาพ เจริญรุ่งเรือง มีความสามารถในการแข่งขัน และมีการบูรณาการระบบเศรษฐกิจ ทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่ระบบการค้าและการลงทุนที่เสรี ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้า การให้บริการ และธุรกิจการเงิน²⁵ และในมาตรา 2 เรื่องหลักการ ข้อ 2 (n) ว่าต้องปฏิบัติตามกฎการค้าแบบพหุภาคีและระบอบของอาเซียนในกฎเกณฑ์อันเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เพื่อนำไปสู่การขจัดอุปสรรคในการรวมตัวทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกในภูมิภาค

จากหลักการในกฎบัตรอาเซียนจะเห็นได้ว่ากฎบัตรดังกล่าวได้บัญญัติหลักการพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจไว้เพียงสองมาตราเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างเป็นรูปธรรม หรือแนวทางปฏิบัติที่แน่นอน ชัดเจน แต่อย่างไร แต่จากหลักการพื้นฐาน

²⁵ Article 1

PURPOSES

The purposes of ASEAN are

...

5. To create a single Market and production base which is stable ,prosperous ,highly competitive and economically integrate with effective facilitation for trade and investment in which there is free flow of good ,service and investment; facilitated movement of business persons, professionals, talents and labor; and free flow of capital

ของกฎบัตรอาเซียนดังกล่าวก็เป็นพื้นฐานให้เกิดการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายทางการค้า อันมีหลักการที่มีความแน่นอนชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หลักของกฎบัตรอาเซียนต่อไป

3.2.2.2 หลักเกณฑ์ตามพิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blue Print)

พิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ แผนงานในเชิงบูรณาการเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจต่างๆของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่แสดงให้เห็นถึงแผนการดำเนินงานล่วงหน้าแบบองค์รวมเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดยพิมพ์เขียวได้กำหนดแผนการทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาไว้ในหมวด B 3 ข้อ 45 ซึ่งมีความว่า ในเรื่องความร่วมมือทางทรัพย์สินทางปัญญาในระดับภูมิภาคนั้น ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการทางทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2004-2010 และแผนงานความร่วมมือของอาเซียนด้านลิขสิทธิ์ซึ่งมุ่งมั่นที่จะพัฒนา วัฒนธรรมการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา แก่ธุรกิจ นักลงทุน นักประดิษฐ์ และผู้สร้างสรรค์ ในอาเซียน นอกจากนี้แผนเหล่านี้จะถูกออกแบบมาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึง ความร่วมมือ การเสริมสร้างศักยภาพ และการมีส่วนร่วมของอุตสาหกรรม ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้เกิดการแข่งขันทางการค้าและเกิดการการพัฒนา นอกจากนี้พิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังได้ระบุถึงแผนการในการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของพิธีสารมาดริดเอาไว้ว่าให้ประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารมาดริดทันทีที่มีความพร้อม²⁶

²⁶ B3. Intellectual property rights (IPR)

45. Regional cooperation in IPR has been guided by the ASEAN IPR Action Plan 2004-2010 and the Work Plan for ASEAN Cooperation on Copyrights which aim to develop a culture of learning and innovation supported by a friendlier IP profile to businesses, investors, inventors and creators in ASEAN. In addition, these Plans are also designed to foster better public awareness, coordination and networking, predictability, capacity building, and contribution of IP industries to competitiveness and development.

Actions:

- i. Fully implement the ASEAN IPR Action Plan 2004-2010, and the Work Plan for ASEAN Cooperation on Copyrights;
- ii. Establish an ASEAN filing system for design to facilitate filings by users and promote coordination among the IP Offices in ASEAN Member Countries, as receiving office, contingent upon the language requirements;
- iii. Accession to the Madrid Protocol, where possible

3.2.2.3 หลักเกณฑ์ตามแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2011-2015 (The ASEAN Intellectual Property Right Action Plan 2011-2015)

แผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียนปีค.ศ. 2004-2010 และ 2011-2015 คือ แผนงานในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยเฉพาะ เพื่อให้ประชาคมพัฒนาและมีความก้าวหน้าทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาในระดับระหว่างประเทศ และนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดยแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2011-2015 ได้วางเป้าหมายเชิงกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไว้เป็นลำดับ และมีเนื้อหาในส่วนที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบเครื่องหมายการค้า ดังนี้

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ 1 ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยคำนึงถึงพัฒนาการและความแตกต่างกันของประเทศภาคีแต่ละประเทศด้วย²⁷ ซึ่งเป้าหมายข้อนี้ได้มุ่งต่อการพัฒนาในเรื่องระบบจดทะเบียน การคุ้มครอง และการบังคับใช้ของระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ 2 ซึ่งได้กำหนดว่าให้มีการพัฒนาระบบกฎหมายทั้งภายในประเทศ และในระดับภูมิภาค รวมทั้งนโยบายพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับความต้องการเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศภาคี และสอดคล้องกับระบบทรัพย์สินทางปัญญาในระดับระหว่างประเทศภายในกำหนดเวลาที่เหมาะสม²⁸ เนื่องจากข้อตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทรัพย์สินทางปัญญามีเนื้อหาในการพัฒนามาตรฐานการให้ความคุ้มครองและระบบการจดทะเบียน ได้สะท้อนความต้องการพื้นฐานของเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในแต่ละประเทศ จึงได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารมาดริด ภายในปีพ.ศ. 2558

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ 4 ได้กำหนดเป้าหมายในการผลักดันประชาคมให้เข้าสู่ระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับความต้องการภายใน

²⁷ Strategic Goal 1: A balanced IP system that takes into account the varying levels of development of Member States and differences in institutional capacity of national IP Offices to enable them to deliver timely, quality, and accessible IP services to promote the region as being conducive to the needs of users and generators of IP

²⁸ Strategic Goal 2: Developed national or regional legal and policy infrastructures that address evolving demands of the IP landscape and AMSs participate in global IP systems at the appropriate time.

ภูมิภาค²⁹ การที่ ASEAN มีส่วนร่วมในองค์การความร่วมมือ หรือเวทีการค้าระดับระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก องค์การการค้าโลก เป็นต้น มีความสำคัญต่อการผลักดันขีดความสามารถของภูมิภาคในการเรียกร้อง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงต่างๆในระดับนานาชาติได้ โดยเฉพาะในเวทีทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ 5 ได้กำหนดให้ยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศภาคีสมาชิก เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคคลและหน่วยงานทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาในภูมิภาค³⁰ เนื่องจากการร่วมมือกันในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลและหน่วยงานไม่เพียงแต่จะทำให้เป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบรรลุผลเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในเรื่องประสิทธิภาพทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาของกลุ่มประเทศภาคี อันจะนำไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งของระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับประชาคมโลก

จากหลักการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแผนปฏิบัติการทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาข้างต้น ไม่ได้มีการระบุถึงรายละเอียดการดำเนินงานในส่วนของการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นการเฉพาะแต่อย่างไร มีเพียงการกำหนดให้สมาชิกของประชาคมเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารมาดริดในเวลาที่เหมาะสมเท่านั้น

²⁹ Strategic Goal 4: Active regional participation in the international IP community and with closer relationships with dialogue partners and institutions to develop the capacity of Member States and to address the needs of stakeholders in the region.

³⁰ Strategic Goal 5: Intensified cooperation among AMSs and increased level of collaboration among them to enhance human and institutional capacity of IP Offices in the region.

บทที่ 4

แนวทางในการนำกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศ มาแก้ไขปัญหาการ คุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เมื่อระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังคงเป็นการให้ความคุ้มครองภายใต้หลักดินแดน อันก่อให้เกิดปัญหาในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่เกิดขึ้นในประชาคมหลายประการ ได้แก่

1) ปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีชื่อเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ ซึ่งมีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดปัญหาจากระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในปัจจุบันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสองประการ ได้แก่ ประการแรก การใช้ระบบการให้คุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายใต้หลักดินแดนของแต่ละประเทศโดยมิได้ใส่ใจในประเด็นความสุจริตของผู้ขอรับความคุ้มครองที่มีต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงในต่างประเทศแต่อย่างใด ดังปรากฏในหลักการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างประเทศเฉพาะกรณีเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายเท่านั้น และยังมีบางประเทศที่ไม่ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างประเทศเลย และประการที่สอง คือ ปัจจัยอันเกิดจากความเหลื่อมล้ำของหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการยื่นคำร้องและการพิจารณาให้ความคุ้มครองในแต่ละประเทศ ซึ่งแม้ว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นต้องการที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิจากประเทศต่างๆในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพร้อมกัน แต่หลักเกณฑ์และระยะเวลาในการพิจารณาเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของแต่ละประเทศยังคงมีความแตกต่างกัน เป็นเหตุให้อาจมีการละเมิดโดยทุจริตจากบุคคลอื่นได้โดยง่าย แนวทางในการแก้ไขปัญหานี้จึงต้องแก้ไขในสองปัจจัยดังกล่าว โดยการนำระบบกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหานี้

2) ปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้โดยเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าทั้งสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายมิได้มีเจตนาที่จะละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นแต่อย่างใด แต่อาจมีบางส่วนที่เหมือนหรือมีความคล้ายกันด้วยเหตุสุดวิสัยอันไม่อาจคาดเดาได้ ซึ่งมีปัจจัยในการเกิดปัญหาดังกล่าวจากสาเหตุเช่นเดียวกับปัจจัยในการเกิดปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในข้อ 1) อันได้แก่การใช้ระบบการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายใต้หลักดินแดนภายในประเทศโดยไม่ต้องพิจารณาปัจจัย

อื่นๆในต่างประเทศแต่อย่างไร ซึ่งทำให้เครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนหรือขอรับความคุ้มครองสิทธิภายในประเทศหนึ่งนั้นอาจมีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าในอีกประเทศหนึ่งที่ได้จดทะเบียนไว้อยู่แล้ว ทั้งปัจจัยความเหลื่อมล้ำของระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองในแต่ละประเทศ เป็นเหตุให้มีช่องว่างของเวลาที่จะทำให้มีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของตนในต่างประเทศได้ แนวทางในการแก้ไขปัญหาจึงต้องแก้ไขในสองประเด็นปัจจัยดังกล่าว

3) ปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันหลักการเรียกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายภายในประเทศเปิดช่องให้เฉพาะเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนหรือได้รับความคุ้มครองในประเทศเท่านั้นเป็นผู้ใช้สิทธิเรียกร้องต่อผู้กระทำละเมิด เจ้าของเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดได้ เป็นเหตุให้เจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ประสงค์จะได้รับความคุ้มครองสิทธิของตนในประเทศใดก็ต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองในประเทศนั้นตามหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายภายในประเทศ หากไม่ทำการขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในแล้วก็ไม่อาจเรียกร้องค่าเสียหายหรือการเยียวยาได้ ซึ่งปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายในต่างประเทศนี้เกิดจากการให้ความคุ้มครองสิทธิภายใต้หลักดินแดน โดยแต่ละประเทศจะพิจารณาให้การเยียวยาเฉพาะผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศของตนเท่านั้น โดยไม่นำปัจจัยสิทธิตามกฎหมายในต่างประเทศมาพิจารณาดังแต่อย่างใด ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้โดยตรงจึงเป็นเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนคุ้มครองสิทธิของตนไม่ครอบคลุมทุกประเทศอันเป็นปกติของการทำการค้าที่ไม่อาจแบกรับภาระต้นทุนในการป้องกันปัญหานี้โดยการจดทะเบียนหรือร้องขอความคุ้มครองในทุกประเทศได้ ดังนั้น จึงต้องมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เจ้าของสิทธิในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้รับความคุ้มครองสิทธิของตนภายในประชาคมอย่างครอบคลุมและเป็นธรรม และ

4) ปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากการที่ระบบการจดทะเบียนและให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังคงจำกัดอยู่ภายใต้กฎหมายภายในของแต่ละประเทศตามหลักดินแดน ซึ่งหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยมีทั้งระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิโดยการจดทะเบียนซึ่งผู้จดทะเบียนก่อนมีสิทธิดีกว่า ระบบการจดทะเบียนที่ถือเอาการใช้เครื่องหมายการค้าก่อนมีสิทธิดีกว่า และระบบจารีตประเพณีที่ถือเอาการใช้เครื่องหมายการค้าตาม

ความเป็นจริงโดยไม่ต้องจดทะเบียน นอกจากนี้คุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเป็นเครื่องหมายการค้าที่อาจขอรับความคุ้มครองได้ในแต่ละประเทศ และขั้นตอนในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันไป เช่นนี้ ผู้ที่ต้องการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนโดยครอบคลุมทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงได้รับผลกระทบจากความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่างๆโดยตรง การขอรับความคุ้มครองจึงมีอุปสรรค ทั้งเรื่องความยุ่งยากและไม่สะดวกในกระบวนการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า เพราะต้องดำเนินการยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศที่ต้องการได้รับความคุ้มครองด้วยตนเองหรือโดยการตั้งตัวแทนที่ละประเทศ ทั้งเรื่องความไม่แน่นอนชัดเจนของหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความคุ้มครอง เพราะแต่ละประเทศต่างมีหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าที่จะให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกัน และปัญหาเรื่องต้นทุนในการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่มีราคาสูง เป็นเหตุให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหลายประการข้างต้น การแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อการสร้างระบบให้ความคุ้มครองที่สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมให้มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนข้างต้นสามารถนำกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศมาช่วยแก้ไขได้ โดยมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนที่หนึ่ง : ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2510

ปัจจุบันประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2510 แล้วจำนวน 9 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และกัมพูชา เหลือเพียงแค่ประเทศพม่าเท่านั้นที่ยังไม่ได้ลงนามเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญานี้

4.1.1 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า โดยการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสนั้น มีประโยชน์และข้อสังเกต ดังนี้

4.1.1.1 ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

การเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสฉบับนี้เป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1) หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ประเทศภาคีต้องให้ความคุ้มครองต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างประเทศซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญา เช่นเดียวกับกับที่ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนเอง และต้องไม่ดำเนินการใดอันเป็นการกีดกันการให้ความคุ้มครองด้วยเหตุผลที่ผู้ร้องเป็นคนต่างชาติ

2) กำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองสิทธิตามหลักสิทธิที่มีมาก่อน โดยเมื่อได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่อประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญานี้ครั้งแรกแล้ว ผู้ยื่นคำร้องจะมีระยะเวลา 6 เดือน ในการยื่นจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่อประเทศอื่นที่เป็นภาคีอนุสัญญานี้เช่นเดียวกัน โดยที่สามารถถือเอาวันที่ยื่นคำร้องครั้งแรกเป็นวันยื่นคำร้องต่อประเทศอื่นที่เป็นภาคีอนุสัญญานี้เช่นเดียวกันได้

3) หลักการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย โดยที่ประเทศภาคีต้องปฏิเสธการรับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า หากว่าเครื่องหมายการค้าในนั้นเหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในประเทศอื่น แม้ว่าเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายนั้นจะยังมีได้นำมาจดทะเบียนรับความคุ้มครองในประเทศตนก็ตาม

แม้ว่าการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสนี้จะมีได้เป็นการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศโดยตรงก็ตาม แต่ก็เป็นการปรับพื้นฐานทางกฎหมายของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความเหลื่อมล้ำและความแตกต่างของระบบกฎหมายคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในแต่ละประเทศ อันเป็นการยกระดับมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มีความพร้อมต่อการพัฒนาระบบการให้ความคุ้มครองที่ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

นอกจากการกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศภาคีแล้ว การเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสยังเป็นข้อกำหนดพื้นฐานของการเข้าร่วมเป็นภาคีข้อตกลงกรุงมาดริดและพิธีสารกรุงมาดริดอีกด้วย

4.1.1.2 ข้อสังเกต

เนื่องจากอนุสัญญากรุงปารีสฉบับนี้เป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิทางอุตสาหกรรม ดังนั้น การเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสฉบับนี้จึงยังมีใช้แนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศแต่อย่างไร แต่มีจุดมุ่งหมายเป็นเพียงการปรับมาตรฐานของการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่การสร้างความร่วมมือทางการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างประเทศร่วมกันในลำดับต่อไปเท่านั้น

4.1.2 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

การที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสนั้น นอกจากมีผลดีอันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าข้างต้นแล้ว ยังมีผลดีต่อการแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งตามเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ 1 ของแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2011-2015 ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้วยเหตุที่เนื้อหาของอนุสัญญากรุงปารีสเป็นเพียงหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมอันรวมถึงสิทธิในเครื่องหมายการค้าด้วยเท่านั้น จึงมีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างต่อการเป็นภาคีของอนุสัญญา แต่ก็ทำให้ไม่อาจแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงพอดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

การเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในเรื่อง หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ กำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองสิทธิตามหลักสิทธิที่มีมาก่อน หลักการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 4.1.1.1 ข้างต้น อันเป็นผลทำให้พื้นฐานทางกฎหมายของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความเหลื่อมล้ำและความแตกต่างของระบบกฎหมายคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศ

นอกจากหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานขั้นพื้นฐานแล้ว อนุสัญญากรุงปารีสยังมีบทบัญญัติเรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ประเทศภาคีอนุสัญญาสามารถปฏิเสธการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้ หากว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนนั้นเหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในประเทศอื่น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวสามารถช่วยป้องกันปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศได้ หากว่าเครื่องหมายการค้านั้นมีสถานะเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย ซึ่งการที่จะถือว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายหรือไม่นั้น ตามหลักเกณฑ์ขององค์การการค้าโลกได้ถือเอาการเป็นที่รู้จักของสาธารณชนทั่วไป หรือสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง หรือ การได้รับความยอมรับจากผู้บริโภคเป็นองค์ประกอบในการพิจารณา ซึ่งในประเทศไทยเองก็มีหลักเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายเช่นเดียวกัน โดยต้องพิจารณา ดังนี้¹

1) เครื่องหมายนั้นจะต้องมีการใช้ โฆษณา จำหน่าย หรือได้ใช้เครื่องหมายโดยวิธีใด ๆ ก็ตามอย่างแพร่หลายตามปกติโดยสุจริต จนเป็นที่รู้จักของสาธารณชนเป็นอย่างดี

2) เครื่องหมายนั้นจะต้องมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้บริโภค

จากการพิจารณาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายนั้นไม่จำเป็นต้องได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองในประเทศแต่อย่างใด

4.1.2.2 ข้อสังเกต

เช่นเดียวกับการเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า อนุสัญญานี้เป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิเท่านั้น มิใช่แนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาการความเหมือนหรือคล้ายกันของเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

¹ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป

แต่การเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสนี้เป็นการปรับมาตรฐานของการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้พร้อมต่อการสร้างระบบความร่วมมือทางด้านการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างประเทศร่วมกันต่อไปได้

4.1.3 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกชื่อกำเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

เนื่องด้วยเนื้อหาของสารบัญญัติของอนุสัญญากรุงปารีสเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรมอันรวมถึงสิทธิในเครื่องหมายการค้าด้วย การเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญาจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า รวมถึงการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าด้วย

4.1.3.1 ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกชื่อกำเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

แม้ว่าอนุสัญญากรุงปารีสจะมีได้มีบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียกชื่อกำเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศไว้โดยตรง แต่ก็มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ประเทศภาคีต้องมีกฎหมายกำหนดวิธีการเยียวยากรณีเกิดการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างเหมาะสมเพื่อปราบปรามการทำความผิดดังกล่าว อันเป็นการสร้างพื้นฐานการให้ระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า โดยการให้ความคุ้มครองและการเยียวยาความเสียหายต้องอยู่ภายใต้หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ หลักเกณฑ์การคุ้มครองสิทธิตามหลักสิทธิที่มีมาก่อน และการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย แต่ทั้งนี้ การจะให้สิทธิในการเยียวยาเล็กน้อยเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศภาคีที่จะกำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดต่างๆ เพื่อบังคับใช้ภายใต้อธิปไตยของตน

4.1.3.2 ข้อสังเกต

การเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสนั้น เป็นมาตรการเบื้องต้นในการสร้างระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าให้มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งประชาคม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนากระบวนการคุ้มครองสิทธิในระดับภูมิภาคต่อไป เพราะอนุสัญญากรุง

ปารีสกำหนดเพียงหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานเท่านั้น มิได้บัญญัติถึงรายละเอียดของหลักเกณฑ์ต่างๆแต่อย่างใด

4.1.4 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แม้ว่าอนุสัญญากรุงปารีสจะมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศภาคีไว้อย่างชัดเจน แต่มาตรา 6 (1) ได้บัญญัติถึงเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศภาคีแห่งอนุสัญญา โดยบัญญัติให้เงื่อนไขต่างๆในการจดทะเบียนถูกกำหนดโดยกฎหมายภายในของประเทศภาคีที่รับจดทะเบียนนั้น

4.1.4.1 ประโยชน์ของการที่ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1) เปลี่ยนระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศให้เป็นระบบจดทะเบียนซึ่งเป็นระบบที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับในทางกฎหมายระหว่างประเทศ และยังเป็น การปรับพื้นฐานการให้ความคุ้มครองของประเทศภาคีให้สอดคล้องกันไปในแนวทางเดียวกัน

2) เตรียมพร้อมเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริดในอนาคต เนื่องจากการจะเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริดนั้น พิธีสารได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ในมาตรา 14 เรื่องการเข้าเป็นภาคี และการมีผลบังคับใช้ โดยกำหนดให้ประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่จะเข้าเป็นภาคีแห่งพิธีสารนี้ต้องเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสเสียก่อน

4.1.4.2 ข้อสังเกต

อนุสัญญากรุงปารีสบัญญัติให้ประเทศภาคีแต่ละประเทศกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าด้วยกฎหมายภายในประเทศของตนเอง โดยแต่ละประเทศต่างมีอิสระแยกต่างหากจากกัน ดังนั้น อนุสัญญากรุงปารีสจึงเป็นเพียงการกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองขั้นพื้นฐานเพียงเท่านั้น มิได้กำหนดรายละเอียดแห่งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองที่จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแต่อย่างใด แต่การ

เข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงปารีสนี้เป็นเพียงการเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงและแก้ไขระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในขั้นตอนต่อไปเท่านั้น

4.2 ขั้นตอนที่สอง: ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในนามของประชาคมอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริด (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark)

ระบบมาดริดซึ่งเป็นระบบการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศนั้น มีความตกลงสองฉบับ ได้แก่ ข้อตกลงกรุงมาดริดและพิธีสารกรุงมาดริด ซึ่งมีเนื้อหาในการสร้างระบบการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่ใกล้เคียงกัน แต่การเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดจะมีความเหมาะสมต่อประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าข้อตกลงกรุงมาดริดด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

1) คุณสมบัติในการเข้าเป็นภาคี สำหรับข้อตกลงกรุงมาดริดนั้นกำหนดให้เฉพาะรัฐเท่านั้นที่สามารถเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งข้อตกลงได้ แต่สำหรับพิธีสารกรุงมาดริดแล้วนอกจากเปิดโอกาสให้รัฐสามารถเข้าร่วมเป็นภาคีได้แล้ว ก็ยังเปิดโอกาสให้องค์การระหว่างประเทศสามารถเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารได้อีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันนี้สหภาพยุโรปได้เข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารกรุงมาดริดแล้ว มีผลให้ประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรปทุกประเทศเป็นภาคีของพิธีสารกรุงมาดริดทั้งหมด ซึ่งหากประชาคมอาเซียนซึ่งมีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศได้ลงนามเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงมาดริดแล้ว ก็จะมีผลให้ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศมีสถานะเป็นภาคีของพิธีสารทุกประเทศเช่นเดียวกัน

2) คุณสมบัติพื้นฐานในการยื่นคำขอจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของข้อตกลงกรุงมาดริดนั้น มีเงื่อนไขว่าเครื่องหมายการค้านั้นจะต้องได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองในสำนักงานทะเบียนที่ยื่นคำขอรับความคุ้มครองครั้งแรก หรือที่เรียกว่าสำนักงานทะเบียนต้นกำเนิด (Office of Origin) แล้วเท่านั้นจึงจะสามารถนำมายื่นขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองในต่างประเทศตามระบบของข้อตกลงกรุงมาดริดได้ แต่สำหรับการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศตามบทบัญญัติแห่งพิธีสารกรุงมาดริดนั้น สามารถยื่นคำร้องได้โดยมีเงื่อนไขว่าเครื่องหมายการค้านั้นต้องได้มีการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองในประเทศต้นกำเนิดก็เพียงพอ ไม่จำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองแล้วแต่อย่างใด อันเป็นการลดขั้นตอนและประหยัดเวลามากขึ้น

3) ระยะเวลาในการพิจารณารับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองของสำนักงานทะเบียนในต่างประเทศที่ถูกระบุขอรับความคุ้มครองในคำร้อง ข้อตกลงกรุงมาดริดได้กำหนดให้ระยะเวลาแก่

สำนักงานทะเบียนในต่างประเทศในการพิจารณาคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าเพื่อที่จะแจ้งผลการตกลงหรือปฏิเสธรับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องกลับมา ยังสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศเป็นระยะเวลา 1 ปี ซึ่งหากสำนักงานทะเบียนในต่างประเทศไม่ตอบกลับมาภายในเวลาที่กำหนดก็จะถือว่ารับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองโดยปริยาย แต่สำหรับพิธีสารกรุงมาดริดนั้น ให้ระยะเวลาแก่สำนักงานทะเบียนต่างประเทศในการพิจารณาคำร้องขอจดทะเบียนเป็นระยะเวลา 18 เดือน ซึ่งสามารถขอขยายระยะเวลาเพิ่มได้หากมีความจำเป็น ซึ่งมีความยืดหยุ่นให้แก่สำนักงานทะเบียนในต่างประเทศมากกว่า

4) ภาษาที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอจดทะเบียน การยื่นคำร้องตามระบบข้อตกลงกรุงมาดริด ว่าจะเป็นส่วนของการติดต่อหรือการกรอกแบบฟอร์มต่างๆล้วนแต่ต้องใช้ภาษาฝรั่งเศสในการสื่อสารเท่านั้น แต่สำหรับพิธีสารกรุงมาดริด ได้ยืดหยุ่นให้สามารถเลือกใช้ภาษากลางในการติดต่อได้ 3 ภาษา ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือสเปนก็ได้ ซึ่งมีความสะดวกต่อประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ประเทศส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสารมากกว่าที่จะใช้ภาษาฝรั่งเศส

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น การเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดจึงมีความเหมาะสมต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าข้อตกลงกรุงมาดริด

เนื่องจากระบบพิธีสารกรุงมาดริดเป็นระบบที่ให้สิทธิแก่ประเทศต่างๆ สามารถที่จะเข้าเป็นภาคีของพิธีสารได้โดยลำพัง มิต้องมีพันธะในการรวมกลุ่มกับประเทศอื่นๆก่อนแต่อย่างใด เพียงแต่ประเทศที่จะเข้าเป็นภาคีนั้นต้องเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสอยู่ก่อนแล้ว จึงจะสามารถเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารนี้ได้ หรือในกรณีที่ต้องการเข้าร่วมเป็นภาคีในฐานะองค์การระหว่างประเทศในนามประชาคมอาเซียน ก็สามารถกระทำได้โดยมีเงื่อนไขสองข้อ ได้แก่ เงื่อนไขข้อแรก ประเทศสมาชิกประเทศใดประเทศหนึ่งขององค์การระหว่างประเทศนั้นต้องเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีส ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีประเทศสมาชิกที่เป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสอยู่แล้วถึง 9 ประเทศ และเงื่อนไขข้อที่สอง องค์การระหว่างประเทศนั้นต้องมีหน่วยงานสำนักงานทะเบียนกลางของตนเอง เพื่อใช้เป็นหน่วยงานกลางในการรับจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในองค์การของตน ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีเป้าหมายในการเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารกรุงมาดริด ตามที่ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ 2 ของแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2011-2015 อยู่แล้ว ดังนั้น การเข้าร่วมเป็นภาคีและอนุวัติการบทบัญญัติแห่งพิธีสารกรุงมาดริดมาใช้แก่ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงมีความพร้อมค่อนข้างสูงและสามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัว

4.2.1 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

เมื่อประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศได้เข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริดแล้ว ก็จะมีผลทำให้ประเทศสมาชิกแห่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศมีฐานะเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริด ซึ่งมีประโยชน์และข้อสังเกตต่อการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ดังนี้

4.2.1.1 ประโยชน์ของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

การเข้าเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดสามารถแก้ไขปัญหาช่องว่างของระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศอันเป็นปัจจัยให้เกิดการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าได้ โดยจากเดิมหากเจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องการได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนครอบคลุมทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ก็จะต้องดำเนินการนำเครื่องหมายการค้าของตนไปยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศของแต่ละประเทศด้วยตนเองหรือโดยการแต่งตั้งตัวแทนในแต่ละประเทศ ซึ่งจากหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าและขั้นตอนในการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศที่มีรายละเอียดแตกต่างกัน เป็นผลทำให้การประสานงานและการเตรียมความพร้อมเพื่อยื่นขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในแต่ละประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่อาจทำได้พร้อมกัน ก่อให้เกิดช่องว่างของเวลาที่เป็นปัจจัยก่อต่อการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศได้ แต่เมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เข้าเป็นภาคีของพิธีสารกรุงมาดริด ก็จะมีผลทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศต่อสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศได้ ซึ่งผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองต่อสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศแห่งใดแห่งหนึ่งในภูมิภาคเพียงครั้งเดียว โดยใช้คำร้องเดียว และสามารถเลือกใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาสเปนเป็นภาษากลางเพียงภาษาเดียวเพื่อใช้ในการติดต่อขอรับความคุ้มครองต่อทุกประเทศสมาชิกในอาเซียนได้ทันที โดยไม่ต้องเดินทางไปยื่นคำร้องต่อประเทศต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกทีละประเทศ อันเป็นการช่วยลดช่องว่างของเวลาซึ่งเป็นปัจจัยต่อการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่างประเทศได้

4.2.1.2 ข้อสังเกต

1) เนื่องจากระบบพิธีสารมาดริด เป็นเพียงระบบในการยื่นคำร้องเท่านั้น ส่วนการพิจารณาให้ความคุ้มครองจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์กฎหมายภายในของแต่ละประเทศอยู่เช่นเดิม จึงอาจมีปัญหากหากคำร้องถูกปฏิเสธจากประเทศใดประเทศหนึ่ง ผู้ร้องก็ต้องเดินทางด้วยตนเองหรือโดยการตั้งตัวแทนของตนเดินทางไปแก้ไขหรือยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนของประเทศนั้นใหม่โดยตรง ตามหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ ซึ่งก็ทำให้เกิดความยุ่งยากและเกิดช่องว่างแห่งระยะเวลาในขั้นตอนนี้อันเป็นปัจจัยต่อการละเมิดได้เช่นเดิม

2) จากการที่พิธีสารกรุงมาดริดเป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่อำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้อง แต่การพิจารณาให้ความคุ้มครองยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายภายในประเทศตามหลักดินแดน การเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดนี้จึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยการลักลอบนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศได้อย่างครอบคลุม เพราะการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิของแต่ละประเทศก็ยังคงพิจารณาภายใต้หลักดินแดนของตนเท่านั้น ดังนั้น การเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารกรุงมาดริดจึงเป็นเพียงการอำนวยความสะดวกและแก้ไขเรื่องช่องว่างของระยะเวลาในการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า โดยผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถขอรับความคุ้มครองสิทธิของตนให้ครอบคลุมทั้งหมดในประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนอันอาจเกิดขึ้นภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคต แต่เครื่องหมายการค้านั้นก็อาจได้รับการปฏิเสธจากประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งประเทศใด อันเนื่องมาจากหลักเกณฑ์ตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิคนั้นเอง ซึ่งพิธีสารกรุงมาดริดไม่ได้มีหลักเกณฑ์คุ้มครองและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่เกิดในกรณีนี้ไว้แต่อย่างใด

4.2.2 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

จากการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบบข้อตกลงกรุงมาดริดและพิธีสารกรุงมาดริดข้างต้น อันแสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดมีความเหมาะสมมากกว่า อีกทั้งเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ 2 ของแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 2011-2015 ได้กำหนดให้สมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารมาดริด ภายในปีพ.ศ. 2558 เพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนาระบบกฎหมายคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิกประชาคมทั้งภายในประเทศและในระดับภูมิภาค ให้มีพัฒนาการและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์แห่ง

ระบบทรัพย์สินทางปัญญาในระดับระหว่างประเทศ อันสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคopyright ความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศได้

4.2.2.1 ประโยชน์ของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาคopyright เครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

พิธีสารกรุงมาดริดมีได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาปัจจัยความเหมือนหรือคล้ายกันของเครื่องหมายการค้าที่ขอรับความคุ้มครองกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิโดยตรง แต่ได้กำหนดให้เป็นสิทธิของประเทศผู้รับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองแต่ละประเทศพิจารณาให้ความคุ้มครองตามที่กฎหมายภายในประเทศของตนได้บัญญัติไว้ แต่ทั้งนี้ การเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดยังคงมีประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาคopyright ความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศโดยการแก้ไขปัจจัยเรื่องช่องว่างของระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในแต่ละประเทศ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาคopyright ความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศได้ โดยการที่ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถยื่นขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนในประเทศภาคีแห่งพิธีสารพร้อมกันหลายประเทศภายในการยื่นคำร้องเพียงครั้งเดียวผ่านทางสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศได้

จากการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าผ่านสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศตามระบบมาดริด จะทำให้สิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นได้รับการคุ้มครองในเวลาที่ยื่นต่อทุกประเทศที่ขอรับความคุ้มครองพร้อมกัน หากเครื่องหมายการค้านั้นเกิดการเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้รับการคุ้มครองอยู่ในต่างประเทศก่อนแล้ว ผู้ยื่นคำร้องก็สามารถแก้ไขเครื่องหมายการค้าของตนเองที่ได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองไว้ต่อทุกประเทศที่ขอรับความคุ้มครองได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ หากว่าเครื่องหมายการค้านั้นได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนไว้ในหลายประเทศพร้อมกันแล้วก็จะช่วยป้องกันมิให้ผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของตนที่ได้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนไว้แล้วได้อีก

4.2.2.2 ข้อสังเกต

การเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเป็นเพียงแนวทางการอำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างเรื่องระยะเวลาในการขอรับความคุ้มครองอันเป็นปัจจัยหนึ่งในการก่อให้เกิดปัญหาเท่านั้น แต่พิธีสารกรุงมาดริดไม่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เพื่อแก้ไขหรือป้องกันปัญหาคopyright ความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศไว้

โดยเฉพาะ การแก้ไขปัญหาความเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ จึงยังต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายภายในประเทศของแต่ละประเทศที่ได้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองไว้

4.2.3 ประโยชน์และข้อสังเกตของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีในพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในฐานะของประชาคมอาเซียนได้เข้าร่วมเป็นภาคีในพิธีสารกรุงมาดริด จะทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสามารถยื่นคำร้องต่อสำนักงานระหว่างประเทศ (International Bureau) เพื่อขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศตามระบบมาดริดได้ ซึ่งแม้ว่าระบบมาดริดนั้นจะประกอบไปด้วยข้อตกลงกรุงมาดริดและพิธีสารกรุงมาดริดก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาเงื่อนไขแห่งบทบัญญัติทั้งสองแล้วพบว่าหลักเกณฑ์และขั้นตอนการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองตามพิธีสารกรุงมาดริดมีความสะดวกและเหมาะสมต่อประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าด้วยเหตุผลเรื่องคุณสมบัติการเข้าเป็นภาคี คุณสมบัติพื้นฐานของเครื่องหมายการค้าที่จะยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครอง ระยะเวลาในการพิจารณาคำร้อง และภาษาที่ใช้ในการดำเนินการ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในข้อ 4.1.2 โดยการเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริดจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ดังนี้

4.2.3.1 ประโยชน์ของการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีในพิธีสารกรุงมาดริดเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1) ลดขั้นตอนและความยุ่งยากในการยื่นคำร้อง โดยผู้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ประสงค์จะขอรับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถกรอกและยื่นแบบฟอร์มคำร้องเพียงครั้งเดียว ณ สำนักงานทะเบียนของประเทศต้นกำเนิด (Country of Origin) เพื่อให้ส่งไปขออนุญาตต่อสำนักงานระหว่างประเทศ (International Bureau) ตามขั้นตอนของพิธีสารกรุงมาดริด เพื่อขอรับความคุ้มครองจากทุกประเทศที่เป็นภาคีแห่งพิธีสารได้ทันที โดยไม่ต้องเดินทางไปยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศนั้นๆด้วยตนเองที่ประเทศดังเช่นในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อเครื่องหมายการค้าได้รับการจดทะเบียนจากประเทศที่ร้องขอรับความคุ้มครองตาม

หลักเกณฑ์ของพิธีสารกรุงมาดริดแล้วเรียบร้อย ก็มีสถานะเป็นเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนที่ได้รับ ความคุ้มครองเช่นเดียวกับการยื่นขอจดทะเบียนต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศนั้น

2) สามารถเลือกใช้ภาษาในการกรอกแบบฟอร์มและการติดต่อยื่นคำร้องได้ถึง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำร้องให้สามารถเลือกใช้ภาษา ได้ตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของตนเองและของสำนักงานทะเบียนที่รับจดทะเบียน เป็นผล ให้การยื่นคำร้องมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

3) ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าล่ามและตัวแทนในการดำเนินการจดทะเบียน ภายในประเทศต่างๆเพื่อขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมได้ โดยผู้ร้อง สามารถเลือกใช้ภาษาที่พิธีสารกรุงมาดริดกำหนดได้ไม่ต้องใช้ภาษาทางการของแต่ละประเทศ และสามารถยื่นคำร้องที่สำนักงานทะเบียนแห่งประเทศต้นกำเนิดเพียงที่เดียวเพื่อให้สำนักงานทะเบียน แห่งประเทศต้นกำเนิดดำเนินการส่งคำร้องตามขั้นตอนต่อไป

4.2.3.2 ข้อสังเกต

1) การเข้าเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดเป็นเพียงการเข้าร่วมระบบที่อำนวยความสะดวกในการ ยื่นคำร้อง โดยผู้ยื่นคำร้องสามารถยื่นคำร้องเพียงครั้งเดียว ณ สำนักงานทะเบียนแห่งประเทศต้น กำเนิดโดยไม่ต้องยื่นต่อทุกประเทศที่ขอรับความคุ้มครอง ส่วนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความ คุ้มครองยังคงเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศที่ให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกับการยื่น ขอรับความคุ้มครองต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศ การเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดจึงไม่ สามารถแก้ปัญหาเรื่องหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันในการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมาย การค้าในแต่ละประเทศได้

2) ประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารกรุงมาดริดต้องเปลี่ยนแปลงระบบระบุจำพวกของ สินค้าหรือบริการที่ใช้ในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เป็นระบบ Nice Classification ก่อนจึง จะสามารถเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารได้ ซึ่งปัจจุบันการนำระบบ Nice Classification มาบังคับใช้ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ได้รับความช่วยเหลือจาก OHIM ในการแปลเอกสารให้เป็นภาษา ราชการของแต่ละประเทศ ในกรณีที่ประเทศนั้นๆมิได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ แต่ปัญหาที่ พบจากการบังคับใช้ในประเทศไทย คือ ประเทศไทยยังไม่สามารถนำ Nice Classification มาบังคับ ใช้แทนการจัดจำพวกสินค้าและบริการของไทยได้ เนื่องจากรายการสินค้าของทั้งสองระบบเมื่อแปล เป็นภาษาไทยแล้วไม่ตรงกันทั้งหมด ยังมีความเหลื่อมล้ำและคลุมเครือกันในบางจำพวก และยังมี ปัญหาเรื่องความชัดเจนของจำพวกสินค้าเมื่อแปลมาเป็นภาษาไทย เช่น การจดทะเบียนเครื่องหมาย การค้าที่ใช้สำหรับสินค้านาฬิกาอัจฉริยะ ซึ่งในระบบ Nice Classification ที่ได้จัดทำแปลเป็น ภาษาไทยนั้นอาจก่อให้เกิดความสับสนในการจัดเข้าจำพวกที่ 9 Time measuring instruments

(not including clocks and watches) ซึ่งเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วได้ใช้คำว่า นาฬิกา (เครื่องบันทึกเวลา) หรือจำพวกที่ 14 Time instruments ซึ่งเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วได้ใช้คำว่า นาฬิกา เช่นเดียวกัน ขณะนี้ประเทศไทยจึงใช้ระบบ Nice classification เพียงเพื่อเป็นอีกหนึ่งปัจจัยประกอบการพิจารณาเพื่อจัดจำพวกสินค้าและบริการ โดยยังคงยึดการจัดจำพวกตามกฎหมายภายในของประเทศไทยเป็นหลัก²

3) กรณีคำร้องขอรับความคุ้มครองถูกปฏิเสธโดยประเทศใดประเทศหนึ่ง ผู้ร้องต้องดำเนินการแก้ไขโดยการยื่นคำร้องใหม่ต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศของแต่ละประเทศด้วยตนเองหรือโดยการตั้งตัวแทนภายในประเทศนั้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเช่นเดิม

4) เครื่องหมายการค้าที่จะขอรับความคุ้มครองตามระบบพิธีสารกรุงมาดริดนี้ต้องได้ยื่นขอรับความคุ้มครองในประเทศต้นกำเนิดและสำนักงานทะเบียนแห่งประเทศต้นกำเนิดมีคำสั่งรับคำร้องก่อนแล้ว จึงจะสามารถนำมายื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองตามระบบพิธีสารกรุงมาดริดนี้ได้

5) ในกรณีที่ภายในระยะเวลา 5 ปีนับจากวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศหากทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ยื่นต่อประเทศต้นกำเนิด ถูกเพิกถอน ปฏิเสธ หรือละทิ้ง รวมถึงเหตุอื่นๆ ซึ่งมีผลให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้านั้นสิ้นผลไป หรือในกรณีที่มีการร้องขอให้เพิกถอนภายในระยะเวลา 5 ปี แล้วผลของร้องขอนั้นมีผลเป็นการเพิกถอนเครื่องหมายการค้าในระยะเวลาเกินกว่า 5 ปีก็ตาม เครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองในต่างประเทศตามระบบพิธีสารกรุงมาดริดก็ต้องถูกเพิกถอนไปด้วย ซึ่งเรียกว่าหลัก “Central Attack”

4.3 ขั้นตอนที่สาม : นำระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรป มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เมื่อประชาคมอาเซียนได้เข้าร่วมเป็นภาคีตามพิธีสารกรุงมาดริดแล้ว ประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนย่อมมีความพร้อมต่อการรวมตัวกันเพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งในขั้นตอนการยื่นคำร้อง และหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคม โดยนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้เป็นระบบเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

² ศุคนธ์ทิพย์ สกลผดุงเขตต์. นักวิชาการพาณิชย์ ชำนาญการ. สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2559

กรณีที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้เพื่อสร้างระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนเอง อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นเอกภาพของประชาคมนั้น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ดังนี้

1) จัดตั้งความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกำหนดหลักเกณฑ์กลางในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าร่วมกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ข้อห้ามรับจดทะเบียนของเครื่องหมายการค้าของประเทศได้ เพื่อให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าอันพึงได้รับการจดทะเบียนที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันของประเทศสมาชิกทุกประเทศดังเช่น หลักเกณฑ์กำหนดคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าอันพึงได้รับการจดทะเบียนของสหภาพยุโรปตาม Council Regulation (EC) No 207/2009 โดยกำหนดว่า เครื่องหมายการค้านั้นจะต้องเป็นการแสดงออกด้วยรูปภาพ คำหลายคำประกอบกัน ชื่อของบุคคล การออกแบบ ตัวหนังสือ ตัวเลข หรือ รูปร่างของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ โดยมีเงื่อนไขว่าเครื่องหมายเหล่านั้น ต้องสามารถแยกแยะความแตกต่างของสินค้าหรือบริการของผู้ร้องขอจดทะเบียนออกจากสินค้าหรือบริการของผู้อื่นได้ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

1.1) คำสามัญที่ใช้เรียกสินค้าหรือบริการหรือบริการที่จดทะเบียน ไม่ว่าจะ เป็น ภาษาใดในยุโรปก็ตาม

1.2) คำที่เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการที่ขอจดทะเบียนรับความคุ้มครอง

1.3) ไม่เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้กันตามประเพณีหรือตามแนวปฏิบัติทางการค้าของประเทศใดประเทศหนึ่งในสหภาพยุโรป

2) จัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของภูมิภาค เช่นเดียวกับ Office of Harmonization in the Internal Market (OHIM) ของสหภาพยุโรป โดยการจัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกทุกประเทศเพื่อร่วมมือกันในการให้ข้อมูลระบบทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศของตนแก่สำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคม เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดการระบบการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในลำดับต่อไป

4.3.1 ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

ปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศนั้น บทบัญญัติแห่ง Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks ได้กำหนดหลักเกณฑ์แก้ไขปัญหาวไว้ในมาตรา 8 อนุ 1 (a) เรื่องหลักการในการปฏิเสธ ซึ่งสำนักงานทะเบียนจะต้องปฏิเสธการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอรับความคุ้มครองนั้น หากว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอรับความคุ้มครองนั้น เหมือนกันกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองไว้ก่อนหน้าแล้ว และสินค้าหรือบริการของเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องไว้นั้นเป็นประเภทเดียวกันกับสินค้าหรือบริการของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองแล้วข้างต้น ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถบังคับใช้ได้ทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อันเป็นการบังคับใช้กับการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศเท่านั้น ไม่รวมถึงกรณีการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประเทศแต่อย่างใด และนอกจากการพิจารณาหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ขอรับความคุ้มครองในประชาคมด้วยหลักเกณฑ์เดียวกันแล้ว เมื่อเครื่องหมายการค้าที่ขอรับความคุ้มครองนั้น เป็นเครื่องหมายการค้าเดียวกันกับที่ได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกใดก่อนการตั้งสำนักงานทะเบียนกลางแล้วก็ตาม หากมีใ้การยื่นคำร้องโดยเจ้าของคนเดิม สำนักงานทะเบียนกลางก็ต้องปฏิเสธการยื่นขอรับความคุ้มครองนี้

4.3.1.1 ประโยชน์ของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

การนำบทบัญญัติแห่ง Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks มาตรา 8 อนุ 1 (a) มาปรับใช้บังคับกับการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ดังนี้

1) หลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้ามีความแน่นอน ชัดเจน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์การรับจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคม จะมีผลทำให้คุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าที่สามารถจดทะเบียนในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีความแน่นอน ชัดเจน การสร้างเครื่องหมายการค้าเพื่อใช้ทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งจะเป็น

การแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์การรับจดทะเบียนภายในประเทศของแต่ละประเทศสมาชิกในประชาคม อันเป็นปัจจัยให้เกิดการปฏิเสธรับจดทะเบียนจากสำนักงานทะเบียนในแต่ละประเทศและเกิดช่องว่างของเวลาในช่วงที่สำนักงานทะเบียนภายในประเทศของประเทศใดประเทศหนึ่งปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน ซึ่งส่งผลให้ผู้อื่นที่มีใจเจ้าเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงสามารถละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นโดยการนำไปจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองในประเทศที่ปฏิเสธนั้นได้

ดังที่สามารถพิจารณาได้จากกรณีศึกษาเรื่องการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ ในข้อ 2.2 ของบทที่ 2 ซึ่งเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นได้จดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนไว้แล้วในประเทศหนึ่งแต่ในระหว่างการเตรียมการเพื่อขอรับความคุ้มครองในประเทศไทย โดยยังไม่ได้ยื่นขอจดทะเบียนต่อสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย (กรณีในประเทศไทยต้องยื่นต่อกลุ่มบริการตรวจรับคำขอ ชั้น 3 กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือผ่านเว็บไซต์ www.ipthailand.go.th) กลับมีผู้อื่นยื่นจดทะเบียนหรือได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นไปก่อนแล้ว เป็นเหตุให้เมื่อผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงในต่างประเทศเข้ามายื่นคำร้องขอจดทะเบียนในประเทศไทย กลับไม่ได้รับอนุญาตให้ได้รับความคุ้มครองในประเทศไทยอีก แต่หากนำ Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks ข้อ 8 อนุ 1 (a) มาปรับใช้กับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว เมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้ายื่นขอจดทะเบียนผ่านสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเครื่องหมายการค้านั้นมีคุณสมบัติเป็นเครื่องหมายการค้าที่พึงได้รับจดทะเบียนคุ้มครองตามบทบัญญัติของความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ผู้ยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองนั้นก็จะได้ได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในฐานะเป็นเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทันที โดยไม่ต้องนำไปยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศของแต่ละประเทศอีกแต่อย่างใด

2) พัฒนาระบบข้อมูลทะเบียนเครื่องหมายการค้า การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบและให้ความคุ้มครองแก่สิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น สามารถช่วยแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าจากการลักลอบนำเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นไปจดทะเบียนรับความคุ้มครองในต่างประเทศได้ ด้วยการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลทางทะเบียนของเครื่องหมายการค้าจากทุกประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไว้เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลาง ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่จะได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองต้องไม่เป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจด

ทะเบียนคุ้มครองในประชาคมหรือในประเทศสมาชิกแล้ว แม้ว่าจะเป็นการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งประเทศใดก็ตาม หากว่าผู้ที่ยื่นคำร้องนั้นเป็นคนละคนกับเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนนั้น และไม่ได้รับโอนสิทธิโดยชอบจากเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริง

หลักการข้างต้นสามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันมีปัจจัยมาจากอุปสรรคตามหลักดินแดนได้ โดยการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศกลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นจะต้องเป็นการพิจารณาโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้ได้รับความคุ้มครองก่อนทั่วทั้งประชาคม ทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ และในฐานะเครื่องหมายการค้าในประเทศสมาชิก

4.3.1.2 ข้อสังเกต

1) แผนการดังกล่าวเป็นแผนระยะยาวที่ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาคมสมาชิกอย่างสูง โดยการนำระบบ Community Trademark ของสหภาพยุโรปมาปรับใช้กับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า มีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของประชาคมสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศ ซึ่งประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องร่วมกันจัดทำความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่นเดียวกับที่สหภาพยุโรปได้ร่วมมือกันจัดทำ Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks ขึ้นเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์การให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร่วมกัน ทั้งนี้ เนื่องจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังคงมีสถานะเป็นเพียงองค์การระหว่างประเทศขององค์การหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้มีสถานะเหมือนรัฐตั้งเช่นสหภาพยุโรป การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศนี้จึงต้องกระทำในรูปแบบข้อตกลงพหุภาคีภายใต้หลักอำนาจอธิปไตยของแต่ละรัฐ อันมีขั้นตอนดำเนินการในทางกฎหมายระหว่างประเทศหลายขั้นตอน ตั้งแต่ประเทศสมาชิกทุกประเทศต้องเจรจาตกลง (Negotiation) และยกร่าง (Draft) ข้อตกลงดังกล่าวร่วมกัน แล้วจึงร่วมกันพิจารณาร่างข้อตกลงเพื่อให้ได้ข้อบทของข้อตกลงตามที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศเห็นชอบ และให้การรับรองชั่วคราวแก่ร่างข้อตกลงดังกล่าว (Adoption) แล้วจึงร่วมกันพิจารณาเห็นชอบรับรองความถูกต้องของข้อตกลง (Authentication) ว่ามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามที่ได้ตกลงกันไว้ เพื่อนำไปสู่การให้ความยินยอมผูกพันตามข้อตกลง (Expressing consent to be bound) ภายใต้บทบัญญัติแห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา 1969 ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานและมีความซับซ้อนในการแก้ไขกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกทุกประเทศให้พร้อมกับการจัดทำข้อตกลงดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ในขั้นต้นประชาคมจึงควรเข้าเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริดและอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อปรับพื้นฐานกฎหมายและป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศในเบื้องต้นระหว่างการก่อตั้งระบบ Community trademark ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2) การให้ความคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศไม่มีผลย้อนหลังเป็นการแก้ไขสิทธิที่ได้รับมาก่อนตามกฎหมายภายในประเทศ ในกรณีที่เครื่องหมายการค้านั้นได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศใดประเทศหนึ่งของสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว แม้ว่าภายหลังผู้อื่นที่อ้างว่าเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงจะนำเครื่องหมายการค้านั้นมายื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองต่อสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และสามารถพิสูจน์ถึงความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงได้ก็ตาม แต่การยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางก็ไม่เป็นการเพิกถอนสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายภายในประเทศสมาชิกที่ได้รับมาแล้วแต่อย่างไร

หลักการจัดลำดับสิทธิดังกล่าวได้รับการยอมรับและบัญญัติไว้ในมาตรา 110 แห่ง Council Regulation (EC) No 207/2009 ในเรื่องยกเว้นการใช้เครื่องหมายการค้าภายในประเทศของสหภาพยุโรป ซึ่งได้กำหนดให้กฎเกณฑ์เรื่องเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมตามข้อตกลงนี้ไม่กระทบต่อสิทธิที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้รับมาอยู่ก่อนแล้วตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกประชาคม สิทธิที่ได้รับมาแล้วนั้นย่อมไม่อาจถูกยกขึ้นกล่าวอ้างเพื่อเพิกถอนตามบทบัญญัติแห่งข้อตกลงนี้³

ดังนั้น การที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงต้องการขอเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยผู้อื่นในต่างประเทศ เพื่อตนเองจะได้ขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามหลักเกณฑ์ของประชาคมนั้น ย่อมต้องดำเนินการขอเพิกถอนตามกฎหมายภายในประเทศนั้นๆ เสียก่อน ไม่อาจใช้ขั้นตอนการจดทะเบียนเครื่องหมายระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเพิกถอนการละเมิดนั้นได้ การจดทะเบียนตามหลัก Community Trademark จึงเป็นเพียงการป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในอนาคตเท่านั้น ไม่อาจใช้ย้อนกลับไปเพื่อแก้ไขสิทธิที่มีผู้ได้รับตามกฎหมายภายในประเทศไปแล้วได้

³ Article 110 Prohibition of use of Community trade marks

1. This Regulation shall, unless otherwise provided for, not affect the right existing under the laws of the Member States to invoke claims for infringement of earlier rights within the meaning of Article 8 or Article 53(2) in relation to the use of a later Community trade mark.

4.3.2 ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

เมื่อนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้เป็นต้นแบบของการสร้างระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีบทบัญญัติแห่ง Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks มาตรา 8 อนุ 1(b) กำหนดหลักเกณฑ์อันเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ ก็ส่งผลดีในการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวได้ และมีข้อสังเกต ดังต่อไปนี้

4.3.2.1 ประโยชน์ของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ

1) สร้างระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ การนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้เป็นระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานกลางของประชาคมในการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าร่วมกันให้เป็นหนึ่งเดียว มีการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างครบถ้วนทั่วถึงทั้งประชาคม และสามารถจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าครอบคลุมประเทศสมาชิกทั้งหมดในประชาคมได้โดยผ่านสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางเพียงชั้นตอนเดียว ก่อให้เกิดความแน่นอน ชัดเจน ต่อผู้ประกอบการในการสร้างสรรค์เครื่องหมายการค้าที่ต้องการใช้ภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้ได้รับความคุ้มครองโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งช่วยให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดช่องว่างของเวลาและลดโอกาสที่จะเกิดเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในกรณีศึกษาที่ได้อ้างถึงคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีที่เกี่ยวข้องกับการยื่นขอจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่เครื่องหมายการค้าอันมีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้รับจดทะเบียนอยู่ก่อนแล้วในประเทศไทย ในข้อ 2.3 ในบทที่ 2 ซึ่งศาลฎีกาได้วางหลักไว้ว่าหากเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นขอรับความคุ้มครอง มีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้ทำการจดทะเบียนได้รับความคุ้มครองไว้ในประเทศแล้ว ก็จะไม่สามารถได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในของประเทศได้อีก โดยที่ไม่นำหลักเกณฑ์เรื่องการได้รับความคุ้มครองหรือได้ใช้เครื่องหมายการค้าโดยสุจริตในต่างประเทศมาพิจารณาร่วมด้วยแต่อย่างใด อันเป็น

ผลให้ในบางกรณีเจ้าของเครื่องหมายการค้าผู้ที่ได้ใช้เครื่องหมายการค้าของตนโดยสุจริตในต่างประเทศอยู่ก่อนแล้ว แต่ยังไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย ต้องเสียสิทธิในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพื่อขอรับความคุ้มครองสิทธิของตนไปเนื่องจากมีผู้อื่นนำเครื่องหมายการค้าของตนเข้ามาจดทะเบียนในประเทศไทยก่อนแล้ว แต่หากนำ Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks มาปรับใช้กับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว เมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้ายื่นขอจดทะเบียนผ่านสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นเครื่องหมายการค้าที่พึงได้รับจดทะเบียนคุ้มครองตามบทบัญญัติของข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้แล้ว เครื่องหมายการค้านั้นก็ได้รับการจดทะเบียนและผู้อื่นค้าร้องจะได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในฐานะเป็นเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทันที โดยไม่ต้องนำไปยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศของแต่ละประเทศอีกแต่อย่างใด ซึ่งสามารถป้องกันการที่ผู้อื่นจะจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศสมาชิกประชาคมที่มีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของตนจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประเทศนั้นได้

2) พัฒนาระบบข้อมูลทะเบียนเครื่องหมายการค้า เมื่อได้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามแบบของระบบ European Community Trademark (CTM) โดยมีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนเครื่องหมายการค้าจากทุกประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว จะเป็นผลให้การสืบค้นและการพิจารณาคุณสมบัติเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้าเป็นไปอย่างครอบคลุมทั่วถึงยิ่งขึ้น ขจัดอุปสรรคอันเนื่องมาจากหลักดินแดนซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาความเหมือนหรือคล้ายกันของเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ โดยที่เครื่องหมายการค้าที่จะได้รับจดทะเบียนคุ้มครองต้องไม่เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองในประชาคมหรือในประเทศสมาชิกแล้ว แม้ว่าจะเป็นการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งประเทศใดก็ตาม หากว่าผู้ที่ยื่นคำร้องนั้นเป็นคนละคนกับเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนนั้น และไม่ได้รับโอนสิทธิโดยชอบจากเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริง

หลักการข้างต้นสามารถแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศอันมีปัจจัยมาจากอุปสรรคตามหลักดินแดนได้ โดยการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลาง

ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นจะต้องเป็นการพิจารณาโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้ได้รับความคุ้มครองอยู่ก่อนแล้วทั่วทั้งประชาคม ทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ และในฐานะเครื่องหมายการค้าภายในประเทศสมาชิกก็ตาม

4.3.2.2 ข้อสังเกต

1) การสร้างระบบมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ใช้ระยะเวลาช้านาน และต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกประเทศ การนำระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรปมาใช้กับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ มีข้อสังเกตเช่นเดียวกับการนำมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ามีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของประเทศสมาชิกเป็นอย่างสูง ต้องใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนาน และมีความซับซ้อนในการแก้ไขกฎหมายภายในเป็นอย่างมาก ในขั้นต้นประชาคมจึงควรเข้าเป็นภาคีพิธีสารกรุงมาดริด และ อนุสัญญากรุงปารีส เพื่อปรับพื้นฐานกฎหมายและป้องกันปัญหาในเบื้องต้นระหว่างการก่อตั้งระบบ Community Trademark ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2) ระบบ Community Trademark ไม่อาจจะละเมิดต่อหลักสิทธิที่ได้รับมาแล้วได้ โดยระบบ Community Trademark เป็นระบบกฎหมายเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่ใช้ควบคู่ไปกับระบบกฎหมายเครื่องหมายการค้าภายในประเทศของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งต้องเป็นไปตามหลักการเคารพต่อสิทธิที่ได้รับมาแล้ว ดังนั้น ผู้ร้องจึงไม่อาจใช้ระบบ Community Trademark มาแก้ไขการจดทะเบียนหรือการได้รับความคุ้มครองโดยถูกต้องตามกฎหมายภายในประเทศได้ หากเครื่องหมายการค้าที่ผู้ร้องได้ยื่นขอจดทะเบียนรับความคุ้มครองมีความเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองอยู่ก่อนแล้วตามกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิก แม้ว่าผู้ร้องจะได้พิสูจน์ถึงความสุจริตในการขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่อสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางแห่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่สำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางก็ไม่อาจรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันจะกระทบต่อสิทธิของผู้จดทะเบียนอยู่ก่อนแล้วได้ การใช้ระบบ Community Trademark จึงเป็นการใช้เพื่อป้องกันปัญหาความเหมือนหรือคล้ายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้เท่านั้น ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในประเทศที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้วได้

4.3.3 ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

เมื่อนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้เป็นระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าผ่านสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ย่อมมีผลให้เครื่องหมายการค้านั้นได้รับความคุ้มครองในฐานะเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมที่ได้รับการยอมรับให้ความคุ้มครองจากประเทศสมาชิกทุกประเทศ และย่อมมีสิทธิในการเรียกกร้องค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดได้เช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกประชาคมแต่ละประเทศ ดังที่มาตรา 96 แห่ง Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks ได้บัญญัติให้เจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองตามระบบ European Community Trademark (CTM) มีสิทธิในการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้ที่ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนภายในสหภาพยุโรปได้ทันที ซึ่งหากศาลได้พิจารณาแล้วพบว่าจำเลยกระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ศาลก็มีอำนาจที่จะออกคำสั่งหรือบังคับใช้วิธีการเพื่อให้หยุดการกระทำละเมิดนั้นได้ทันที

4.3.3.1 ประโยชน์ของการนำระบบ Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียกกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

1) สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองครอบคลุมทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าจากทุกประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในฐานะเป็นเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน และสามารถยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพียงครั้งเดียว โดยมีต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศต่างๆที่ละประเทศอย่างเช่นในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลให้เครื่องหมายที่ได้รับการจดทะเบียนภายใต้ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมได้รับความคุ้มครองในฐานะเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนจากทุกประเทศไม่ถูกจำกัดด้วยเขตแดนอธิปไตยของแต่ละประเทศแต่อย่างใด หากเกิดการกระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไม่ว่าในประเทศใดภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นก็สามารถใช้สิทธิของผู้ที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าเพื่อเรียกกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดตามหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายภายในประเทศนั้นได้ทันที

2) สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองพร้อมกันโดยไม่มีช่องว่างของระยะเวลาใน แต่ละประเทศ การร่วมกันจัดตั้งความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นย่อมเป็นการป้องกันความเสียหายของเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันอาจเกิดจากการกระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมได้ โดยเครื่องหมายการค้านั้นได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในทันที ไม่มีช่องว่างของเวลาดังเช่นการขอรับความคุ้มครองผ่านระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าต่อสำนักงานทะเบียนภายในของแต่ละประเทศในปัจจุบัน ดังนั้น หากเกิดการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ไม่ว่าจะเวลาใดก็ตามหลังจากได้จดทะเบียนตามระบบเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าผู้ได้รับความคุ้มครองสิทธิโดยถูกต้องตามกฎหมายในทันที

4.3.3.2 ข้อสังเกต

เนื่องจากสหภาพยุโรปมีสถานะเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจเหนือประเทศสมาชิก ระบบการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของสหภาพ หรือ European Community Trademark (CTM) จึงสามารถจัดตั้งศาลเครื่องหมายการค้าแห่งสหภาพยุโรป หรือ Community Trademark Courts โดยมีเขตอำนาจเหนือการกระทำละเมิดต่อเครื่องหมายการค้าของสหภาพยุโรปไม่ว่าจะกระทำในประเทศใดในอาณาเขตของสหภาพยุโรปได้ แต่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีสถานะที่แตกต่างจากสหภาพยุโรป โดยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีสถานะเป็นเพียงองค์การระหว่างประเทศเท่านั้น ไม่มีอำนาจเหนืออำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกของประชาคมแต่อย่างใด การจัดตั้งศาลเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีเขตอำนาจครอบคลุมทั้งประชาคมดังเช่นสหภาพยุโรปจึงอาจกระทำได้ยาก กระบวนการในการพิจารณาคดีและบังคับคดีในชั้นศาลจึงยังคงอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกประชาคมแต่ละประเทศแยกต่างหากจากกันอยู่เช่นเดิม และไม่สามารถกำหนดให้มีสภาพบังคับนอกอาณาเขตได้

4.3.4 ประโยชน์และข้อสังเกตของการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาคความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรป เป็นระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศภายในสหภาพที่ได้รับความร่วมมือจากประเทศ

สมาชิกสหภาพยุโรปทุกประเทศร่วมกันสร้างระบบกฎหมายขึ้นมาให้มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่สามารถใช้คู่ขนานไปกับกฎหมายภายในประเทศที่มีอยู่แล้วได้ โดยมีหลักการสำคัญคือสามารถจดทะเบียนเพียงครั้งเดียวภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกันแล้วได้รับความคุ้มครองจากประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปทุกประเทศ ซึ่งเมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริดแล้วย่อมมีความพร้อมในการร่วมมือกันเพื่อสร้างระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมที่มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพื่อเอื้อให้การจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสะดวกและมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งการนำ Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks ของระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้ในการร่างความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนและพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า นั้น ส่งผลให้การยื่นขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบไปด้วย 2 ระบบที่ผู้ร้องสามารถเลือกใช้ได้ ได้แก่

1) การขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศ แม้ว่าจะมีการก่อตั้งระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้วก็ตาม แต่ผู้ขอรับความคุ้มครองก็ยังคงสามารถยื่นขอรับความคุ้มครองสิทธิต่อสำนักงานทะเบียนของประเทศที่ต้องการได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายภายในประเทศนั้นได้ การจัดตั้งระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่กระทบต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกและสิทธิตามกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด

2) การขอรับความคุ้มครองตามข้อตกลงร่วมกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนโดยระบบนี้จะมีฐานะเป็นเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ประเทศสมาชิกยอมรับให้ความคุ้มครองสิทธิเสมือนได้จดทะเบียนตามกฎหมายภายในประเทศของตน แต่การจดทะเบียนระบบนี้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่สำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกำหนด

4.3.4.1 ประโยชน์ของการนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้กับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความแน่นอนชัดเจนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเนื่องมาจากการร่วมมือกันของประเทศสมาชิกในการจัดตั้งความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนที่ได้ทำความตกลงร่วมกันนั้น ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศสามารถกำหนดข้อกำหนดในการจดทะเบียนของเครื่องหมายการค้าของประชาคมได้ เพื่อสร้างข้อตกลงในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมอันเป็นที่ยอมรับร่วมกันของประเทศสมาชิกทุกประเทศ

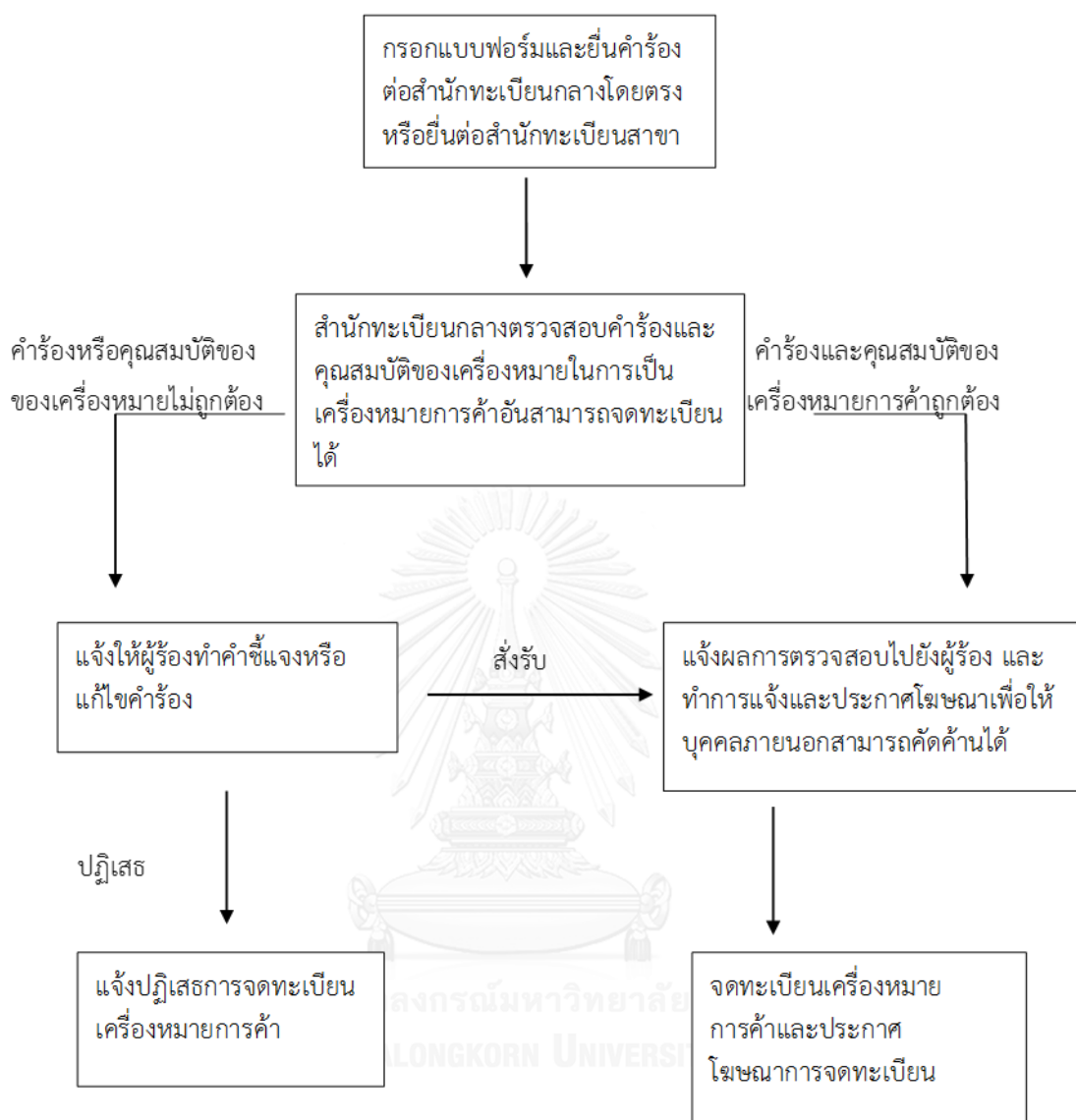
เมื่อมีการจัดตั้งความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศได้ลงนามร่วมกันและได้ให้สัตยาบันยอมรับข้อตกลงดังกล่าวแล้ว ประเทศสมาชิกแห่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศย่อมผูกพันภายใต้หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องและการพิจารณาคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าตามความตกลงที่ดำเนินการโดยสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคม โดยเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่ทุกประเทศให้การยอมรับ คือ เป็นรูปภาพ หรือตัวอักษรที่สามารถมองเห็นได้ตาเปล่า และมีลักษณะบ่งเฉพาะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายค้านั้นแตกต่างจากสินค้าอื่น โดยต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- 1.1) เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- 1.2) เครื่องหมายการค้าที่บ่งถึงคุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ
- 1.3) เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่ได้จดทะเบียนไว้สำหรับสินค้าหรือบริการที่คล้ายกัน อันอาจก่อให้เกิดความสับสนในแหล่งกำเนิดของสินค้าหรือบริการนั้นได้
- 1.4) เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายของผู้อื่น
- 1.5) เหมือน หรือลอกเลียนแบบ หรือมีส่วนประกอบของ ตรา ธง ชื่อย่อ หรือสัญลักษณ์ของรัฐใดๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ

2) ลดขั้นตอนและความยุ่งยากในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการกรอกและยื่นแบบฟอร์มคำร้องเพียงครั้งเดียวต่อสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อพิจารณารับจด

ทะเบียนให้ความคุ้มครองในฐานะเป็นเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผู้ขอรับความคุ้มครองไม่ต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานทะเบียนของแต่ละประเทศอีก ซึ่งขั้นตอนในการขอรับความคุ้มครองสิทธิตามระบบเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่นำเอาระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรปมาใช้มีขั้นตอนที่แตกต่างจากการขอรับความคุ้มครองสิทธิที่ใช้อยู่ในปัจจุบันซึ่งต้องยื่นต่อสำนักงานทะเบียนภายในประเทศที่ขอรับความคุ้มครองที่ละประเทศตามขั้นตอนที่กฎหมายภายในประเทศนั้นกำหนด แต่ในระบบการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่นำระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรปมาใช้มีขั้นตอนที่ผู้ขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่มีความประสงค์ให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสามารถดำเนินการยื่นคำร้องตามขั้นตอนในแผนภาพ ดังต่อไปนี้

3) ผู้ยื่นคำร้องสามารถเลือกใช้ภาษาในการยื่นคำร้องและติดต่อขอรับความคุ้มครองตามภาษาทางการในประเทศของตนได้ โดยระบบ European Community Trademark (CTM) นั้น ได้กำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องสามารถเลือกใช้ภาษาในการติดต่อได้ถึง 5 ภาษาซึ่งเป็นภาษาหลักที่ใช้เป็นภาษาทางการในสหภาพยุโรป อันได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอิตาลี และภาษาสเปน ซึ่งเมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก่อตั้งระบบเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนขึ้นก็สามารถกำหนดให้ภาษาทางการที่ใช้กันประเทศสมาชิกของประชาคมเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อกับสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางแห่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อความสะดวกของผู้ยื่นคำร้องได้

4) ประหยัดค่าใช้จ่ายในการขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ โดยเสียค่าธรรมเนียมในการยื่นคำร้องเพียงครั้งเดียวตามหลักเกณฑ์ในอัตราที่สำนักงานทะเบียนกลางกำหนด และไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการยื่นคำร้องเป็นรายประเทศเช่นเดิม อีกทั้งยังสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าล่ามและตัวแทนในการดำเนินจดทะเบียนภายในประเทศต่างๆได้

4.3.4.2 ข้อสังเกต

1) ต้องอาศัยระยะเวลาและความร่วมมืออย่างสูง การนำระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรปมาใช้กับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้ มีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของประเทศสมาชิกเป็นอย่างสูง ต้องใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานและมีความซับซ้อนในการแก้ไขกฎหมายภายในของแต่ละประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งในส่วนของเตรียมการสำหรับจัดตั้งสำนักทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ได้รับความร่วมมือจาก OHIM แห่งสหภาพยุโรป ร่วมกันก่อตั้งโครงการ EU-ASEAN Project on the protection of Intellectual Property Rights หรือ ECAP III โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความพร้อมสำหรับการรวมตัวกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สู่การพัฒนาและสร้างระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยปัจจุบัน ECAP III ได้ดำเนินงานต่างๆ เพื่อบรรลุสู่เป้าหมาย ดังนี้

- จัดทำ ASEAN Intellectual Property Rights Actions Plan หรือ แผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- สร้างฐานข้อมูลเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในชื่อ ASEAN TMview ซึ่งเป็นการจัดรวบรวมข้อมูลและรูปภาพเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไว้ในฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเครื่องหมายการค้าแก่ผู้ที่สนใจโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

- จัดทำแบบคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางและคู่มือเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะเพื่อใช้ร่วมกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ทั้งนี้ ในปัจจุบันสามารถใช้ข้อมูลต่างๆข้างต้นในการอ้างอิงประกอบการพิจารณาเพียงเท่านั้น ไม่สามารถใช้แทนการตรวจสอบเพื่อให้ความคุ้มครองของนายทะเบียนในการรับจดทะเบียนได้

ในขั้นต้นประชาคมอาเซียนจึงควรเข้าเป็นภาคีพิธีสารมาดริด และ อนุสัญญากรุงปารีส เพื่อปรับพื้นฐานกฎหมายและป้องกันปัญหาในเบื้องต้นระหว่างการดำเนินการก่อตั้งระบบ Community Trademark (CTM) ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2) การกำหนดประเภทของเครื่องหมายการค้าที่สามารถขอรับความคุ้มครองได้ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระหว่างการพัฒนา ในปัจจุบันประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้การยอมรับและคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่สามารถมองเห็นได้เป็นหลัก แต่ก็มีแนวโน้มและความสนใจในการขยายความคุ้มครองไปสู่เครื่องหมายการค้าประเภทที่ไม่สามารถมองเห็นได้ โดยเฉพาะการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของกลิ่นและเครื่องหมายการค้าของเสียง ซึ่งในขณะนี้ก็มีเพียงประเทศเดียวที่ยอมรับในการให้ความคุ้มครองแล้ว คือ ประเทศสิงคโปร์ โดยเครื่องหมายการค้าของกลิ่นและเครื่องหมายการค้าของเสียงนี้ถูกจัดให้เป็น Non-traditional trademarks ซึ่งได้รับการรับรองครั้งแรกในสนธิสัญญาสิงคโปร์ว่าด้วยกฎหมายเครื่องหมายการค้า หรือ Singapore Treaty on the Law of Trademarks 2006 ทั้งนี้ แม้ทางด้านกฎหมาย ประเทศสิงคโปร์จะยอมรับการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของกลิ่นและเสียงแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ ยังไม่มีผู้ยื่นขอคุ้มครองแต่อย่างใด โดยในประเทศอื่นๆ ก็มีความสนใจและพิจารณาที่จะขยายความคุ้มครองไปถึงสิทธิในเครื่องหมายการค้าของกลิ่น และเครื่องหมายการค้าของเสียง เช่น ในประเทศไทย และประเทศมาเลเซีย เป็นต้น จึงเป็นเหตุให้แนวทางในการกำหนดประเภทของเครื่องหมายที่การค้าที่สามารถขอรับความคุ้มครองได้ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากในหลายประเทศยังคงต้องพิจารณาปัจจัยความพร้อมทั้งในด้านหลักเกณฑ์การพิจารณา พัฒนาการและความสามารถในการแข่งขัน และเทคโนโลยีต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองเพื่อประโยชน์สูงสุดในการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงและผู้ประกอบการ

**ตารางที่ 17 ประโยชน์และข้อสังเกตในการนำกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศมาปรับใช้
เพื่อแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**

กฎหมาย/ความตกลง	ประโยชน์	ข้อสังเกต
<p>อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศใน AEC ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ 1.2 หลักสิทธิที่มีมาก่อน 1.3 หลักเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย 2. ลดความเหลื่อมล้ำและความแตกต่างของระบบกฎหมายในประเทศสมาชิก 3. กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประเทศภาคีให้มีระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า 4. เป็นการเตรียมความพร้อมของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในการเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริด 	<p>เป็นเพียงอนุสัญญาที่กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานเท่านั้น ยังไม่มีบทบัญญัติที่แก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยตรง</p>

กฎหมาย/ความตกลง	ประโยชน์	ข้อสังเกต
พิธีสารกรุงมาดริด	<p>1. บทบัญญัติมีความเหมาะสมต่อประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าข้อตกลงกรุงมาดริด ในเรื่องต่อไปนี้</p> <p>1.1 คุณสมบัติการเข้าเป็นภาคี : รัฐ หรือ องค์การระหว่างประเทศ</p> <p>1.2 คุณสมบัติพื้นฐานในการยื่นคำขอจดทะเบียน : ยื่นขอจดทะเบียนต่อประเทศต้นกำเนิดแล้ว</p> <p>1.3 ระยะเวลาในการพิจารณารับจดทะเบียนให้ความคุ้มครองของสำนักทะเบียนภายในประเทศ : 18 เดือน และสามารถขอขยายได้</p> <p>1.4 ภาษาที่ใช้ในการยื่นคำขอ : อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน</p> <p>2. สามารถแก้ปัญหาเรื่องช่องว่างระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ</p> <p>3. ลดขั้นตอน ความยุ่งยาก และ ประหยัดค่าใช้จ่าย ในการขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ</p>	<p>1. เป็นเพียงระบบที่อำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนเท่านั้น การพิจารณาให้ความคุ้มครองยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายภายในประเทศที่พิจารณาตามหลักดินแดน</p> <p>2. กรณีถูกปฏิเสธจากสำนักทะเบียนต่างประเทศ ต้องดำเนินการยื่นขอคุ้มครองใหม่ตามกฎหมายภายในประเทศนั้นๆ ดังเช่นไม่เคยยื่นผ่านระบบมาดริดมาก่อนเท่านั้น</p> <p>3. หลัก Central Attack ในกรณีที่ประเทศต้นกำเนิดปฏิเสธ/เพิกถอนการรับจดทะเบียนคุ้มครอง ภายในระยะเวลา 5 ปี นับจากวันจดทะเบียน มีผลให้เครื่องหมายการค้าที่ได้รับคุ้มครองตามระบบพิธีสารนี้ในต่างประเทศต้องถูกเพิกถอนไปด้วย</p>

กฎหมาย/ความตกลง	ประโยชน์	ข้อสังเกต
<p>ระบบ Community Trademark โดยการนำระบบ European Community trademark มาปรับใช้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้ามีความแน่นอน ชัดเจน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2. พัฒนาระบบข้อมูลทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3. สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองครอบคลุมทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 4. ไม่มีช่องว่างของระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองในแต่ละประเทศ 5. ลดขั้นตอนความยุ่งยาก และประหยัดค่าใช้จ่าย ในการยื่นขอรับความคุ้มครองในประชาคม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแผนการระยะยาว ที่ต้องอาศัยความร่วมมือของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสูง 2. การให้ความคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศไม่มีผลย้อนหลังเป็นการแก้ไขสิทธิที่ได้รับมาก่อนตามกฎหมายภายในประเทศ 3. อาเซียนไม่มีสถานะเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจเหนือรัฐเหมือนกับสหภาพยุโรป จึงไม่อาจจัดตั้งศาลเครื่องหมายการค้ากลางแห่งประชาคมได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการที่ปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือแห่งอาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II) ได้วางแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) หรือ AEC เพื่อเป็นเสาหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียนขึ้นในปีพ.ศ. 2558 โดยมีจุดมุ่งหมายให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนที่เสรีภายในประชาคม ซึ่งประชาคมอาเซียนได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สำคัญดังนี้

- 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
- 2) การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
- 3) การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ
- 4) การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

แต่ในปัจจุบันระบบกฎหมายการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมอาเซียนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแนวยุทธศาสตร์ที่วางแผนไว้ อันเนื่องมาจากระบบการให้ความคุ้มครองยังคงเป็นระบบที่อยู่ภายใต้หลักดินแดนซึ่งจำกัดการให้ความคุ้มครองไว้เฉพาะภายในเขตอธิปไตยของแต่ละประเทศเท่านั้น หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความคุ้มครองและขั้นตอนในการดำเนินการของแต่ละประเทศยังคงแยกต่างหากเป็นอิสระจากประเทศอื่นโดยสมบูรณ์ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาในเรื่องการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในระดับระหว่างประเทศ ปัญหาความเหมือนหรือคล้ายกันของเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ ปัญหาการเรียกกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ และปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นเหตุให้การลงทุนภายในภูมิภาคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องชะงักงัน อันเนื่องมาจากเจ้าของกิจการผู้เป็นเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่จะเข้าไปลงทุนและทำการค้าในต่างประเทศต้องแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าให้เรียบร้อยเสียก่อน จึงจะสามารถเข้าไปลงทุนภายใต้สิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนเองได้

จากการศึกษาระบบกฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกและร่างกฎหมายของประชาคม

รวมทั้งกฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า พบว่าการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังเป็นปัญหาต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประชาคมอยู่ ซึ่งสามารถใช้กฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.1 ความแตกต่างของการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปัจจุบันมีความแตกต่างกันในหลายเรื่อง ได้แก่

1) ระบบการให้ความคุ้มครอง ซึ่งมีทั้งระบบจดทะเบียนโดยยื่นคำร้องก่อนมีสิทธิดีกว่า ระบบจดทะเบียนโดยใช้เครื่องหมายการค้าก่อนมีสิทธิดีกว่า ระบบจดทะเบียนที่มีเงื่อนไขว่าต้องมีการใช้เครื่องหมายการค้ามาก่อน และระบบจารีตประเพณีที่ไม่ต้องจดทะเบียนแต่อย่างไร

2) การเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งกฎหมายและความตกลงในระดับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งระบบกฎหมายและความตกลงในระดับระหว่างประเทศที่ได้รับความนิยมจากประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่

2.1) อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ซึ่งมีประเทศภาคีที่เป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถึง 9 ประเทศ คือ ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน และ กัมพูชา

2.2) ข้อตกลงกรุงมาดริด ซึ่งมีเวียดนามเพียงประเทศเดียวในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เป็นประเทศภาคีแห่งข้อตกลงนี้ และ

2.3) พิธีสารกรุงมาดริด ซึ่งมีประเทศภาคีที่เป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 4 ประเทศด้วยกัน คือ เวียดนาม สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และกัมพูชา

ทั้งนี้ ในขณะเดียวกันก็ยังมีประเทศพม่าที่ยังมิได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ข้อตกลงกรุงมาดริด หรือพิธีสารกรุงมาดริดแต่อย่างใด

3) วิธีการโต้แย้งสิทธิของผู้มีสิทธิดีกว่า โดยส่วนใหญ่แล้วประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีสิทธิที่จะโต้แย้งการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าแก่ผู้ร้องภายในช่วงระยะเวลาที่ต่างกันขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในประเทศกำหนด แต่ทั้งนี้ ยังคงมีประเทศที่ไม่มีกฎหมายที่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสามารถคัดค้านการให้ความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวเลย

4) ระยะเวลาที่ใช้ในการขอรับความคุ้มครองในแต่ละประเทศยังคงมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่ 1 เดือน ไปจนถึง 4 ปี

5) การอ้างสิทธิความคุ้มครองของเครื่องหมายการค้าต่างประเทศ ในหลายประเทศให้สิทธิแก่เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย และการขอถือสิทธิย้อนหลังได้ แต่ในหลายประเทศก็ยังคงไม่มีการกำหนดถึงสิทธิของเครื่องหมายการค้าต่างประเทศ

5.1.2 ปัญหาของการใช้ระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศต่างๆ ในประชาคมต่อการพัฒนาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากความแตกต่างของการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนข้างต้น นำมาสู่ปัญหาของการใช้ระบบคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศต่างๆ ในประชาคมต่อการพัฒนาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

- 1) ปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ
- 2) ปัญหาเครื่องหมายการค้า “เหมือน หรือ คล้าย” กันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ
- 3) ปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ และ
- 4) ปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.1.3 การนำกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กระบวนการในการแก้ไขปัญหาต้องอาศัยการนำเอากฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศมาปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

- 1) อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม พ.ศ. 2510 (Paris Convention for the Protection Industrial Property 1967)

อนุสัญญากรุงปารีสเป็นอนุสัญญาที่กำหนดหลักการพื้นฐานขั้นต่ำในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมได้ และมีบทบัญญัติที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ได้แก่ หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ตามข้อ 2 ถึง ข้อ 3 หลักสิทธิที่มีมาก่อน (Right

of Priority) ตามข้อ 4 กฎพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ตามข้อ 5 ถึง ข้อ 11 ซึ่งเกี่ยวกับหลักการใช้เครื่องหมายการค้าจดทะเบียนและการเพิกถอนเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนอันเนื่องมาจากการไม่ใช้ ค่าธรรมเนียม เงื่อนไขการจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป (well-known mark) และเครื่องหมายการค้าต้องห้ามมิให้จดทะเบียน เป็นต้น

อนุสัญญากรุงปารีสสามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ ปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ ปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ และปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ โดยเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นอนุสัญญาที่ถูกกำหนดเป็นเงื่อนไขขั้นพื้นฐานของการเป็นภาคีแห่งกฎหมายระหว่างประเทศอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหายังมีประสิทธิภาพต่อไป

2) ข้อตกลงกรุงมาดริด (Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark)

ข้อตกลงกรุงมาดริดเป็นข้อตกลงที่ก่อตั้งระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเปิดโอกาสให้เฉพาะรัฐเท่านั้นที่จะสามารถเข้าเป็นภาคีสมาชิกได้ และรัฐที่จะเข้าเป็นภาคีสมาชิกในข้อตกลงนี้ต้องเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมเสียก่อน

ข้อตกลงกรุงมาดริดเป็นกฎหมายที่อยู่ในระบบมาดริดเช่นเดียวกับพิธีสารกรุงมาดริด แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ข้อตกลงกรุงมาดริดมีข้อเสียดีกว่าพิธีสารกรุงมาดริดหลายข้อ ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติของภาคี คุณสมบัติพื้นฐานในการยื่นคำขอจดทะเบียน ระยะเวลาในการพิจารณาจดทะเบียน และภาษาที่ใช้ในการยื่นคำร้องขอจดทะเบียน เป็นเหตุให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนควรพิจารณาเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริดมากกว่าการเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งข้อตกลงกรุงมาดริด

3) พิธีสารกรุงมาดริด (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark)

พิธีสารกรุงมาดริด คือ ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นภายหลังการก่อตั้งระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามข้อตกลงกรุงมาดริด ซึ่งได้มีการผ่อนปรน ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อตกลงกรุงมาดริดบางประการเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น

สะดวกและรวดเร็วในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามากยิ่งขึ้น และเป็นพิธีสารที่มีบทบัญญัติเหมาะสมต่อการที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารเพื่อแก้ไขปัญหาตามข้อ 5.1.2 ข้างต้น ดังนี้

3.1) หลักเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย การนำหลักเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายของอนุสัญญากรุงปารีสมาพิจารณาประกอบในการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า เป็นการช่วยแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยผู้ที่มีใจเจ้าของที่แท้จริงนำไปขอรับความคุ้มครองในต่างประเทศ และปัญหาเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศได้

3.2) หลักการยื่นคำร้องเพียงครั้งเดียวแต่สามารถขอรับความคุ้มครองได้หลายประเทศ การกำหนดให้ผู้ร้องสามารถยื่นแบบฟอร์มคำร้อง ที่สำนักงานทะเบียนแห่งประเทศต้นกำเนิด (Office of the country of origin) เพื่อให้ส่งไปขออนุญาตต่อสำนักงานทะเบียนระหว่างประเทศ (International Bureau) โดยสามารถระบุประเทศภาคีที่ขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองได้หลายประเทศภายในการยื่นครั้งเดียวนั้น ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ แต่ยังคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ความคุ้มครองในแต่ละประเทศได้

4) ระบบ European Community Trademark (CTM)

ระบบ European Community Trademark เป็นระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของสหภาพยุโรปที่ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิในเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศในสหภาพ โดยมีขั้นตอนการจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองเพียงครั้งเดียวต่อ OHIM (Office for Harmonization in the Internal Market) แต่สามารถได้รับความคุ้มครองจากทุกประเทศสมาชิกในสหภาพ

หลักเกณฑ์ของ European Community Trademark (CTM) จะถูกกำหนดโดย Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks ซึ่งการนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้กับการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะสามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าได้ ดังนี้

4.1) มาตรา 8 อนุ 1 (a) เรื่องหลักการในการปฏิเสธเครื่องหมายการค้าเดียวกัน ซึ่งกำหนดให้สำนักงานทะเบียนจะต้องปฏิเสธการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอรับความคุ้มครองนั้น หากว่าเครื่องหมายค่านั้นเหมือนกันกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองไว้ก่อนหน้าแล้ว และสินค้าหรือบริการของเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นคำร้องไว้

เป็นประเภทเดียวกันกับสินค้าหรือบริการของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองแล้ว ซึ่งการกำหนดเช่นนี้สามารถแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศได้

4.2) มาตรา 8 อนุ 1 (b) เรื่องหลักการในการปฏิเสธเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้าย กำหนดให้สำนักงานทะเบียนที่ได้รับคำร้องจะต้องปฏิเสธการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอรับการจดทะเบียนคุ้มครองนั้น หากว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำร้องเป็นสิ่งที่เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายทางการค้าที่ได้รับการคุ้มครองแล้วก่อนหน้า และสินค้าหรือบริการที่ยื่นคำร้องนั้นอยู่ในประเภทเดียวกันกับสินค้าหรือบริการที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิมาก่อนหน้านี้จนสามารถทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในเครื่องหมายการค้าขึ้นได้

4.3) Council Regulation (EC) No. 207/2009 มาตรา 96 ระบุให้ศาลเครื่องหมายการค้ากลางมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรป หากศาลได้พิจารณาแล้วพบว่าจำเลยกระทำการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของโจทก์ ศาลก็มีอำนาจที่จะออกคำสั่งหรือบังคับใช้วิธีการเพื่อให้หยุดการกระทำละเมิดนั้นได้ อันสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายชดเชยการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศได้ แต่ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังไม่สามารถจัดตั้งศาลที่มีเขตอำนาจในการพิพากษาและบังคับคดีครอบคลุมทั่วทั้งประชาคมเช่นเดียวกับสหภาพยุโรปได้ เนื่องจากประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังคงมีอธิปไตยภายในเขตแดนของตนอยู่ การยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาของศาลระหว่างประเทศหรือศาลต่างประเทศจึงยังคงอยู่ภายใต้หลักการยินยอมเข้าผูกพัน ไม่สามารถที่จะบังคับคดีข้ามเขตอธิปไตยได้ แต่ทั้งนี้ การนำระบบ European Community Trademark (CTM) มาปรับใช้ย่อมจะทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าผู้จดทะเบียนต่อสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางได้รับความคุ้มครองสิทธิจากทุกประเทศในประชาคม และหากเกิดการละเมิดสิทธิของตนในประเทศใด เจ้าของเครื่องหมายการค้าก็ย่อมสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายต่อศาลภายในประเทศที่มีเขตอำนาจได้

4.4) การยื่นคำร้องขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามระบบ European Community Trademark (CTM) สามารถยื่นโดยตรงต่อ OHIM หรือยื่นผ่านสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเพื่อส่งต่อให้ OHIM พิจารณาได้ โดยสามารถการยื่นคำร้องเพื่อขอรับความคุ้มครองทั่วทั้งสหภาพยุโรปภายในขั้นตอนเดียว มีหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แน่นอน สามารถเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งจาก 5 ภาษาที่กำหนดได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และอิตาลี ซึ่งการนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้กับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ย่อมสามารถแก้ไข

ปัญหาความแตกต่างกันของหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองของแต่ละประเทศ ในกรณีต้องการให้สิทธิในเครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

จากการพิจารณาหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการนำระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรปมาปรับใช้เพื่อสร้างระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึงที่สุด โดยสามารถป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ ป้องกันเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นในต่างประเทศ แก้ไขปัญหาการเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ และสร้างหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประชาคม ทำให้สามารถขอรับความคุ้มครองโดยทั่วทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง ซึ่งในปัจจุบันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศและหน่วยงานระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เช่น องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (หรือ WIPO) และ The Office for Harmonization in The Internal Market (หรือ OHIM) เพื่อพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สู้จุดมุ่งหมายในการผลักดันประชาคมให้เข้าสู่ระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระดับระหว่างประเทศ และยกระดับความร่วมมือด้านการให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประเทศสมาชิกตามแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของประชาคมอาเซียน อีกทั้งการนำระบบ European Community Trademark (CTM) ของสหภาพยุโรปมาปรับใช้เพื่อสร้างระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะสามารถพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการและนักลงทุนภายในภูมิภาคอย่างแท้จริง และยังช่วยสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ผลักดันขีดความสามารถของภูมิภาคในการเรียกร้อง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงต่างๆในระดับนานาชาติ ได้มากกว่าระบบการคุ้มครองตามหลักดินแดนดังเช่นในปัจจุบัน หรือการเข้าร่วมเป็นภาคีแห่งพิธีสารกรุงมาดริดเพื่ออำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพียงเท่านั้น ซึ่งทั้งสองกรณีนี้ไม่สามารถสร้างความแข็งแกร่งต่อระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง

5.2 ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าจากการศึกษาระบบกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าจะพบว่าการนำระบบ European Community Trademark มาปรับใช้เพื่อสร้างระบบ Community Trademark ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปัจจุบันได้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากที่สุดก็ตาม แต่การก่อตั้งระบบ Community Trademark ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็มีข้อที่ควรพิจารณา ดังนี้

5.2.1 การจะสร้างระบบการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC Community Trademark ขึ้นนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างสูงของประเทศสมาชิกในประชาคมทุกประเทศ

โดยประเทศสมาชิกต้องร่วมมือกันในการจัดตั้งความตกลงร่วมกันและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ดังนี้

1) จัดตั้งความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกำหนดหลักเกณฑ์กลางในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าร่วมกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่นเดียวกับที่สหภาพยุโรปได้ร่วมมือกันจัดทำ Council Regulation (EC) No. 207/2009 on the Community Trade Marks ขึ้นเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์การให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร่วมกัน

2) จัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ทำหน้าที่ดำเนินการและประสานงานในการจดทะเบียนให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ทั้งนี้ การที่จะจัดตั้งความตกลงร่วมกันและสำนักงานทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของประเทศสมาชิกอย่างสูงจากประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศ เนื่องจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังคงมีสถานะเป็นเพียงองค์การระหว่างประเทศที่ไม่ได้มีสถานะเหมือนรัฐดังเช่นการจัดตั้งสหภาพยุโรป การจัดทำความตกลงระหว่างประเทศนี้จึงต้องกระทำในรูปแบบความตกลงพหุภาคีภายใต้หลักอำนาจอธิปไตยของแต่ละรัฐ อันมีขั้นตอนดำเนินการในทางกฎหมายระหว่างประเทศหลายขั้นตอน ตั้งแต่ประเทศสมาชิกทุกประเทศต้องเจรจาตกลง (Negotiation) และยกร่าง (Draft) ความตกลงดังกล่าวร่วมกันแล้วจึงร่วมกันพิจารณาร่างความตกลงเพื่อให้ได้ข้อบทของความตกลงตามที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศเห็นชอบ และให้การรับรองชั่วคราวแก่ร่างความตกลงดังกล่าว (Adoption) แล้วจึงร่วมกันพิจารณาเห็นชอบรับรองความถูกต้องของความตกลง (Authentication) ว่ามีเนื้อหาถูกต้องตรงตามที่

ได้ตกลงกันไว้ เพื่อนำไปสู่การให้ความยินยอมผูกพันตามความตกลง (Expressing consent to be bound) ภายใต้บทบัญญัติแห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา 1969 ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานและมีความซับซ้อนในการแก้ไขกฎหมายภายในประเทศของประเทศสมาชิกทุกประเทศให้พร้อมกับการจัดทำความตกลงดังกล่าวเป็นอย่างมาก ในขั้นต้นประชาคมจึงควรเข้าเป็นภาคีพิธีสารมาดริดและอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อปรับพื้นฐานกฎหมายและป้องกันปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าภายในประชาคมระหว่างการก่อตั้งระบบ Community Trademark ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.2.2 ระบบ Community Trademark เป็นระบบกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้คู่ขนานไปกับกฎหมายคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายในประเทศของประเทศสมาชิก

ระบบ Community Trademark ไม่ได้มีสถานะเหนือกว่ากฎหมายภายในประเทศที่จะสามารถข้ามเขตอธิปไตยไปแก้ไขหรือเพิกถอนสิทธิที่ได้รับมาแล้วตามกฎหมายภายในประเทศได้ แม้ว่าเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงในต่างประเทศจะมีสิทธิดีกว่าผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศแล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถอ้างเอาการยื่นขอจดทะเบียนตามระบบ Community Trademark ที่ได้ยื่นภายหลัง เพื่อขอให้สำนักทะเบียนเพิกถอนหรือลดทอนสิทธิของผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศนั้นได้ การโต้แย้งสิทธิของผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศมาก่อนนั้นยังคงต้องอาศัยกระบวนการยุติธรรมของประเทศที่จดทะเบียนนั้นเพื่อดำเนินการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิดังกล่าว

5.2.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นองค์การระหว่างประเทศ ที่มีได้มีสถานะเป็น Supra State เหมือนดังเช่นสถานะของสหภาพยุโรป

การบังคับใช้กฎหมายหรือหลักเกณฑ์ใดๆของประชาคมก็ยังคงอยู่ภายใต้หลัก consent to be bound หรือหลักให้ความยินยอมที่จะผูกพัน การบังคับใช้กฎหมายต่างๆของ European Community Trademark บางหลักการจึงไม่อาจนำมาใช้กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปัจจุบันได้ เช่น การจัดตั้งศาลเครื่องหมายการค้ากลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีเขตอำนาจและสภาพบังคับครอบคลุมทั่วทั้งประชาคมดังเช่นศาลเครื่องหมายการค้ากลางของสหภาพยุโรปนั้น ไม่สามารถนำมาบังคับใช้กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ เนื่องจากสภาพบังคับตามคำพิพากษาของศาลยังคงต้องถูกจำกัดอยู่ภายใต้หลักการเคารพอำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกทุกประเทศ ดังนั้นการฟ้องร้องและบังคับคดีต่างๆเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังคงต้องดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจแห่งประเทศที่เกิดข้อพิพาท

รายการอ้างอิง

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. "กฎหมายเครื่องหมายการค้า-ประเทศมาเลเซีย."
- . "กฎหมายเครื่องหมายการค้า-ประเทศสิงคโปร์."
- . "กฎหมายเครื่องหมายการค้า-ราชอาณาจักรกัมพูชา."
- . "กฎหมายเครื่องหมายการค้า-สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์."
- . "กฎหมายเครื่องหมายการค้า-สาธารณรัฐอินโดนีเซีย."
- . "กฎหมายเครื่องหมายการค้า - สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว."
- . "กฎหมายเครื่องหมายการค้า - สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม."
- . "กฎหมายเครื่องหมายการค้า - สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า."
- กระทรวงพาณิชย์. "กฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2540."
- . "ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป."
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University
- "คอลัมน์รอบรู้อาเซียน เตือน Sme เปิด Aec อย่าลืมนัดคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา." ประชาชาติธุรกิจ (14 November, 2013 2013).
- นันทน์ อินทนนท์. ทรัพย์สินทางปัญญาในยุคโลกาภิวัตน์ เล่ม 1. ประเด็นด้านทรัพย์สินทางปัญญาใน ความตกลงเขตการค้าเสรีฯ: บทวิเคราะห์ผลกระทบบางประการต่อประเทศไทย. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, 2547.
- บุญมา เตชะวณิช. "การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศตามข้อตกลงหรือพิธีสาร มาดริด : ประโยชน์และผลกระทบหากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิก." บทบัณฑิตย เล่มที่ 59 (2546).
- พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543. 1 เมษายน 2543.

พีระ เจริญพร. "ปัญหาการถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้าและบริการส่งออกของประเทศ
ไทย." *NTMs in Focus* (3 มิถุนายน 2552).

วัส ดิงสมิตร. คำอธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545.

สิริรัตน์ ศุภรักษ์. "การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายภายใต้กฎหมายระหว่าง
ประเทศ." จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

"The Asean Intellectual Property Right Action Plan 2011-2015." edited by ASEAN.

"Charter of the Association of Southeast Asian." edited by ASEAN.

Clark W Lackert. "The Madrid Protocol: Mechanics, Strategies, and Beyond (Briefly
,Perspectives on Legislation, Regulation, and Litigation) ". (2003).

"Council Regulation (Ec) No.207/2009 on the Community of Trademark."

"Declaration on the Asean Economic Community Blueprint." edited by ASEAN.
Singapore

"Decree of the Prime Minister on Trademark Registration No. 06/Pm." Lao People's
Democratic Republic

"Intellectual Property Law (Law No. 50/2005/Qh11)." Vietnam.

"Laws of Brunei Revised Edition 2000 Chapter 98 Trade Marks (Cap 98)." Brunei
Darussalam.

"Laws of Malaysia Act 175 Trade Marks Act 1976 (Incorporating All Amendments up to
1 January 2006)." Malaysia

"Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks 1891 as
Amended on 1979."

Nadine H. *Trademark: Legal Care for Your Business & Product Name* 2010.

National office of intellectual property of Vietnam. "Overview of Trademark."

———. "Trademark Examination Procedure."

Office for Harmonization in the Internal Market. "Fees Payable Direct to Ohim."

"Office Order No. 125 : Rules on the Trademark Electronic." edited by Intellectual Property Office. Makati City Philippines.

"Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883 as Amended on September 28, 1979 ".

Pintas. "Trademark-Brunei."

"Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Mark 1989as Amended on November 12, 2007."

"Trade Mark Rule, Trade Mark Act (Chapter 98)." Brunei Darussalam.

"Trade Marks Act ". Singapore 1998.

World Intellectual Property Organization. "Madrid System: Schedule of Fees ".

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุวลี โฆษิตสุนทรกุล เกิดวันที่ 23 กันยายน 2531

ด้านการศึกษา : จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2552 และจบการศึกษาในระดับเนติบัณฑิต ในปีการศึกษา 2554

ด้านการทำงาน : เริ่มการทำงานในตำแหน่งพนักงานฝ่ายกฎหมาย บริษัท เอ็มไอบี โฮลดิ้ง จำกัด เป็นระยะเวลา 1 ปี จากนั้นเมื่อสอบผ่านใบอนุญาตว่าความจึงได้ย้ายสถานที่ทำงาน มาที่ฝ่ายคดีภาษีอากร สำนักกฎหมายธรรมนิติ เป็นเวลา 2 ปี และปัจจุบันทำงานอยู่ที่บริษัท ดับเบิล เอ (1991) จำกัด (มหาชน)

